

2023

VÝROČNÁ SPRÁVA / ANNUAL REPORT

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Regulatory Office for Network Industries

Vydal/Published by:

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Regulatory Office for Network Industries
Tomášikova 28C, Bratislava, 2024

Editoval/Edited by: Radoslav Igaz, Monika Póbišová

Preklad/Translation: Progres centrum s. r. o.

2023

VÝROČNÁ SPRÁVA / ANNUAL REPORT

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Regulatory Office for Network Industries

Zoznam najpoužívanějších skratiek

ACER	Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulátorov v oblasti energetiky (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)
PXE	energetická burza špecializujúca sa na energetické trhy strednej a juhovýchodnej Európy (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE)
CEER	Rada európskych energetických regulátorov (Council of European Energy Regulators)
Core región	región CORE (zložený z hraníc ponukových oblastí 13 členských štátov EÚ), v ktorom sa uskutočňuje simultánny výpočet cien elektriny a cezhraničných tokov
CZT	centrálne zásobovanie teplom
ČR	Česká republika
ČOV	čistiareň odpadových vôd
DPI	inštitút dodávky elektriny alebo dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie
DPH	daň z pridanej hodnoty
EK	Európska komisia
EMO	Elektrárň Mochovce
ERRA	Regionálne združenie energetických regulátorov (Energy Regulators Regional Association)
EÚ	Európska únia
FVE	fotovoltická elektrárň
HHI	Herfindahl-Hirschmanov Index
KVET	kombinovaná výroba elektriny a tepla
LNG	skvapalnený zemný plyn
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
NTC	čistá prenosová kapacita (net transmission capacity)
OKTE, a.s.	organizátor krátkodobého trhu s elektrinou
OZE	obnoviteľné zdroje energie

PZ	primeraný zisk
REMIT	nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiami
repowering	predĺženie doby podpory so zníženou cenou elektriny
SEPS, a.s.	Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.
SR	Slovenská republika
TPS	tarifa za prevádzkovanie systému
TSS	tarifa za systémové služby
úrad	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VÚKVET	vysokoúčinná kombinovaná výroba elektriny a tepla
zákon č. 250/2012 Z. z.	zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov
zákon č. 251/2012 Z. z.	zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon č. 309/2009 Z. z.	zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon č. 211/2000 Z. z.	zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov
zákon č. 657/2004 Z. z.	zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov
zákon č. 391/2015 Z. z.	zákon č. 391/2015 Z. z. o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon č. 250/2007 Z. z.	zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
4MMC	projekt prepojenia denných trhov s elektrinou (market coupling) štyroch krajín (ČR, SR, Maďarsko, Rumunsko)

Obsah

Zoznam najpoužívanějších skratiek	4
Obsah	6
Príhovor predsedu úradu	8
Vedenie úradu	9
Regulačná rada	9
Členovia Regulačnej rady	9
Kompetencie Regulačnej rady	9
Zhodnotenie 5. regulačného obdobia (01.01.2017–31.12.2022)	9
Ľudské zdroje	10
Elektroenergetika	12
Účastníci trhu s elektrinou	12
Regulácia v oblasti elektroenergetiky	13
Elektroenergetická infraštruktúra	14
Podporné a systémové služby	16
Distribučná sústava	17
Tarifa za prevádzkovanie systému	18
Prepojenie trhov s elektrinou	19
Projekty spoločného záujmu	19
Úspešné prepojenie jednotného denného trhu s elektrinou SDAC (z angl. Single Day-Ahead Coupling)	20
Úspešné prepojenie jednotného vnútrodenného trhu s elektrinou SIDC (z angl. Single Intraday Coupling)	20
Implementácia nových metodík na výpočet a prideľovanie kapacity	21
Platformy na zdieľanie regulačnej elektriny	22
Veľkoobchodný trh	22
Maloobchodný trh	23
Dodávka elektriny pre domácnosti	24
Dodávka elektriny pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh	25
Zmena dodávateľa elektriny	26
Dodávka poslednej inštancie	26
Herfindahl – Hirschman Index (HHI)	26
Výroba elektriny z OZE a KVET	27
Cenové rozhodnutia a potvrdenia o pôvode elektriny	27
Výkupca elektriny vyrobenej z OZE a KVET	27
Plynárenstvo	29
Účastníci trhu s plynom v SR	29
Prevádzkové poriadky pre prevádzkovateľa prepravnej siete, distribučnej siete a prevádzkovateľa zásobníka	32
Technické podmienky prístupu a pripojenia do siete a pravidiel prevádzkovania siete	32
Obchodné podmienky dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby	32
Rozhodnutia podľa nariadení EK	32
Plynárenská infraštruktúra	32
Prepravná sieť	33
Technická funkčnosť prepravnej siete	33
Prepravná kapacita	33
Prepravná sieť-vývoj počtu žiadostí a uzatvorených zmlúv	34
Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete a cezhraničná spolupráca	35
Významné projekty z desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete prevádzkovateľa prepravnej siete na obdobie rokov 2023–2032	35
Vyvažovanie distribučnej siete	37
Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP-distribúcia, a.s.	37
Prevádzkovatelia LDS	37
Prevádzkovatelia podzemných zásobníkov plynu	37
Veľkoobchodný trh s plynom	38
Maloobchodný trh s plynom	40
Dodávka plynu zraniteľným odberateľom	40
Trhové podiely dodávateľov plynu v rôznych segmentoch trhu s plynom v SR	41
Dodávka poslednej inštancie	42
Herfindahl – Hirschman Index (HHI)	42
Zmena dodávateľa plynu	43
Tepelná energetika	44
Popis trhu s teplom	44
Štruktúra sústav tepelných zariadení	45
Dodávka tepla	45
Dodávka tepla z OZE a KVET	46
Ceny palív a emisných povoleniek	48
Rozsah a spôsob regulácie	49
Základné princípy cenovej regulácie	49
Monitorovanie cien tepla	50
Priemerné ceny tepla podľa druhu paliva	52
Ceny tepla zo sústav tepelných zariadení pre koncových odberateľov domácnosti	52
Náklady domácností na teplo	53

Vodné hospodárstvo	56	Medzinárodná spolupráca	82
Popis regulácie trhu vo vodnom hospodárstve.	56	REMIT	83
Spôsob cenovej regulácie		Twinningové projekty	84
pitnej a odpadovej vody	57		
Monitorovanie a vývoj cien pitnej		Hospodárenie	85
a odpadovej vody	57	Plnenie príjmov	85
Ceny za výrobu a dodávku pitnej vody		Plnenie výdavkov	85
verejným vodovodom.	57		
Vývoj dodávky pitnej vody			
a odvádzania odpadovej vody	60		
Investície	60		
Odber povrchovej a energetickej vody			
a využitie HEP	62		
Legislatívna činnosť	63		
Cenové vyhlášky.	63		
Pravidlá trhu	63		
Ostatné vyhlášky	64		
Povolenia, potvrdenia, oznámenia.	65		
Povolenia.	65		
Povolenia na podnikanie v tepelnej energetike.	67		
Potvrdenia	67		
Prehľad vydaných potvrzení podľa § 6			
ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z.	68		
Osvedčenia.	69		
Oznámenia.	70		
Žiadosti o sprístupnenie informácií	70		
Výkon kontroly	72		
Prehľad kontrolných zistení.	72		
Zistené porušenia	73		
Opatrenia na odstránenie nedostatkov	76		
Pokuty za porušenie zákona uložené			
na 1. stupni správneho konania.	76		
Podnety a sťažnosti	77		
Alternatívne riešenie sporov	78		
Monitorovanie regulovaných činností	79		
Pravidlá pre rozvrhovanie aktív, pasív,			
nákladov, výnosov.	79		
Monitoring ekonomických ukazovateľov	79		
Štandardy kvality	79		
Obstarávanie tovarov a služieb			
a uzatváranie zmlúv.	80		
Obchodné a finančné dohody	81		
Zabezpečené množstvo elektriny a/alebo plynu	81		

Príhovor predsedu úradu

V tomto príhovore budem azda trochu viac osobný. Som presvedčený, že v súčasnosti už žiaden skutočný odborník nemôže pochybovať o nevyhnutnosti dôslednej štátnej regulácie v oblasti energetiky. Tzv. neviditeľná ruka trhu nefunguje. Ukázala to aj celosvetová energetická kríza v posledných rokoch, ktorá sa naplno prejavila v roku 2023 a na ktorú bohužiaľ ani náš úrad nedokázal adekvátne reagovať. Mám za to, že úrad si v roku 2023 prestal dôsledne plniť svoju úlohu, ktorú mu určuje zákon a to znamená reguláciu sieťových odvetví. Toto akoby mu ušlo pomedzi prsty. Boli tu rôzne názory na referenčné obdobia a považujem to za nešťastné. Nehovorím, že predchádzajúce vedenie to robilo zámerne, zrejme hľadali riešenia ako nastaviť príslušné obdobia tak, aby mali pozitívny dopad na účastníkov trhu. Ja som však zástanca toho, že problém sa mal začať riešiť skôr – už keď boli signály, že dôjde k výkyvom a destabilizácii. Aj tieto zlyhania reflektuje naša správa o činnosti úradu za rok 2023, jednoducho reagovalo sa neskoro, či už zo strany vlády SR a následne regulačného úradu. Úrad sa vždy musí pozeráť roky dopredu a nie problém hasiť až vtedy, keď už vznikne. Tento stav z roku 2023 je však podľa mňa možné napraviť za predpokladu, že sa využijú všetky možnosti, ktoré nášmu úradu poskytuje európska legislatíva. Už koncom roka 2023 som sa preto rozhodol opäť nastaviť rovnováhu na trhu medzi všetkými účastníkmi. A síce aby odberatelia boli schopní platiť za energiu sumu, ktorú stanoví úrad, a na druhej strane, aby ostatní účastníci trhu mali pokryté všetky náklady a primeraný zisk. Inými slovami, aby trh pre nich fungoval štandardne a mali možnosti investovať do rozvoja sústavy, do obnovy zariadení a tak ďalej. Toto boli moje hlavné motivácie pre rok 2023, kvôli ktorým som úradu opätovne ponúkol svoje služby.

Problematike tzv. zelenej energie sme celkovo v uplynulom roku venovali možno až príliš osobitnú pozornosť. Neustále upozorňujem na nepriaznivé dopady nesystémového rozvoja a podpory v celoeurópskom meradle. Stále trvám na tom, že každý členský štát únie si musí svoj energetický mix určovať sám. Prijímanie množstva právnych predpisov na zvýšenie ambície v oblastiach obnoviteľných zdrojov energie môže destabilizovať trhy a zároveň to vytvára vysokú potrebu ochrany spotrebiteľov pred vysokými cenami energie. Mám za to, že na zachovanie svojej konkurencieschopnosti potrebuje SR i EÚ spoľahlivé a bezpečné dodávky cenovo dostupnej energie a dobre integrovaný trh s energiou. Energetický prechod vyvoláva značný dopyt po nových technológiách, ktoré umožňujú elektrifikáciu. Základom pre konkurencieschopnosť európskeho priemyslu je dostatok

energií za spravodlivé a primerané ceny. Tieto skutočnosti sú ovplyvňované nielen geopolitickou situáciou, ale najmä nekoordinovaným a nekonceptným postupom zo strany kompetentných inštitúcií v rámci EÚ.

Rozsah pôsobenia nášho úradu a výpočet jeho činností je skutočne široký. Od upriamania pozornosti na využívanie aktív na regulované činnosti a zmysluplnosť investícií, až po prehľbovanie medzinárodnej spolupráce s našimi zahraničnými partnermi najmä z krajín V4 a Agentúrou pre spoluprácu regulačných orgánov. Významne sme sa tiež v roku 2023 podieľali aj na pomoci nečlenským krajinám únie vo forme twinningových projektov, či už v Palestíne alebo Malawi. Odbornou zdatnosťou našich expertov tak šírimo dobré meno Slovenskej republiky v zahraničí, čo viackrát ocenili vrcholní predstavitelia našich partnerských úradov a v twinningových projektoch budeme určite pokračovať aj naďalej v iných krajinách.

S veľkým potešením teda môžem konštatovať, že napriek problémom v roku 2023 cítim, že renomé úradu stále rastie a to nielen v očiach odborníkov, ale aj verejnosti. Túto dôveru si veľmi vážim a sľubujem, že svoje schopnosti a možnosti budeme ako národný regulátor naďalej plne využívať v prospech ľudí, ktorí v Slovenskej republike žijú a pracujú.

Jozef Holjenčík
predseda

Vedenie úradu

Jozef Holjenčík

predseda úradu (od 06.12.2023)

Andrej Juris

predseda úradu (do 04.12.2023)

Szabolcs Hodosy

podpredseda úradu

Martin Horváth

podpredseda úradu

Regulačná rada

Regulačná rada je orgánom úradu, ktorý zabezpečuje strategické riadenie a koncepciu regulácie v sieťových odvetviach. Zákon č. 250/2012 Z. z. ukladá, že Regulačnú radu tvorí šesť členov. Regulačná rada má aktuálne päť členov, do plného počtu jej tak chýba jeden člen. Členov Regulačnej rady vymenúva a odvoláva prezident SR a to tak, aby traja členovia Regulačnej rady boli vymenovaní na návrh Národnej rady SR a traja členovia na návrh vlády SR. Prezident SR na návrh Regulačnej rady vymenúva a odvoláva predsedu Regulačnej rady.

Členovia Regulačnej rady

Ján Ďuriš

predseda Regulačnej rady

Juraj Doležal

podpredseda Regulačnej rady

Sylvia Beňová

člen Regulačnej rady

Miroslav Dudlák

člen Regulačnej rady

Andrej Ochotnický

člen Regulačnej rady

Kompetencie Regulačnej rady

- prijímanie regulačnej politiky, vrátane jej zmeny alebo doplnenia,
- voľba kandidáta na vymenovanie za predsedu Regulačnej rady zo svojich členov,
- podanie návrhu kandidáta na vymenovanie za predsedu Regulačnej rady a návrhu na odvolanie predsedu Regulačnej rady prezidentovi SR,
- voľba podpredsedu Regulačnej rady zo svojich členov,
- vyjadrovanie sa k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov vydávaných úradom,
- preskúvanie námietok voči potvrdeniu o výške čistých nákladov povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme podľa zákona č. 251/2012 Z. z.,
- schvaľovanie:
 1. návrhov dohôd o vzájomnej spolupráci s regulačnými orgánmi členských štátov EÚ,
 2. rokovacieho poriadku Regulačnej rady,
 3. správy o činnosti úradu,
 4. zriadenia pracovísk úradu mimo jeho sídla,
 5. ročnej účtovnej závierky úradu.

Do kompetencie Regulačnej rady patrí aj rozhodovanie v odvolacom konaní o odvolaniach voči prvostupňovým rozhodnutiam, okrem rozhodnutí o uložení pokuty. Účastníci konania majú možnosť podať odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu vydanému v konaní o cenovej regulácii, v konaní o vecnej regulácii alebo v konaní o mimoriadnej regulácii. Regulačná rada preskúmava postup prvostupňového orgánu, zaoberá sa námietkami účastníkov konania a v prípade potreby doplní dokazovanie. Regulačná rada môže rozhodnutie prvostupňového orgánu zmeniť, zrušiť bez náhrady, potvrdiť a odvolanie zamietnuť, zrušiť a vrátiť vec prvostupňovému orgánu na nové prerokovanie a rozhodnutie alebo konanie zastaviť. Rozhodnutia Regulačnej rady nadobúdajú právoplatnosť ich dorúčením účastníkom konania. Do kompetencie Regulačnej rady patrí aj rozhodovanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému prvostupňovým orgánom v sporovom konaní.

Zhodnotenie 5. regulačného obdobia (01.01.2017–31.12.2022)

V súlade s ustanovením § 8 ods. 8 zákona č. 250/2012 Z. z. Regulačná rada v roku 2023, ako prvom roku nového regulačného obdobia, vypracovala zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia z pohľadu dosiahnutej transparentnosti trhu a vplyvu cenovej regulácie na trh.

Uvedený dokument je zverejnený na webovej stránke úradu. Každá kapitola obsahuje krátke slovné zhodnotenie a následne odpočet plnenia cieľov, ktoré pre jednotlivé sieťové odvetvia ustanovila regulačná politika pre 5. regulačné obdobie. Prílohy dokumentu ponúkajú vybrané základné štatistické ukazovatele a ich priebežný vývoj v období 2017–2022.

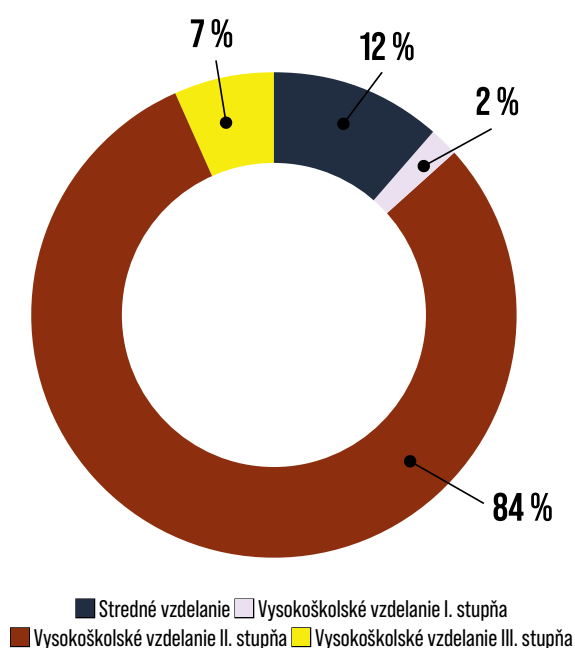
L'udské zdroje

Úrad zamestnával k 31.12.2023 celkom 105 zamestnancov (94 % z plánovaného počtu 112 zamestnancov), z toho 23 vedúcich zamestnancov. V štátnozamestnaneckom pomere pracovalo 87 zamestnancov a pri výkone práce vo verejnom záujme 18 zamestnancov. Na oblastných pracoviskách (Košice, Martin, Trenčín) bolo zamestnaných 12 zamestnancov.

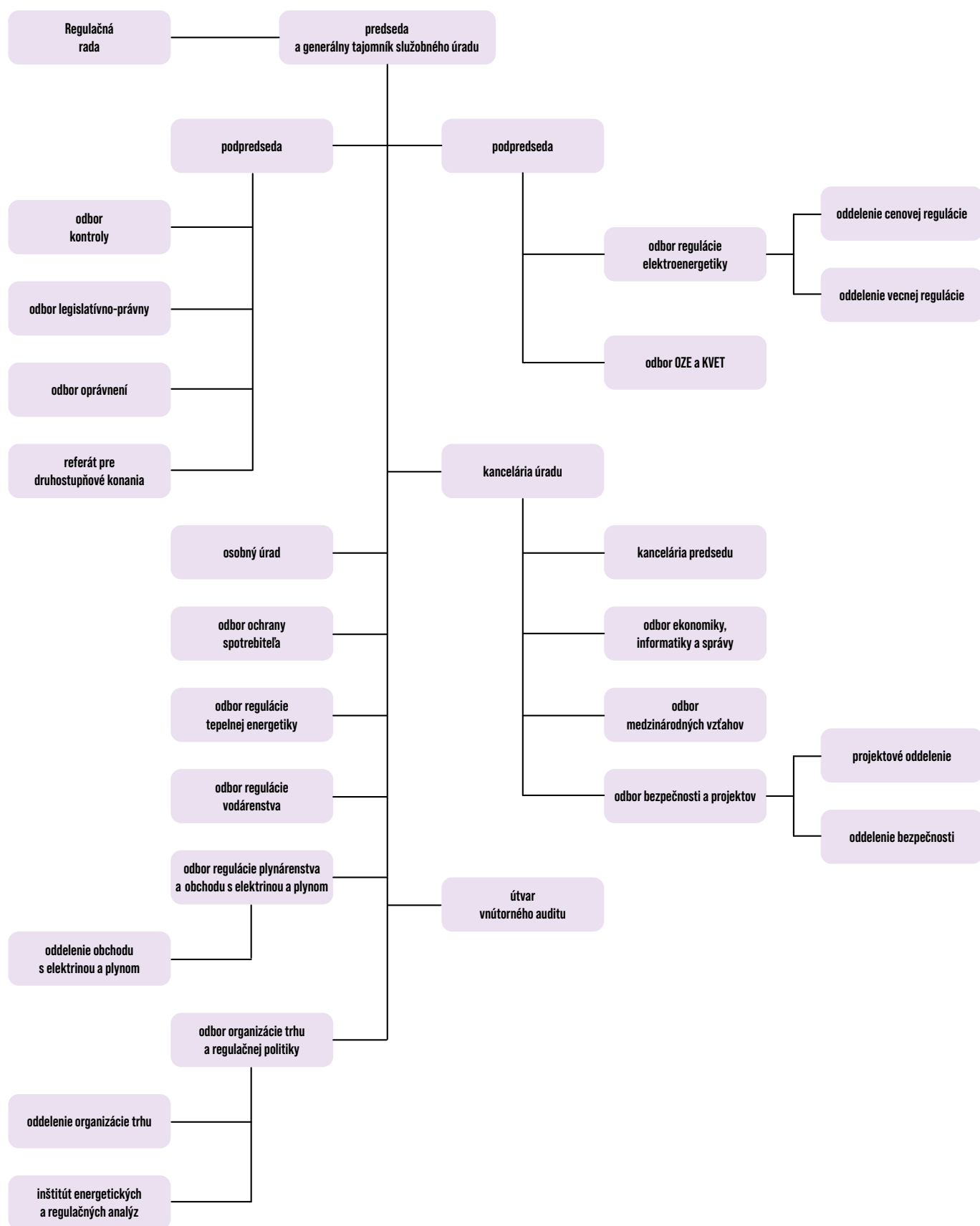
Vekové zloženie zamestnancov

VEK	POČET
1. Vek zamestnanca od 18 – 30 rokov	5
2. Vek zamestnanca od 31 – 50 rokov	56
3. Vek zamestnanca nad 50 rokov	44
SPOLU	105

Kvalifikácia zamestnancov

Organizačná schéma

01.

ELEKTROENERGETIKA

Spomedzi sieťových odvetví sa elektroenergetika jednoznačne radí k najdynamickejšiemu a zároveň regulačne najzložitejšiemu sieťovému odvetviu. Úrad v oblasti elektroenergetiky vykonáva cenovú, vecnú a mimoriadnu reguláciu a reguláciu kvality, ktorých rozsah a špecifikáciu určujú § 11, § 13, § 16 a § 22 zákona č. 250/2012 Z. z.

Po novelizácii zákona č. 251/2012 Z. z. na jeseň 2022 začal úrad s prípravou nových vyhlášok, ktoré boli touto novelou vytvorené. Ide konkrétne o vyhlášku č. 92/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky výberového konania na poskytovanie služieb zariadenia na uskladňovanie elektriny, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01.04.2023, ďalej o vyhlášku úradu č. 230/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú obsahové náležitosti plánu rozvoja distribučnej sústavy, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01.07.2023 a o vyhlášku úradu č. 493/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú niektoré podrobnosti v oblasti tokov jalového elektrického výkonu a jeho kompenzácie s dátumom účinnosti k 01.01.2024.

V oblasti cenovej regulácie úrad vydal v roku 2023 vyhlášku č. 107/2023 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia dodávky elektriny, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01.04.2023, vyhlášku č. 246/2023 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia vybraných regulovaných činností v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania vybraných regulovaných činností v elektroenergetike, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01.07.2023 a vyhlášku č. 370/2023 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v oblasti podpory výroby elektriny a niektoré súvisiace podmienky vykonávania regulovaných činností, ktorá nadobudla účinnosť od 01.10.2023. Vydaním spomínaných vyhlášok s účinnosťou ku dňu 31.12.2023 bola vyhláška úradu č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike zrušená.

Nedostatok surovín pre výrobné procesy, rozsiahle rušenie kontraktov (zmlúv), nekalé obchodné praktiky v oblasti obchodovania s elektrinou mali za následok zvýšenie cien elektriny. Táto skutočnosť a súčasný chaos na trhu s elektrinou spôsobil nedostatok elektriny, ktorého dôsledkom bol nárast cien elektriny v sledovanom roku v časti nákladov na nákup elektriny na krytie strát elektriny pri prenose elektriny a distribúcii elektriny, ako aj nákladov na obstaranie podporných služieb. Úrad sa v daných prípadoch snažil aktívne zasiahnuť do vývoja nepriaznivej situácie a to najmä zmenou referenčného obdobia, na základe ktorého sa predpokladalo zníženie negatívnych dôsledkov na ceny elektriny pre koncových odberateľov. Výsledok však nebol pozitívny a očakávania úradu sa ukázali ako chybné.

Účastníci trhu s elektrinou

Rozhodujúcimi účastníkmi na trhu s elektrinou v Slovenskej republike v roku 2023 boli:

1. Slovenské elektrárne, a. s. (ďalej len „SE, a. s.“) – najvýznamnejší (dominantný) výrobca elektriny, ktorý v roku 2023 zabezpečoval výrobou elektriny z vlastných zdrojov 72,29 % z výroby elektriny v rámci SR. Výroba elektriny v objeme 21 660 GWh zabezpečovala 81,68 % spotreby elektriny v rámci SR. Inštalovaný

výkon vlastných zariadení SE, a.s., na výrobu elektriny bol 4 615 MW,

2. podporovaní výrobcovia elektriny z OZE a VÚKVET. Na rok 2023 bolo predpokladané množstvo vyrobenej elektriny z OZE na doplatok vo výške 1 518 GWh a množstvo elektriny vyrobenej VÚKVET na doplatok vo výške 1 730 GWh. Celkový inštalovaný výkon všetkých výrobcov elektriny z OZE a VÚKVET vo výške 7,82 GW (vrátane inštalovaného výkonu zdrojov OZE a VÚKVET SE, a.s.),
3. SEPS, a.s., ako výhradný držiteľ povolenia na prenos elektriny, prevádzkovateľ národnej prenosovej sústavy (ďalej len „PS“), plniaci aj úlohy energetického dispečingu podľa § 33 zákona č. 251/2012 Z. z. (zabezpečoval vyrovnanú bilanciu na vymedzenom území SR),
4. OKTE, a.s., organizátor krátkodobého trhu s elektrinou ako inštitúcia na vyhodnocovanie a organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou a zabezpečovanie zúčtovania, vyhodnotenia a vysporiadania odchýlok na území SR,
5. Západoslovenská distribučná, a.s., Stredoslovenská distribučná, a.s., a Východoslovenská distribučná, a.s., výhradní prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav (ďalej len „RDS“) na príslušných častiach vymedzeného územia, do ktorých bolo pripojených viac ako 100 000 odberných miest,
6. okrem uvedených troch spoločností pôsobilo na trhu s elektrinou aj 142 držiteľov povolení na distribúciu elektriny. Išlo o prevádzkovateľov miestnych distribučných sústav (ďalej len „MDS“) v areáloch výrobných, ale aj nevýrobných spoločností, do ktorých bolo pripojených menej ako 100 000 odberných miest,
7. ostatné subjekty s povolením podnikáť v elektroenergetike, ktorých bolo spolu 339.

Regulácia v oblasti elektroenergetiky

V oblasti cenovej regulácie úrad z dôvodu oneskorenia prijímania sekundárnej právnej úpravy tzv. cenových vyhlášok pre 6. regulačné obdobie pristúpil začiatkom roka 2023 k využitiu inštitútu predbežného opatrenia, ktorý následne po účinnosti vyhlášok zohľadnil a premietol do regulárnych cenových rozhodnutí úradu vydaných v druhej polovici roka 2023.

V oblasti vecnej regulácie úrad najmä schvaľoval prevádzkové poriadky a technické podmienky jednotlivých prevádzkovateľov sústav, podmienky prepravy elektriny distribučnou sústavou v režime prepravy elektriny, podmienky alebo metodiky pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa legislatívy EÚ, a taktiež pripravoval a aktualizoval vzorový prevádzkový poriadok pre prevádzkovateľov miestnych distribučných sústav, ktorí preberajú vzorový prevádzkový poriadok.

Prehľad počtu vydaných rozhodnutí v oblasti vecnej regulácie v elektroenergetike

Druh rozhodnutia	2019	2020	2021	2022	2023
Prevádzkové poriadky	15	15	124	85	15
Technické podmienky	-	-	-	-	15
Podmienky prepravy	4	2	1	2	0
Rozhodnutia v zmysle legislatívy EÚ	27	5	7	7	6

Prevádzkovatelia sústav musia v súlade s novelou zákona č. 251/2012 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť od 01.10.2022, predkladať úradu na schválenie návrh technických podmienok prevádzkovateľa sústavy v časti, ktorá upravuje podmienky na pripojenie zariadení na výrobu elektriny a zariadení na uskladňovanie elektriny do sústavy. Preto úrad v sledovanom roku začal vydávať rozhod-

Prehľad rozhodnutí v oblasti cenovej regulácie v elektroenergetike (bez OZE a KVET)

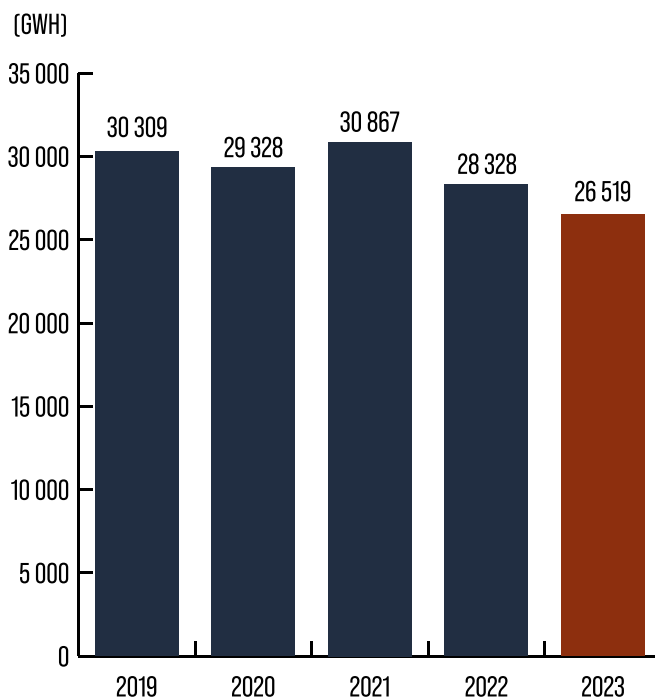
Druh rozhodnutia	2019	2020		2021		2022		2023
		vydané na rok 2020	vydané na rok 2021	vydané na rok 2021	vydané na rok 2022	vydané na rok 2022	vydané na rok 2023	
Rozhodnutie o cene	301	49	112	213	104	229		414
Prerušené konanie	20	20	-	13	-	167	-	115
Zastavené konanie	7	2	-	8	-	3	-	44
Predbežné opatrenie	-	-	-	-	-	-	8	190

nutia vo veci schválenia technických podmienok. Zároveň majú prevádzkovatelia miestnych distribučných sústav tou istou novelou zákona č. 251/2012 Z. z. možnosť prevziať vzorový prevádzkový poriadok formou oznámenia, čím došlo v roku 2023 k poklesu vydaných rozhodnutí vo veci schválenia prevádzkového poriadku.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy je podľa § 28 ods. 3 písm. b) zákona č. 251/2012 Z. z. povinný raz za dva roky vypracovať plán rozvoja prenosovej sústavy vrátane plánu rozvoja spojovacích vedení na obdobie nasledujúcich desiatich rokov. Úrad podľa zákona č. 251/2012 Z. z. konzultuje desaťročný plán rozvoja sústavy nediskriminačným a transparentným spôsobom s existujúcimi a potenciálnymi užívateľmi sústavy a umožní im k nemu uplatniť v primeranej lehote odôvodnené pripomienky a preskúma súlad desaťročného plánu rozvoja sústavy s požiadavkami na realizáciu investícií do prenosovej sústavy s plánom rozvoja sústavy pre celú EÚ. Úrad po preskúmaní desaťročného plánu rozvoja sústavy dňa 12.02.2024 oznámil prevádzkovateľovi prenosovej sústavy začatie konania o vecnej regulácii z vlastného podnetu podľa § 15 ods. 2 zákona o regulácii vo veci vydania rozhodnutia o uložení povinnosti vykonať zmenu Desaťročného plánu rozvoja sústavy podľa § 13 ods. 1 písm. k) zákona o regulácii v spojení s § 29 ods. 7 zákona o energetike. Nakoľko prevádzkovateľ prenosovej sústavy doplnil desaťročný plán v zmysle pripomienky úradu, úrad rozhodnutím č. 0008/2024/E-ZK konanie zastavil.

Prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav sú podľa § 31 ods. 2 písm. q) zákona č. 251/2012 Z. z. povinní každé dva roky vypracovať plán rozvoja sústavy na obdobie nasledujúcich piatich až desiatich rokov a predložiť ho ministerstvu a úradu do 30. novembra vrátane správy o plnení plánu rozvoja distribučnej sústavy za predchádzajúce obdobie. Na základe uvedeného prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav predložili úradu vypracované plány rozvoja sústavy v zákonom stanovenom termíne, a to do 30.11.2023.

Vývoj celkovej hrubej spotreby elektriny v SR

V sledovanom roku dosiahla celková hrubá spotreba elektriny v SR hodnotu 26 519 GWh, čo v porovnaní s rokom 2022 (28 328 GWh) predstavuje pokles o približne 6 %, čo bolo spôsobené znižovaním spotreby odberateľov elektriny, v niektorých prípadoch až k odstavovaniu prevádzok odberateľov elektriny (Slovalco, a.s., OFZ, a.s.) z dôvodu zvýšených nákladov na energie, spôsobených vysokými cenami elektriny a plynu na európskych trhoch s elektrinou.

Elektroenergetická infraštruktúra

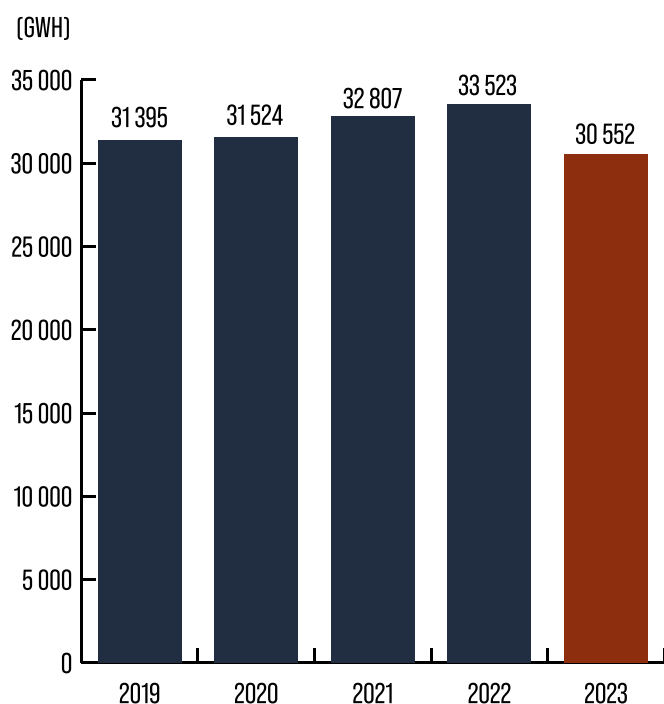
Prenosová sústava

Pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy stanovil úrad aj v roku 2023 sieťové tarify, ktoré si prevádzkovateľ prenosovej sústavy uplatňuje voči:

- užívateľom pripojeným do prenosovej sústavy v rozsahu:
 - tarifa za rezervovanú kapacitu (eur/MW/rok),
 - tarifa za prenesenú elektrinu (eur/MWh),
 - tarifa za straty pri prenose elektriny prenosovou sústavou (eur/MWh),
- všetkým koncovým odberateľom elektriny v SR:
 - tarifa za systémové služby (eur/MWh).

Na nasledovnom obrázku je uvedený vývoj prenesenej elektriny, pričom v roku 2023 dosiahla celková prenesená elektrina hodnotu 30 552 GWh. V porovnaní s rokom 2022 (33 523 GWh) to predstavuje pokles o približne 9 %, čo bolo spôsobené poklesom celkovej hrubej spotreby elektriny v SR v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 o približne 6 %, ako aj poklesom importovanej elektriny do prenosovej sústavy o približne 37 %, čo bolo spôsobené pripojením 3. bloku jadrovej elektrárne Mochovce do sústavy.

Objem prenesenej elektriny

Na nasledovnom obrázku je zobrazený vývoj jednotlivých regulovaných poplatkov prevádzkovateľa prenosovej sústavy. V sledovanom roku v porovnaní s rokom 2022 vzrástla TSS o približne 61 %, z dôvodu zvýšenia nákladov na podporné služby v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022, a tarifa za prístup a prenos elektriny ako aj tarifa za straty pri prenose elektriny zostali rovnaké ako v roku 2022.

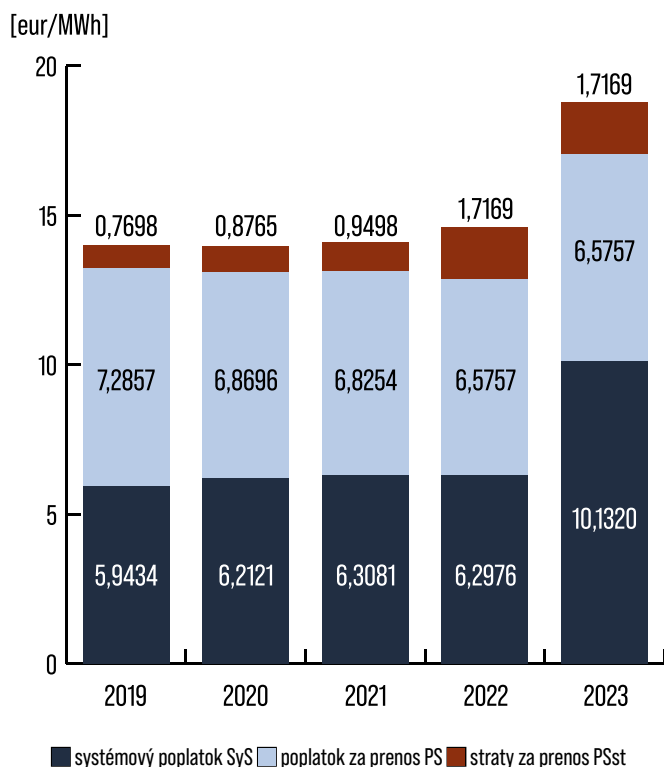
Úrad určil na rok 2023 predbežným opatrením v rozhodnutí č. 0001/2023/E-PR zo dňa 30.12.2022 predbežné ceny za prístup do prenosovej sústavy a ceny za prenos elektriny a podmienky ich uplatnenia, vrátane tarify za straty elektriny pri prenose elektriny podľa § 14 ods. 16 zákona o regulácii v rovnakej výške, ako v roku 2022. Úrad rozhodnutím č. 0105/2023/E zo dňa 15.11.2023 schválil ceny za prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny a podmienky ich uplatnenia, vrátane tarify za straty pri prenose elektriny pre rok 2023 v rovnakej výške ako

v predbežnom opatrení, pričom rozdiel medzi konečnou cenou a predbežnou cenou zohľadnil úrad v konečnej cene použitím časti nadmerného výnosu z príjmov z preťaženia vyplývajúceho z prideľovania medzioblastnej kapacity prevádzkovateľa prenosovej sústavy v roku 2022 vo výške 153 mil. eur, o ktorej použitia úrad rozhodol rozhodnutím č. 0326/2023/E zo dňa 27.12.2022 za účelom zmiernenia dopadu nepriaznivých vplyvov vysokých cien pre rok 2023, v súlade s nariadením Rady EÚ č. 2022/1854 zo dňa 06.10.2022 o núdzovom zásahu.

Úrad vydal predbežné opatrenie rozhodnutím č. 0002/2023/E-PR zo dňa 30.12.2022, ktorým určil predbežnú TSS na rok 2023 podľa § 14 ods. 16 zákona o regulácii. Úrad rozhodnutím č. 0090/2023/E zo dňa 20.09.2023 určil TSS pre rok 2023 v rovnakej výške ako v predbežnom opatrení, pričom rozdiel medzi konečnou cenou a predbežnou cenou zohľadnil úrad v konečnej cene použitím časti nadmerného výnosu z príjmov z preťaženia vyplývajúceho z prideľovania medzioblastnej kapacity prevádzkovateľa prenosovej sústavy v roku 2022 vo výške 153 mil. eur.

Domácnostiam a vybraným zraniteľným odberateľom elektriny bola pre rok 2023 na základe § 4 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 465/2022 Z. z., ktorým sa ustanovujú maximálne ceny pre časť regulovanej dodávky elektriny a plynu pre vybraných koncových odberateľov a výšky taríf pre domácnosti a vybraných odberateľov elektriny (ďalej len „nariadenie vlády“) určená TSS na úrovni roka 2022, stanovenej úradom vo výške 6,2976 eur/MWh. Vzniknutý rozdiel bol následne prevádzkovateľovi prenosovej sústavy kompenzovaný zo strany MH SR podľa § 4 ods. 2 nariadenia vlády SR.

Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov SEPS, a.s.

Podporné a systémové služby

Úrad na základe požadovaných objemov jednotlivých druhov podporných služieb príslušnými rozhodnutiami určil prevádzkovateľovi prenosovej sústavy SR na rok 2023:

1. Celkové plánované náklady na nákup všetkých druhov podporných služieb sa rozhodnutím úradu č. 0083/2023/E zo dňa 30.12.2022 v porovnaní s rokom 2022 zvyšovali o 139 % z dôvodu zvyšovania maximálnych cien na poskytovanie podporných služieb, za účelom zabezpečenia dostatočných objemov jednotlivých druhov podporných služieb, a tým zaistenia bezpečnosti prevádzky sústavy. V priebehu sledovaného roka úrad z vlastného podnetu znížil celkové plánované náklady na nákup všetkých druhov podporných služieb v rozhodnutí č. 0089/2023/E zo dňa 18.09.2023 o približne 10 %. Bolo to spôsobené poklesom cien na trhu s elektrinou a tým aj obstaraním podporných služieb za nižšie ako maximálne ceny, ako aj obstaraním menšieho objemu pri niektorých druhov podporných služieb, nakoľko ich denné požadované objemy sa v porovnaní s maximálnymi ročnými znížili a prevádzkovateľ prenosovej sústavy potreboval obstaráť menší objem daného druhu podpornej služby. Tento pokles nákladov podporných služieb sa prejavil v TPS, v časti nákladov na podporné služby TPT_{TSS2023},

ktorý úrad pre mesiac december určil na úrovni 0 eur/MWh.

2. Maximálne ceny na obstaranie primárnej, sekundárnej a terciárnej regulácie činného výkonu a frekvencie sa rozhodnutím úradu č. 0083/2023/E zo dňa 30.12.2022 zvyšovali v porovnaní s maximálnymi cenami určenými na začiatku roka 2022 o približne 400 % pre podporné služby v kladnom smere a približne o 50 % v zápornom smere. Maximálne ceny podporných služieb tak aspoň čiastočne reflektovali pohyby cien na trhoch s elektrinou, čo zlepšilo podmienky poskytovania podporných služieb a umožnilo zabezpečiť obstaranie dostatočného objemu nedostatkových podporných služieb a zaistila sa tak bezpečná prevádzka sústavy. V priebehu sledovaného roka úrad nemenil maximálne ceny podporných služieb pre rok 2023.
3. Maximálny ročný náklad na obstaranie nefrekvenčných podporných služieb diaľková regulácia napätia a jalového výkonu a štartu z tmy sa rozhodnutím úradu č. 0083/2023/E zo dňa 30.12.2022 zvýšili. Náklady na obe nefrekvenčné podporné služby pre rok 2023 sa zvýšili v porovnaní s rokom 2022 o 100 %. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy tak bol schopný zaistiť dostatočný objem kompenzačného výkonu na zariadeniach na výrobu elektriny pripojených do prenosovej sústavy a zaistil tak bezpečnú prevádzku prenosovej sústavy aj z pohľadu napätia a obnovy sústavy.
4. Maximálna cena ponúkanej kladnej regulačnej elektriny a minimálna cena ponúkanej zápornej regulačnej elektriny pri aktivácii predmetného druhu podpornej služby rozhodnutím úradu č. 0001/2023/E zo dňa 11.10.2022 zostali v rovnakej výške ako pre rok 2022, pretože maximálne ceny kladnej regulačnej elektriny a minimálne ceny ponúkanej zápornej regulačnej elektriny sú určené tak, že korešpondujú s cenami elektriny na dennom trhu slovenskej obchodnej oblasti. V priebehu roka 2023 úrad nemenil maximálne a minimálne ceny regulačnej elektriny.

V nasledovnej tabuľke je uvedený vývoj počtu poskytovateľov podporných služieb v jednotlivých rokoch, ktorý poukazuje na stabilný trh s podpornými službami na vymedzenom území. Počet certifikovaných poskytovateľov podporných služieb ako aj počet uzatvorených rámcových zmlúv o poskytovaní podporných služieb a zmlúv o poskytovaní podporných služieb vzrástol, čo je z pohľadu stability a likvidity trhu s podpornými službami, ako aj zaistenia bezpečnosti sústavy dobré znamenie.

Vývoj v oblasti poskytovania PpS

Ukazovateľ/rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet certifikovaných poskytovateľov PpS	24	24	24	22	27
Počet uzavretých rámcových zmlúv o poskytovaní PpS a zmlúv o poskytovaní PpS	52	30	30	30	39

V nasledovnej tabuľke sú uvedené objemy aktivovaných jednotlivých druhov podporných služieb, resp. regulačnej elektriny, z ktorých je možné identifikovať mierne zníženie objemov aktivovaných podporných služieb, resp. regulačnej elektriny v kladnom smere a výrazné zvýšenie objemov regulačnej elektriny v zápornom smere, čo je možné pripísať väčšej volatilitě na trhoch s elektrinou, čo kladie vyššie nároky na reguláciu sústavy a zaistenie bezpečnosti jej prevádzky.

Porovnanie dodávok regulačnej elektriny (MWh)

Druh aktivovanej PpS, resp. regulačnej elektriny	2022 [MWh]	2023 [MWh]	zmena 2023/2022 [%]
Primárna regulácia činného výkonu + (FCR+)	6 633	6 393	-3,62 %
Primárna regulácia činného výkonu - (FCR-)	-6 628	-6 336	-4,41 %
Sekundárna regulácia činného výkonu + (aFRR+)	80 917	51 728	-36,07 %
Sekundárna regulácia činného výkonu - (aFRR-)	-41 302	-58 921	42,66 %
Terciálna regulácia činného výkonu 12,5 min. + (mFRR+)	2 417	459	-81,01 %
Terciálna regulácia činného výkonu 12,5 min. - (mFRR-)	-283	-1 954	590,46 %
Terciálna regulácia činného výkonu 3 min. + (TRV3MIN+)	2 250	1 669	-25,82 %
Terciálna regulácia činného výkonu 3 min. - (TRV3MIN-)	-166	-1 131	581,33 %
Kladná havarijná výpomoc	0	0	-
Záporná havarijná výpomoc	0	-600	-
IGCC+ (IGCC import)	124 875	105 306	-15,67 %
IGCC- (IGCC export)	-65 398	-77 778	18,93 %

Distribučná sústava

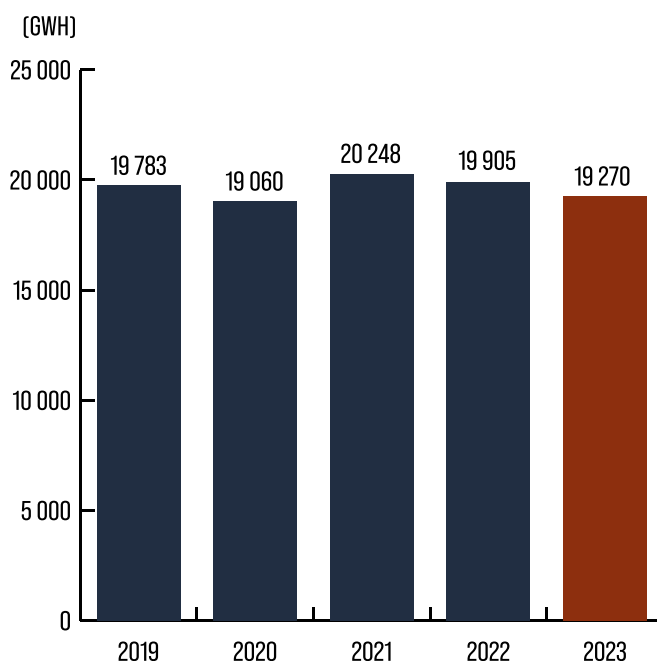
Pre prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav stanovil úrad aj v roku 2023 sieťové tarify, ktoré si prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy uplatňuje voči užívateľom pripojeným do distribučnej sústavy, a to v nasledovnej štruktúre:

- tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny – zložka za rezervovanú kapacitu (eur/MW/mesiac),
- tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny – zložka za distribuovanú elektrinu (eur/MWh),
- tarifa za straty pri distribúcii elektriny distribučnou sústavou (eur/MWh).

Cenová regulácia sa vzťahovala aj na prevádzkovateľov miestnych distribučných sústav a vykonávala sa určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny pri dodávke elektriny a tarify za prístup do miestnej distribučnej sústavy a distribúciu elektriny.

V sledovanom roku 2023 dosiahla celková distribuovaná elektrina na vymedzenom území hodnotu 19 270 GWh, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2022 (19 905 GWh) pokles o približne 3 %, spôsobený prijímaním úsporných opatrení ako aj znižovaním spotreby na strane odberateľov, za účelom zníženia nákladov na energie, z dôvodu doznievania dôsledkov energetickej krízy a vysokých cien elektriny a plynu na európskych trhoch s elektrinou.

Objem distribuovanej elektriny (GWh)

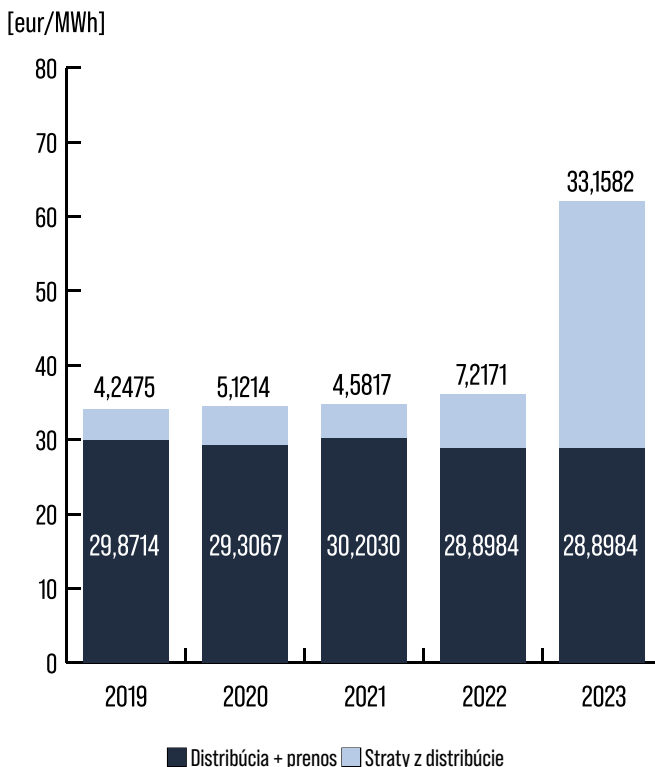

Na nasledujúcom obrázku je zobrazený vývoj vybraných regulovaných poplatkov prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav. V sledovanom roku, v porovnaní s rokom 2022, zostali tarify za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny vrátane prenosu elektriny rovnaké. Hodnota tarify za straty pri distribúcii elektriny v sledovanom roku vzrástla v roku 2023, v porovnaní s rokom 2022, o 359 %, čo bolo spôsobené nárastom indexu denných cien produktu F PXE SK BL Cal-t z oficiálneho kurzového lístka zverejneného burzou PXE (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE), na základe ktorého sa stanovuje cena na nákup elektriny na straty elektriny pri distribúcii elektriny. Úrad určil na rok 2023 predbežnými opatreniami predbežné ceny za prístup do distribučnej sústavy a ceny za distribúciu elektriny a podmienky ich uplatnenia, vrátane tarify za straty elektriny pri distribúcii elektriny podľa § 14 ods. 16 zákona č. 250/2012 Z. z. Úrad následne rozhodnutiami v priebehu roka 2023 schválil ceny za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny a podmienky ich uplatnenia, vrátane tarify za straty pri prenose elektriny pre rok 2023 v rovnakej výške ako v predbežnom opatrení.

Vzhľadom na to, že na trhu neexistovala žiadna stabilita a nebolo možné predvídať dostatočne presne a zodpovedne vývoj cien, posun referenčného obdobia pre výpočet ceny elektriny na krytie strát elektriny pri distribúcii elektriny, počas ktorého dochádzalo k nárastu cien elektriny na burze, sa negatívne prejavil vo výpočte taríf za straty pri distribúcii elektriny.

Na základe vyššie uvedeného bola domácnostiam a vybraným zraniteľným odberateľom elektriny pre rok 2023 na základe § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR určená tarifa za straty pri distribúcii elektriny na úrovni roka 2022. Vzniknutý rozdiel bol následne prevádzkovateľom distribučných sústav kompenzovaný zo strany MH SR podľa § 3 ods. 2 nariadenia vlády SR. V prípade, ak by sa na rok 2023 stanovovali tarify za straty pri distribúcii elektriny na základe cenových rozhodnutí úradu, došlo by k výraznému nárastu týchto taríf.

Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov

Tarifa za prevádzkovanie systému

Účelom TPS je krytie nákladov na prevádzkovanie systému, pozostávajúcich hlavne z podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET, výroby elektriny z domáceho hnedého uhlia, nákladov na obstaranie podporných služieb, nákladov organizátora krátkodobého trhu s elektrinou zabezpečujúceho organizovanie, vyhodnotenie a ostatné činnosti krátkodobého trhu s elektrinou. TPS tvorí jednu zo zložiek koncovej ceny elektriny a vzťahuje sa na každého koncového odberateľa elektriny. V roku 2023 bola TPS aplikovaná na 3 hodnoty sadzieb TPS (TPS1, TPS2 a TPS3), kde TPS 3 zahŕňala aj odberné miesta odberateľov elektriny, ktorým bola pre rok 2023 určená individuálna sadzba. TPS sa uplatňuje individuálne pre jednotlivé skupiny koncových odberateľov elektriny podľa množstva koncovej spotreby elektriny v odbernom mieste. Zaradenie do jednotlivých pásiem sa uskutočňuje podľa očakávanej koncovej spotreby elektriny v danom odbernom mieste za rok t-1.

- 1. pásmo (TPS1) – koncová spotreba odberného miesta do 1 GWh vrátane,
- 2. pásmo (TPS2) – koncová spotreba odberného miesta od 1 GWh do 100 GWh vrátane a
- 3. pásmo (TPS3) – koncová spotreba odberného miesta väčšia ako 100 GWh.

V roku 2023 jednotlivé tarify za prevádzkovanie systému v porovnaní s rokom 2022 výrazne vzrástli (v priemere o 60 %) hlavne z dôvodu absencie podpory z MH SR na financovanie nákladov vynaložených na zúčtovanie podpory výroby z OZE a VÚKVET, ako aj z dôvodu presunu alikvotnej časti nákladov na obstaranie podporných služieb roka 2023 do nákladov na prevádzkovanie systému.

Domácnostiam a vybraným zraniteľným odberateľom elektriny bola pre rok 2023 na základe § 5 ods. 1 nariadenia vlády SR určená TPS na úrovni roka 2022. Vzniknutý rozdiel bol následne organizátorovi krátkodobého trhu s elektrinou kompenzovaný zo strany MH SR.

V tabuľke sú porovnané hodnoty jednotlivých zložiek TPS za posledných päť rokov, pričom TPS za roky 2022 a 2023 je rozdelená podľa už uvedených pásem na tri hodnoty.

Prepojenie trhov s elektrinou

Pre účely dosahovania cieľov Stratégie energetickej únie vydanej EK, medzi ktoré patrí najmä bezpečnosť dodávok elektriny, flexibilita prepojenej sústavy, ako aj dobre fungujúci a transparentný veľkoobchodný trh, sú investície do vnútorných a cezhraničných prepojení sústav nevyhnutným predpokladom.

Jedným z nástrojov, ktorý je možné použiť na horeuvedené ciele, je použitie príjmov z preťaženia vyplývajúceho z prideľovania medzioblastnej kapacity (ďalej len „príjmy z preťaženia“), pričom v článku 19 bode 2 nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou sú zadefinované prioritné ciele, na ktoré majú byť tieto prostriedky využité, medzi ktoré patrí predovšetkým budovanie projektov s cezhraničným významom na udržiavanie a zvyšovanie cezhraničných kapacít.

Celkové čisté príjmy z preťaženia prevádzkovateľa prenosovej sústavy, spoločnosti SEPS, a.s. (ďalej len „PPS“), dosiahli v roku 2023 výšku 73,631 mil. eur. V roku 2023 bola časť príjmu z preťaženia z osobitného účtu vo výške 3,247 mil. eur využitá na investičné projekty s cezhraničným významom, predovšetkým na prechod elektrickej stanice Sučany do diaľkového riadenia, výstavbu transformačnej stanice 400/100 kV Senica a výmenu vodičov a preizoláciu 400 kV vedenia V404.

Na podporu koncových spotrebiteľov pri výpočte sieťových taríf bolo z príjmov z preťaženia z prideľovania prepojovacích prenosových kapacít použitých 73,631 mil. eur.

Projekty spoločného záujmu

Ďalšou možnosťou ako podporiť výstavbu projektov s významným vplyvom na cezhraničnú kapacitu je proces výberu tzv. projektov spoločného záujmu (ďalej len „PCI“ – z anglického Projects of Common Interest), ktoré môžu byť spolufinancované EK.

Na to, aby sa projekty elektroenergetickej infraštruktúry, ako aj projekty zariadení na uskladňovanie elektriny mohli uchádzať o možnosť zahrnutia do zoznamu projektov PCI, musia byť začlenené v Desaťročnom pláne rozvoja sústav (ďalej len „TYNDP 2022“) Združenia európskych prevádzkovateľov prenosových sústav (ďalej len „ENTSO-E“ – z anglického European Network for Transmission System Operators for Electricity).

V priebehu roka 2023 prebiehal proces hodnotenia kandidátskych projektov na projekty spoločného záujmu v príslušných regionálnych skupinách Európskej komisie. Delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2024/1041 z 28. novembra 2023, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869, pokiaľ ide

Vývoj jednotlivých zložiek TPS

Jednotlivé zložky tarify za prevádzkovanie systému (TPS)	2019 €/MWh	2020 €/MWh	2021 €/MWh	TPS1 2022 €/MWh	TPS2 2022 €/MWh	TPS3 2022 €/MWh	TPS1 2023 €/MWh	TPS2 2023 €/MWh	TPS3 2023 €/MWh
OZE	16,2353	14,6090	10,1220	4,3283	3,2394	0,3231	6,0953	4,5619	0,4524
KVET	4,3359	3,5581	8,0241	1,5525	1,1619	0,1159	2,1862	1,6362	0,1622
ENO (výroba elektriny z domáceho uhlia)	5,1428	5,1200	5,3073	8,1783	6,1209	0,6105	9,0679	6,7867	0,6730
Ostatné**	0,2740	0,3339	0,2871	1,8409	1,3778	0,1374	8,1312	6,0856	0,6034
Celkom TPS	25,9880	23,6210	23,7405	15,9000	11,9000	1,1870	25,4807	19,0705	1,8910

** Ostatné – zahŕňa položky nákladov na činnosť OKTE, výkupu elektriny SPP, náklady na umorenie historických dlhov a podporné služby a iné

o zoznam projektov spoločného záujmu a projektov vo vzájomnom záujme pre Úniu (ďalej len „delegované nariadenie“), bol prijatý zoznam projektov spoločného záujmu (ďalej len „PCI projekty“) a projektov vo vzájomnom záujme pre Úniu.

PCI projekty v SR, prijaté delegovaným nariadením sú:

- **Prepojovacie vedenie medzi Otokovicami (ČR) a Ladcami (SR)–PCI projekt č. 2.7.** Realizátormi projektu sú SEPS, a.s. na slovenskej strane a ČEPS, a.s., na českej strane. Predpokladané zvýšenie prenosovej kapacity na SR-ČR cezhraničnom profile v oboch smeroch je o 500 MW. Nevyhnutnou podmienkou výstavby tohto vedenia na slovenskej strane je uvedenie novej 400 kV rozvodne Ladce do prevádzky. Predpokladaný dátum uvedenia projektu do prevádzky je rok 2038.
- **Modernizácia uskladňovania elektriny v prečerpávacej vodnej elektrárni Čierny Váh (SK)–PCI projekt č. 2.11.** Realizátorom projektu je spoločnosť SE, a.s. Projekt pozostáva z modernizácie existujúcej prečerpávacej vodnej elektrárne Čierny Váh a hybridizácie tejto elektrárne prídavným elektrochemickým zásobníkom–batériového úložiska s predpokladanou kapacitou minimálne 70 MW a 105 MWh. Predpokladané uvedenie do prevádzky je rok 2031. Predpokladaná celková disponibilita poskytovania podporných služieb, resp. flexibility elektroenergetického zariadenia je od–670 MW do 730 MW.
- **ACON – Again Connected Networks (CZ, SK) s cieľom podporiť integráciu českého a slovenského trhu s elektrickou energiou zlepšovaním efektívnosti distribučných sústav–PCI projekt č. 12.1.** Iniciátorom projektu za slovenskú stranu je spoločnosť Západoslovenská distribučná, a.s. Projekt bol zaradený medzi kandidátske PCI projekty v roku 2022, je realizovaný v spolupráci s ČR a jeho hlavným cieľom je modernizácia, výrazne zvýšenie efektívnosti a bezpečnosti distribučnej siete, ako aj umožnenie jednoduchšej integrácie stále rastúceho objemu OZE do siete. Predpoklad uvedenia projektu do prevádzky je v roku 2027.
- **Danube InGrid (HU, SK) s cieľom efektívne spojiť správanie a konanie všetkých účastníkov trhu napojených na elektrické siete v Maďarsku a na Slovensku–PCI projekt č. 12.3.** Iniciátorom projektu je za slovenskú stranu spoločnosť Západoslovenská distribučná, a.s. Projekt je realizovaný v spolupráci so SEPS, a.s., spoločnosťou Východoslovenská distribučná, a.s., na sloven-

skej strane a prevádzkovateľom prenosovej sústavy a tromi prevádzkovateľmi distribučných sústav na maďarskej strane. Hlavným cieľom projektu je posilnenie súčinnosti a integrácie slovenského a maďarského trhu s elektrickou energiou, modernizácia sietí, vytváranie nových platforiem pre spotrebiteľov a v neposlednom rade vytváranie podmienok pre prístup a pripájanie mikrovýrobcov, samospotrebitelov a prosumero-rov do príslušných sústav. Predpokladaný dátum uvedenia do prevádzky projektu je rok 2029.

Úspešné prepojenie jednotného denného trhu s elektrinou SDAC (z angl. Single Day-Ahead Coupling)

Po pripojení Grécka k regiónu MRC (z angl. Multi-Regional Coupling–región pokrývajúci takmer celú Európu) v roku 2020, nakoniec opustení MRC Veľkou Britániou, prepojení 4MMC (ČR, SR, Maďarsko a Rumunsko) a MRC prostredníctvom cezhraničných profilov PL-DE, PL-ČR, PL-SR, ČR-DE, ČR-AT a HU-AT v júni 2021 a úspešným pripojením cezhraničného profilu BG-RO k projektu SDAC v októbri 2021 sa zavŕšil proces prepájania denného trhu s elektrinou v EÚ.

Úspešné prepojenie jednotného vnútrodenného trhu s elektrinou SIDC (z angl. Single Intraday Coupling)

SIDC nadväzuje na projekt XBID (z angl. Cross-Border Intraday), v rámci ktorého bola spustená v júni 2018 platforma nepretržitého vnútrodenného obchodovania a zahŕňala 15 krajín. V novembri 2019 a septembri 2021 sa k SIDC, v rámci 2. a 3. prístupovej fázy pripojilo ďalších osem krajín (Bulharsko, Chorvátsko, Poľsko, Maďarsko, ČR, Slovinsko, Rumunsko a Taliansko). SR a Grécko pristúpili počas poslednej štvrtej prístupovej fázy v novembri 2022, čím sa dokončilo prepojenie 25 krajín EÚ (výnimku tvoria Malta a Cyprus). Obchodovanie na vnútrodennom trhu sa spúšťa po uzavretí denného trhu.

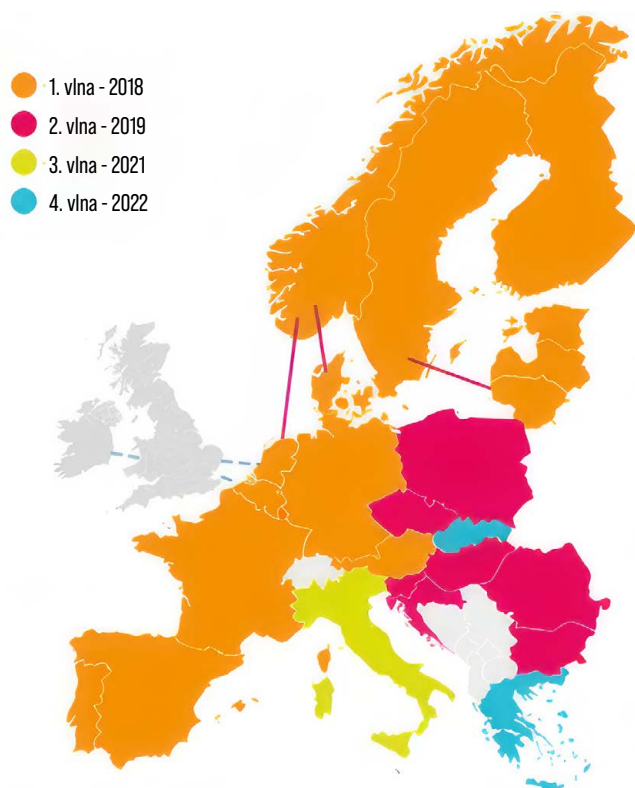
Projekt SIDC má prispieť k zvýšeniu likvidity obchodovania. Keďže slovenský vnútrodenný trh neposkytuje dostatočnú likviditu, integráciou na celoeurópsku platformu sa očakáva pozitívna zmena aj v oblasti rozvoja OZE a agregácie flexibility. Centrálné riešenie umožňuje párovať objednávky zadané účastníkmi trhu v jednej krajine s objednávkami zadanými účastníkmi trhu v ktorejkoľvek inej prepojenej krajine, ak existuje dostupná cezhraničná kapacita pre prenos elektriny medzi dotknutými ponukovými oblasťami. Implementované riešenie je v súlade

s cieľovým modelom EÚ pre integrovaný cezhraničný vnútrodenný trh s elektrinou. Integrácia SR a Grécka do SIDC predstavuje ďalší dôležitý míľnik a dokončenie prepojenia jednotného vnútrodenného trhu s elektrinou v EÚ.

SIDC v súčasnosti spája vnútrodenné trhy 25 krajín: Rakúsko, Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, ČR, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Grécko, Maďarsko, Taliansko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Nórsko, Holandsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, SR, Slovinsko, Španielsko a Švédsko.

Vďaka prepojeniu trhov s elektrinou došlo k zvýšeniu likvidity obchodovania v SR. Centrálné riešenie umožňuje párovať objednávky zadané účastníkmi trhu v jednej krajine s objednávkami zadanými účastníkmi trhu v ktorejkoľvek inej prepojenej krajine, ak existuje dostupná cezhraničná kapacita pre prenos elektriny medzi dotknutými ponukovými oblasťami. V rámci SIDC sa obchoduje v 15-minútových intervaloch (15 min. produkty).

Zobrazenie SIDC krajín, s farebným zobrazením, v ktorej prístupovej fáze jednotlivé krajiny k SIDC pristupovali

Implementácia nových metodík na výpočet a pridelovanie kapacity

Ďalším spôsobom ako naplniť v úvode uvedené ciele EÚ je aj implementácia nových metodík na výpočet a pridelovanie kapacity.

Jednou z takýchto metodík je metodika výpočtu kapacity na základe toku (angl. flow-based), ktorá berie do úvahy fyzikálne obmedzenia v prevádzke elektrizačných sústav na základe dostupných rezerv na kritických sieťových prvkoch sústavy (hlavne na vedeniach) a koeficientoch PTDF (angl. Power Transfer Distribution Factors). Tie sú definované pre každé kritické vedenie sústavy a každú ponukovú oblasť v regióne výpočtu kapacít Core, pričom výpočet kapacity je v celom regióne koordinovaný, výsledkom čoho je zlepšenie pridelovania kapacity v regióne z pohľadu reflektovania skutočných obmedzení v sústave z pohľadu jej bezpečnosti prevádzky, umožnenie cezhraničného prenosu väčšiemu množstvu elektriny a v neposlednom rade zníženie celkových nákladov.

V regióne výpočtu kapacity Core sú odo dňa 08.06.2022, v súlade s čl. 20 nariadenia EK č. 1222/2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, úspešne zavedené do prevádzky prepojenia denných trhov prostredníctvom metodiky výpočtu kapacity na základe toku (angl. flow-based).

V regióne výpočtu kapacity Core bolo pôvodne plánované uvedenie do prevádzky prepojenia vnútrodenných trhov prostredníctvom metodiky výpočtu kapacity na základe toku dňa 08.06.2023. Avšak z dôvodu omeškania pri schvaľovaní druhého a tretieho dodatku metodiky na výpočet prenosových kapacít pre vnútrodenný časový rámec o ktorých rozhodne ACER, sa plánuje prepojenie vnútrodenných trhov prostredníctvom metodiky výpočtu kapacity na základe toku uviesť do prevádzky v priebehu roka 2024, pričom národné regulačné orgány budú kontrolovať súlad procesu s príslušnou legislatívou.

Zobrazenie členov regiónu Core

Platformy na zdieľanie regulačnej elektriny

Podľa nariadenia EK č. 2195/2017 z 23.11.2017, ktorým sa stanovuje usmernenie o zabezpečovaní rovnováhy v elektrizačnej sústave (ďalej len „nariadenie č. 2017/2195“) majú fungovať európske platformy na:

- výmenu regulačnej energie z nahrádzajúcich rezerv TERRE (z angl. Trans European Replacement Reserves Exchange) v súlade s čl. 19 uvedeného nariadenia, ktorá bola spustená do prevádzky 06.01.2020. Postupné pripájanie členov Portugalska, Španielska, Francúzska, Švajčiarska a ČR prebiehalo do januára 2021 a v prvej polovici roku 2024 by sa malo pripojiť k platforme aj Poľsko. V tejto platforme prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR neparticipuje, nakoľko takýto druh podpornej služby prevádzkovateľ prenosovej sústavy nevyužíva.
- výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie s manuálnou aktiváciou MARI (angl. Manually Activated Reserves Initiative) v súlade s čl. 20 uvedeného nariadenia, ktorá bola uvedená do prevádzky 15.09.2022 bez pripojených PPS a následne boli pripojení 05.10.2022 PPS ČR a Nemecka. V roku 2023 sa pripojil k platforme MARI rakúsky PPS. Väčšina PPS plánuje pripojenie k tejto platforme do konca roku 2024, poľský PPS na prelome rokov 2024/2025, holandský PPS v lete 2025 a grécky a fínsky PPS v roku 2026,
- výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie s automatickou aktiváciou PICASSO (z angl. Platform for the International Coordination of Automated Frequency Restoration

and Stable System Operation) v súlade s čl. 21 uvedeného nariadenia, ktorá bola spustená do prevádzky pripojením PPS ČR 01.06.2022. PPS Rakúska a Nemecka boli pripojení 22.06.2022. PPS Talianska bol pripojený k platforme PICASSO koncom júla 2023, ostatní PPS plánujú pripojenie k tejto platforme na rok 2024 s výnimkou PPS Švédska, ktorý avizoval realizáciu pripojenia až v roku 2026,

- výmenu odchýlok v reálnom čase (z angl. Imbalance Netting) v súlade s čl. 22 uvedeného nariadenia, ktorá bola spustená do prevádzky 21.06.2021 a v tom čase boli k nej pripojení všetci PPS kontinentálnej Európy s výnimkou Rumunska (PPS pripojený od decembra 2021) a Bulharska (PPS pripojený v júli 2022).

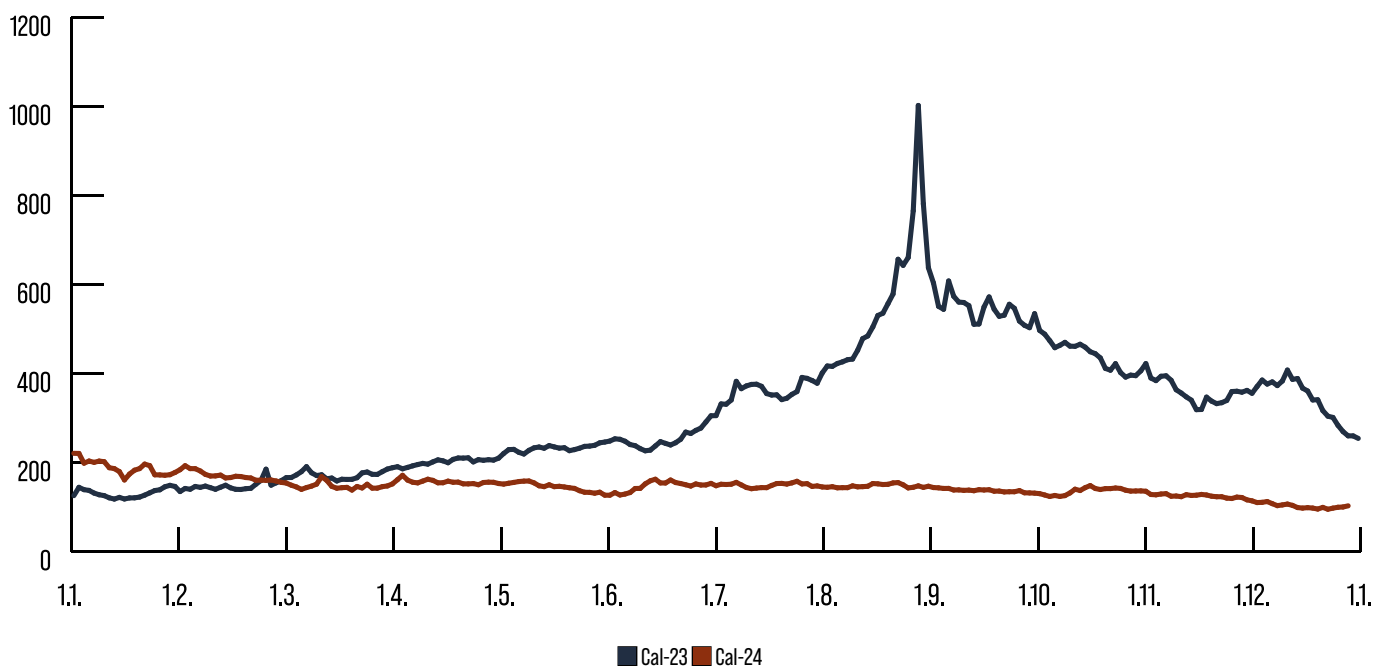
V súlade s čl. 62 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 2017/2195 slovenský PPS požiadala úrad o udelenie výnimky z pripojenia k vyššie uvedeným platformám 02.02.2021 a následne 29.03.2021 mu bola udelená výnimka na obdobie od 25.07.2022 do 24.07.2024. Aktuálne je predpokladaný dátum pripojenia SEPS k platforme MARI december 2024 a k platforme PICASSO november 2024.

Veľkoobchodný trh

V roku 2023 ceny elektriny na európskych trhoch s elektrinou miernym tempom klesali, až na úroveň približne 100 eur/MWh.

Uvedené detailnejšie potvrdzuje nasledujúci obrázok, na ktorom sú zobrazené priebehy cien elektriny na burze PXE, produktov F PXE SK BL Cal-24 a Cal-23, pričom v sledovanom roku sa v porovnaní s rokom 2022 znížila priemerná cena na burze PXE, produktov F PXE SK BL Cal-t približne o 53 %.

Vývoj cien elektriny (graf burza PXE Praha) (EUR/MWh)

Maloobchodný trh

Cenová regulácia dodávky elektriny zraniteľným odberateľom sa vykonávala v súlade so zákonom č. 250/2012 Z. z., na základe regulačnej politiky, podľa vykonávacieho predpisu v oblasti cenovej regulácie–vyhlášky č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov a rozhodnutím MH SR vo všeobecnom hospodárskom záujme, ktoré bolo vydané na základe uznesenia vlády SR č. 723 zo 16.11.2022.

Cenovej regulácii v oblasti dodávky elektriny v roku 2023 podliehala dodávka elektriny:

- pre domácnosti,
- pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh,
- pre odberateľov elektriny mimo domácnosti okrem odberateľa elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh, ktorý odoberá elektrinu na prevádzku zariadenia sociálnych služieb zapísaného do registra sociálnych služieb, na prevádzku zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré sú

určené na sociálne bývanie podľa osobitného predpisu, alebo na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi v rámci štátom podporovaného nájomného bývania podľa osobitného predpisu,

- pre skupinu koncových odberateľov elektriny, ktorými sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, odoberajúca elektrinu na výrobu tepla a ohrev teplej úžitkovej vody pre domácnosti, zákonne zastúpená fyzickou osobou alebo právnickou osobou vykonávajúcou správu spoločného tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom teplom a teplou úžitkovou vodou,
- dodávateľom poslednej inštancie.

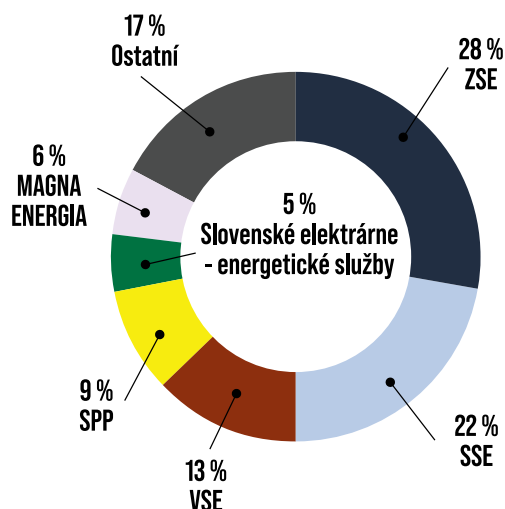
Východiskovými parametrami, na základe ktorých sa stanovovala maximálna cena za dodávku elektriny zraniteľným odberateľom elektriny okrem odberateľov elektriny v domácnosti bol pre rok 2023 aritmetický priemer denných cien oficiálneho kurzového lístka zverejneného burzou PXE na jej webovom sídle, produktu F PXE SK BL Cal-23 za obdobie od 01.08.2022 do 30.09.2022, ktorý bol na úrovni 547,5807 €/MWh (medziročný nárast o 486,373 €/MWh, t. j. 794,63 %), ku ktorému sa pripočítal koeficient na pokrytie plánovaného diagramu dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov, náklady na odchýlku súvisiace s dodávkou elektriny pre zraniteľných odberateľov a primeraný zisk. Vzhľadom na vysokú cenu elektriny zasiahla vláda SR a prijala uznesenie o vyhlásení Všeobecného hospodárskeho záujmu.

Maximálne ceny za dodávku elektriny pre domácnosti boli pre rok 2023 určené rozhodnutím MH SR vo všeobecnom hospodárskom záujme. Východiskovými parametrami, na základe ktorých sa stanovovala maximálna cena za dodávku elektriny, bola cena komodity na úrovni roku 2022, t. j. 61,2077 €/MWh, ku ktorej sa pripočítal koeficient na pokrytie plánovaného diagramu dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov, náklady na odchýlku súvisiacu s dodávkou elektriny pre zraniteľných odberateľov a primeraný zisk.

K jednotlivým sadzbám za dodávku elektriny sa pripočítava cena za distribúciu, vrátane prenosu elektriny a strát elektriny pri prenose a cena za straty elektriny pri distribúcii elektriny, TSS a TPS.

V dodávke elektriny majú stále najväčší podiel traja „tradiční“ dodávateľia, ktorí sú súčasťou vertikálne integrovaných podnikov – ZSE Energia, a.s., Stredoslovenská energetika, a.s., a Východoslovenská energetika, a.s.

Trhové podiely dodávateľov elektriny pri dodávke elektriny pre všetky skupiny odberateľov

Dodávka elektriny pre domácnosti

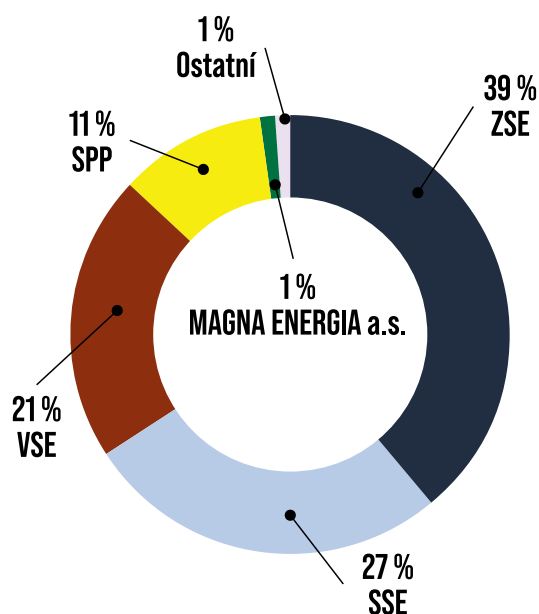
Porovnanie štruktúry priemernej koncovej ceny elektriny pre domácnosti

	2019	2020	2021	2022	2023
silová elektrina	36,20 %	41,72 %	39,41 %	47,16 %	34,96 %
tarifa za prevádzkovanie systému	20,19 %	16,96 %	17,77 %	10,70 %	12,28 %
tarifa za systémové služby	4,62 %	4,46 %	4,72 %	4,24 %	4,88 %
náklady dodávky a PZ	5,47 %	5,07 %	5,31 %	5,68 %	4,86 %
prenos elektriny vrátane strát	2,96 %	2,61 %	2,85 %	2,72 %	1,95 %
distribúcia elektriny bez strát	25,25 %	23,24 %	24,55 %	21,75 %	15,57 %
straty z distribúcie elektriny	5,31 %	5,95 %	5,40 %	7,75 %	25,50 %

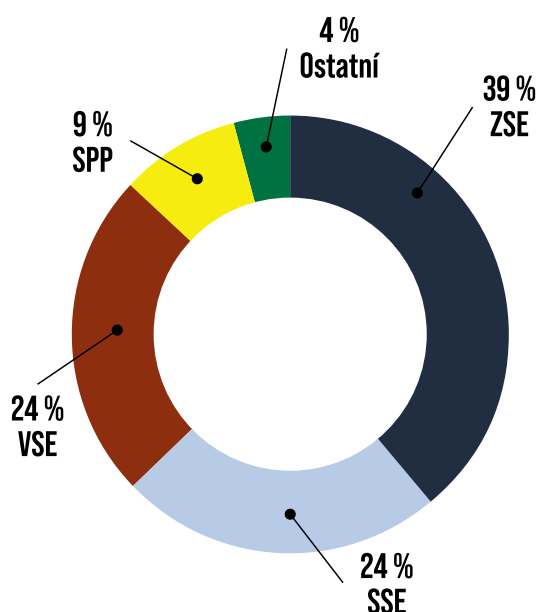
* aj za rok 2023 ide o regulované ceny určené úradom

Dodávka elektriny domácnostiam bola rozdelená do ôsmich sadzieb. Zraniteľným odberateľom-domácnostiam dodávalo v roku 2023 elektrinu 14 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

Podiel dodávateľov na dodávke elektriny v domácnostiach

Podiel dodávateľov na dodávke elektriny pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh

Dodávka elektriny pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh

Dodávka elektriny pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh bola rozdelená do 11 sadzieb a dodávalo im elektrinu 14 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

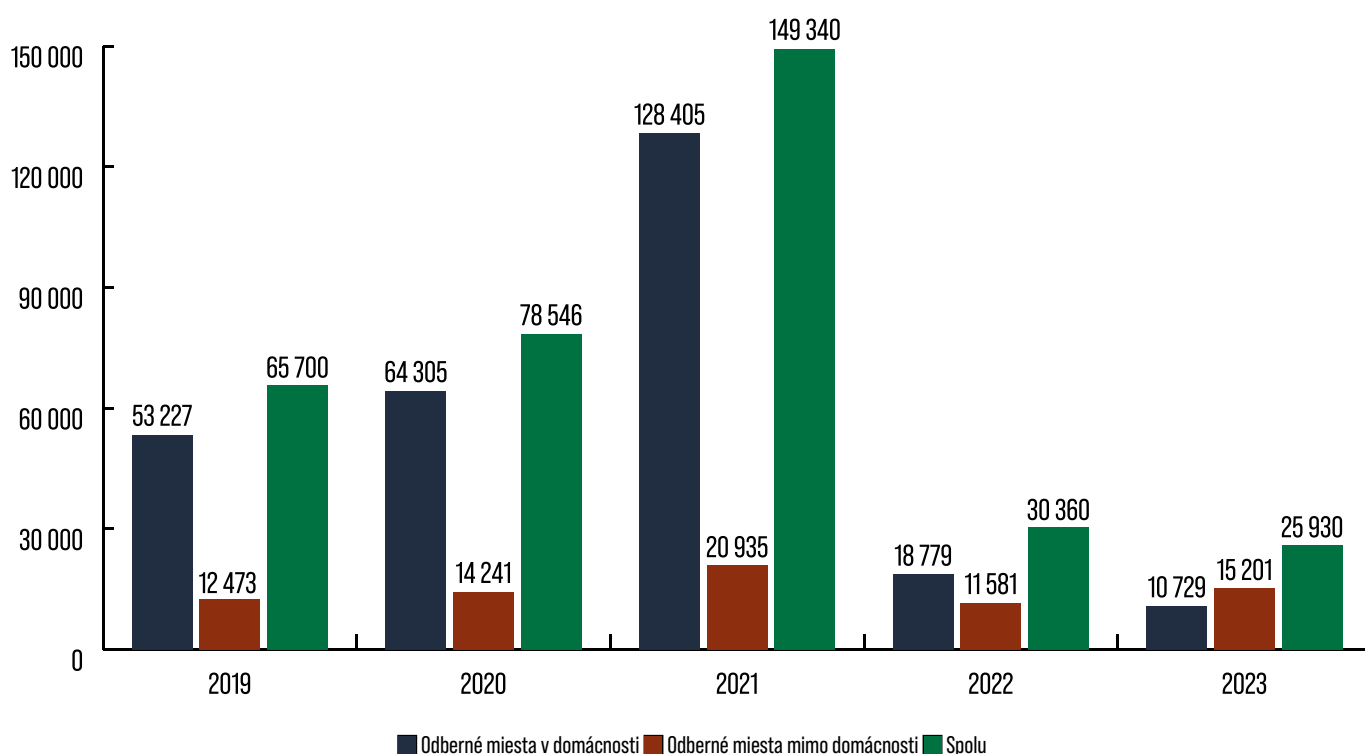
Porovnanie štruktúry priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh

Názvy zložiek taríf		2019	2020	2021	2022	2023
dodávka elektriny	silová elektrina	31,81 %	37,34 %	34,62 %	41,60 %	80,13 %
	náklady dodávky a primeraný zisk	5,50 %	5,50 %	6,68 %	6,85 %	1,61 %
Distribúcia elektriny vrátane prenosu a strát pri distribúcii elektriny	prenos elektriny	2,60 %	2,33 %	2,50 %	2,40 %	0,53 %
	distribúcia elektriny bez strát	33,64 %	30,33 %	31,68 %	29,13 %	6,47 %
	straty pri distribúcii elektriny	4,66 %	5,32 %	4,75 %	6,84 %	6,98 %
ostatné regulované tarify	TPS-tarifa za prevádzkovanie systému	17,74 %	15,19 %	15,62 %	9,44 %	2,94 %
	TSS-tarifa za systémové služby	4,06 %	3,99 %	4,15 %	3,74 %	1,34 %

Zmena dodávateľa elektriny

Na posúdenie úrovne liberalizácie trhu s elektrinou sa používa percentuálny koeficient, tzv. switching, ktorý vyjadruje pomer počtu odberných miest so zmenou dodávateľa elektriny k celkovému počtu odberných miest v sledovanom roku.

Switching

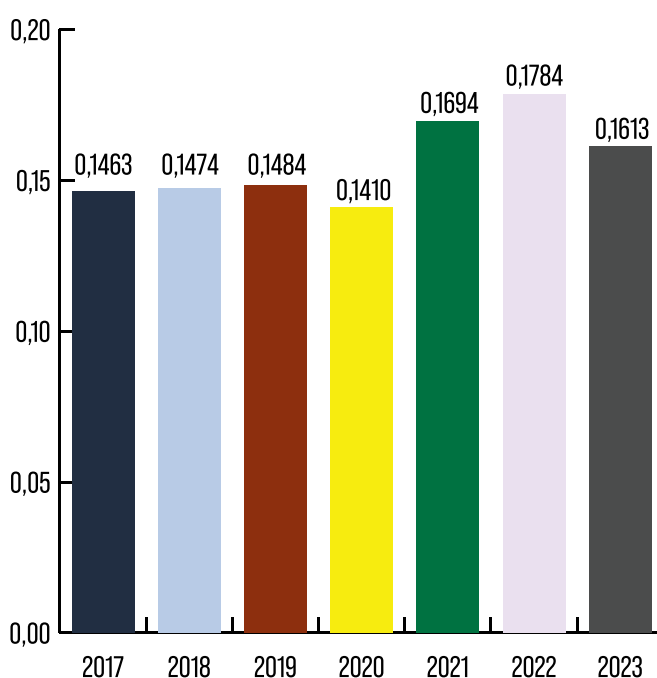
Dodávka poslednej inštancie

Na základe rozhodnutia úradu sú dodávateľmi poslednej inštancie na území SR spoločnosti ZSE Energia, a.s., Východoslovenská energetika, a.s., a Stredoslovenská energetika, a.s. Úrad v sledovanom roku neevidoval žiadne odberné miesta v režime dodávky poslednej inštancie.

Herfindahl – Hirschman Index (HHI)

Účelom indexu HHI je určiť konkurencieschopnosť trhu. Úrad posudzoval postavenie regulovaných subjektov pôsobiacich na trhu dodávky elektriny všetkým odberateľom. Trh je koncentrovaný, ak je index HHI viac ako 0,1 a vysoko koncentrovaný pri hodnote presahujúcej 0,2.

Vývoj HHI–dodávka elektriny

Výroba elektriny z OZE a KVET

Podpora výroby elektriny z OZE a KVET je jedným z faktorov ako dosiahnuť zníženie emisií skleníkových plynov o 20 %. Tento ambiciózny záväzok v oblasti energetiky a klímy bol stanovený ako hlavný cieľ Integrovaným národným energetickým a klimatickým plánom na roky 2021–2030, ktorý bol spracovaný podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11.12.2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy.

Ako legislatívny základ podpory výroby elektriny z OZE a KVET bol v roku 2009 schválený zákon č. 309/2009 Z. z., ktorého cieľom oblasti OZE a KVET bolo zabezpečenie dlhodobej garancie výkupných cien na 15 rokov a zároveň zvýhodniť výstavbu malých a decentralizovaných zariadení.

Cenové rozhodnutia a potvrdenia o pôvode elektriny

Úrad vydal celkovo 275 cenových rozhodnutí najmä z dôvodov:

- zmena korekcie na primárne palivo (Pzn) spaľované v zariadeniach OZE a KVET,
- zmena vlastníckeho vzťahu k zariadeniam OZE a KVET,
- ukončených rekonštrukcií výrobných zariadení KVET.

Zároveň vydal aj 72 rozhodnutí z dôvodu ukončenia činnosti alebo zmeny v osobe výrobcu elektriny.

Tabuľka prehľadu vydaných cenových rozhodnutí OZE a KVET

Rozhodnutia vydané pre zariadenia OZE	104
Rozhodnutia vydané pre zariadenia KVET	171
Zrušené cenové rozhodnutia	72
Spolu	347

V roku 2023 úrad vydal 310 potvrdení o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov:

- 116 potvrdení o pôvode elektriny z OZE pre zariadenia, ktoré využívali technológiu výroby elektriny zo spaľovania bioplynu alebo biomasy,
- 111 potvrdení o pôvode elektriny vyrobenej VÚKVET, z ktorých veľká väčšina bola pre

zariadenia s technológiou využívajúce ako zdroj palivo zemný plyn,

- 83 potvrdení o pôvode z dôvodu zmeny prevádzkovateľa zariadenia, ukončenia podpory, prípadne potreby obnovy potvrdenia.

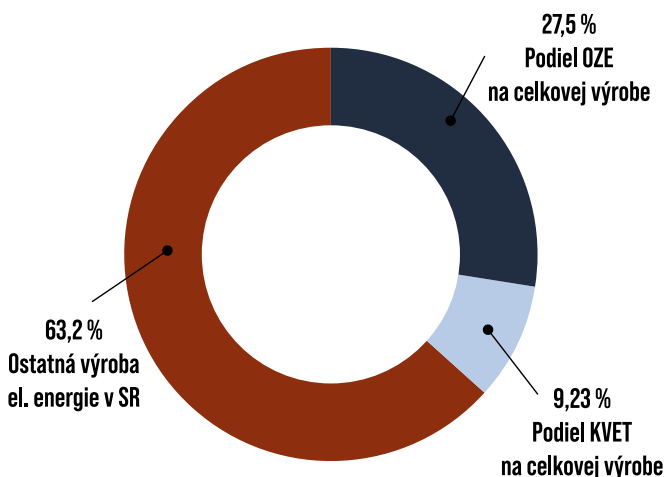
Zároveň úrad zrušil 47 potvrdení o pôvode OZE.

Výkupca elektriny vyrobenej z OZE a KVET

Činnosť výkupcu elektriny z OZE a VÚKVET v roku 2023 vykonávala spoločnosť SPP, a.s., na základe rozhodnutia MH SR č. 42372/2022-4110-100249 vydaného podľa § 88 ods. 2 písm. y) zákona č. 251/2012 Z. z.

Podľa §11 ods. 1 písm. j) zákona č. 250/2012 Z. z. výkon činnosti výkupcu elektriny je regulovanou činnosťou, úrad odmenu výkupcu pre rok 2023 určil predbežným opatrením úradu č. 0165/2023/E-PR zo dňa 16.03.2023 a po nadobudnutí účinnosti vyhlášky úradu č. 370/2023 Z. z. podľa § 12 úrad určil odmenu výkupcu rozhodnutím úradu č. 0104/2023/E zo dňa 15.11.2023.

Percentuálny podiel vyrobenej elektrickej energie z OZE a KVET na celkovej výrobe elektriny v SR za rok 2023

Podiel výroby v SR za rok 2023 po jednotlivých technológiách

Výroba elektriny v SR za rok 2023	MWh
111 - Čierne uhlie	438 026
112 - Hnedé uhlie	845 806
119 - Iné pevné fosílné palivá	1 034
121 - Ťažký vykurovací olej	404 105
123 - Motorová nafta	924
129 - Iné ropné produkty	-
131 - Zemný plyn	2 307 261
141 - Biomasa	415 069
142 - Komunálny odpad	94 997
149 - Iné obnoviteľné a sekundárne pevné palivá	40 542
159 - Iné obnoviteľné a sekundárne kvapalné palivá	-
151 - Kvapaliny získané z biomasy	439 928
161 - Bioplyn	409 150
162 - Skládkový plyn	8 703
163 - Plyn z čističiek odpadových vôd	9216
165 - Hutný plyn	450 463
166 - Bi ometán	-
167-Bioplyn vyrobený anaerobnou fermentáciou	14 979
169 - Iné obnoviteľne sekundárne plynné palivá	24 297
210 - Vodná energia	5 104 092
230 - Vetrná energia	4 001
241 - Solárna termálna energia	22
242 - Fotovoltika	604 993
250 - Jadrová energia	18 343 625
270 - Hydrotermálna energia	94
Spolu	29 961 326

02

PLYNÁRENSTVO

Úrad vykonáva cenovú a vecnú reguláciu v plynárenstve pri regulovaných činnostiach v oblasti využívania plynárenskej infraštruktúry pre prevádzkovateľov sietí a v oblasti cenovej regulácie dodávok plynu len pre zraniteľných odberateľov, ktorí sú špecifikovaní v zákone č. 250/2012 Z. z., ako aj v zákone č. 251/2012 Z. z.

Rok 2023 bol prvým rokom 6. regulačného obdobia a v oblasti plynárenstva bolo potrebné pre nové regulačné obdobie nastaviť nové regulačné rámce, predovšetkým pri výkone cenovej regulácie. Úrad pripravil na sledovaný rok vykonávacie predpisy, ktorými ustanovil cenovú reguláciu regulovaných činností v plynárenstve či už pri využívaní plynárenských sietí, ale aj pri dodávke plynu zraniteľným odberateľom (vyhláška č. 450/2022 Z. z. a vyhláška č. 451/2022 Z. z.).

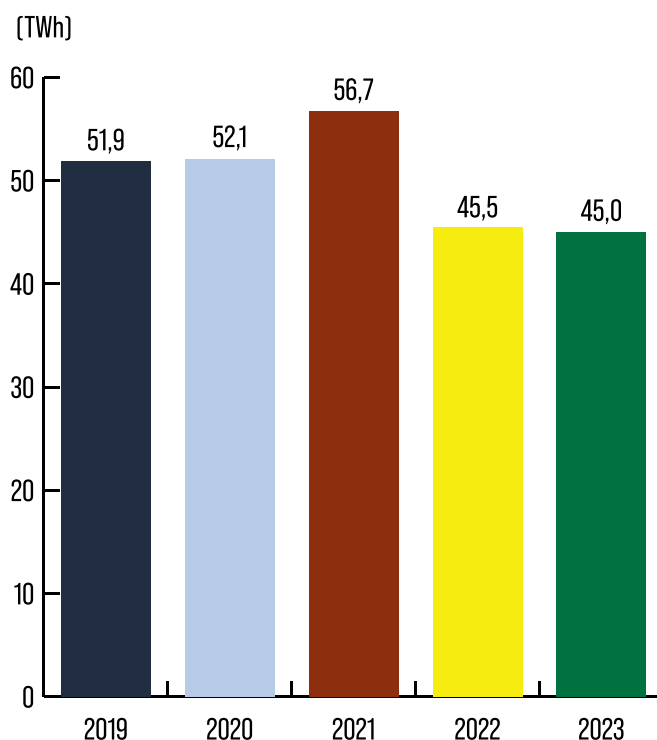
Účastníci trhu s plynom v SR

- prevádzkovateľ prepravnej siete (eustream, a.s.),
- prevádzkovateľ distribučnej siete na vymedzenom území SR (SPP-distribúcia, a.s.),
- 38 prevádzkovateľov distribučných sietí, do ktorých je pripojených menej ako 100 000 koncových odberateľov plynu tzv. lokálnych distribučných sietí alebo LDS,
- dvaja prevádzkovatelia zásobníkov (NAFTA a.s., POZAGAZ a.s.),
- 19 aktívnych dodávateľov plynu,
- odberatelia plynu s cenami za dodávku plynu nepodliehajúcimi cenovej regulácii zo strany úradu a zraniteľní odberatelia plynu.

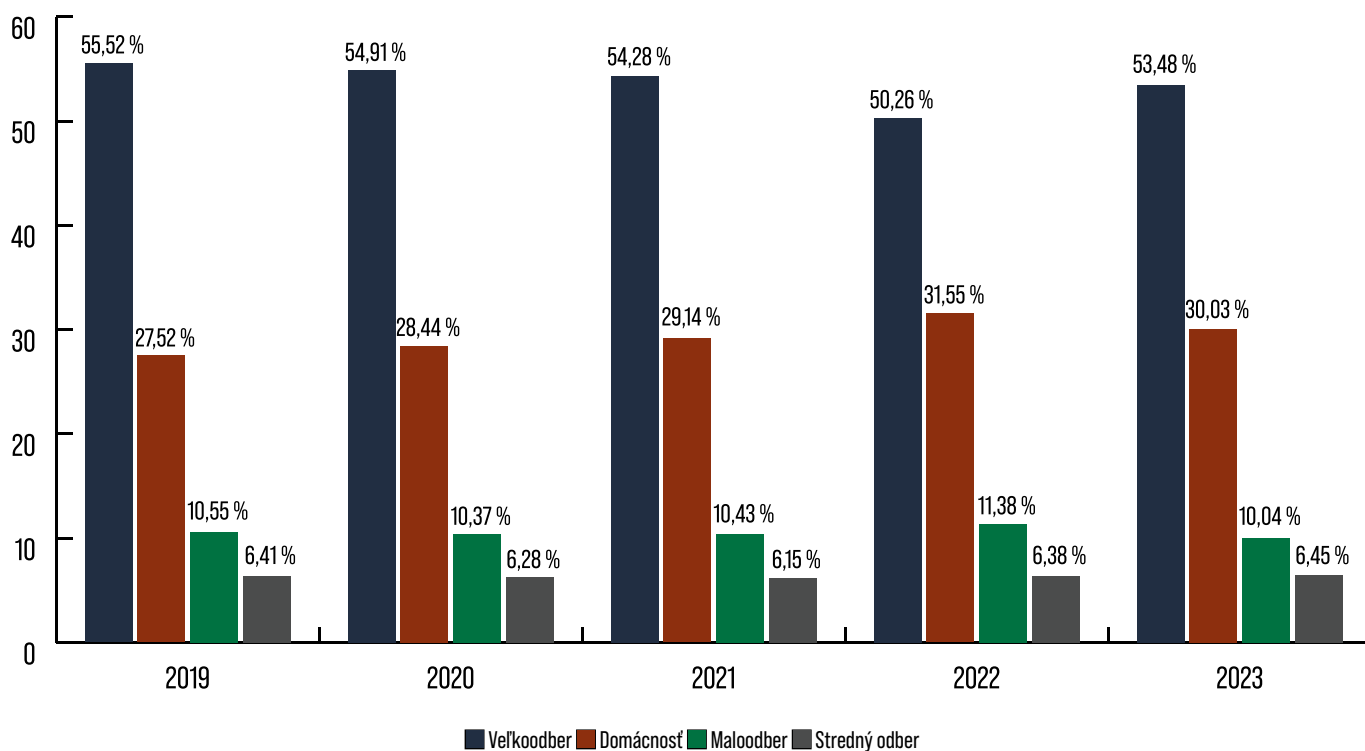
Celková spotreba plynu v SR bola v roku 2023 na úrovni 45,0 TWh, čo je približne o 1 % menej ako v roku 2022,

oproti roku 2021 je to pokles až na úrovni 20,63 %. V súvislosti s podielom jednotlivých skupín odberateľov na nižšej spotrebe plynu majú najväčší podiel na medziročnom poklese spotreby maloodberatelia plynu so zníženou spotrebou o viac ako 12 %, u domácností bol zaznamenaný pokles spotreby plynu približne na úrovni 6 %.

Vývoj spotreby plynu v SR

Spotřeba plynu podle odberatelských kategorií

Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie plynárenstva

Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie plynárenstva		2019	2020	2021	2022	Vydané v roku 2023 na rok 2023	Vydané v roku 2023 na rok 2024
z toho	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov – dodávateľia s celoslovenskou pôsobnosťou		2	1	12	2	13
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov – dodávateľia s celoslovenskou pôsobnosťou- zmena rozhodnutia	10	21	16	7		
	Dodávka poslednej inštancie				1		
	Dodávka poslednej inštancie-zmena rozhodnutia			1			
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov-LDS	1			15	2	16
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov-LDS-zmena rozhodnutia	6	19	16	1		
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS-§ 11 ods.6)	2		4		24	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS-§ 11 ods.6)-zmena rozhodnutia	2	4	19			
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS-§ 11 ods.7)					1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS-§ 11 ods.7)-zmena rozhodnutia		1	1			
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS-§ 11 ods.8)	1		1		13	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS-§ 11 ods.8)-zmena rozhodnutia		9	1	11		
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS-§ 12 ods.1)	4	1	1		25	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS-§ 12 ods.1)-zmena rozhodnutia		2	17			
	Pripojenie do distribučnej siete (LDS)	4			1	5	
	Pripojenie do distribučnej siete (LDS)-zmena rozhodnutia			10			
	Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu (SPP-D)				1		
	Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu-zmena rozhodnutia (SPP-D)		1	1			1
	Pripojenie do distribučnej siete (SPP-D)					1	
	Výkup plynárenského zariadenia					1	
	Výkup plynárenského zariadenia-zmena rozhodnutia			1			
	Prístup do prepravnej siete a preprava plynu	1				1	
	Prístup do prepravnej siete a preprava plynu-zmena rozhodnutia		1	3			
	Poskytovanie služieb súvisiacich s prevádzkou registra obnoviteľných plynov					1	
Spolu		31	61	93	49	106	
Zastavené cenové konania				3	1	28	
Prerušené cenové konania		5	1	3	93	4	2
Zrušenie rozhodnutia			3	2	3	2	

Prevádzkové poriadky pre prevádzkovateľa prepravnej siete, distribučnej siete a prevádzkovateľa zásobníka

Úrad v roku 2023 rozhodol o schválení zmeny šiestich prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov sietí, a to:

- pre dvoch prevádzkovateľov LDS,
- dve zmeny pre prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorý plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území,
- dve zmeny pre prevádzkovateľa prepravnej siete.

V priebehu roka 2023 prebralo 15 prevádzkovateľov LDS v úplnom znení vzorový prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej siete, ku ktorej je pripojených menej ako 100 000 koncových odberateľov plynu, ktorý úrad vydal a zverejnil na svojom webovom sídle podľa zákona č. 251/2012 Z. z. (ďalej len „vzorový prevádzkový poriadok“). Z toho súbežne trinásť prevádzkovateľov LDS požiadalo úrad aj o zrušenie predmetných rozhodnutí, ktorými boli schválené prevádzkové poriadky podľa § 17 ods. 2 písm. g) zákona č. 250/2012 Z. z. Ďalší dvaja noví prevádzkovatelia LDS oznámili úradu, že preberajú v úplnom znení vzorový prevádzkový poriadok.

Technické podmienky prístupu a pripojenia do siete a pravidiel prevádzkovania siete

Úrad v sledovanom roku posudzoval aj technické podmienky prevádzkovateľov sietí, z toho dva návrhy technických podmienok boli od prevádzkovateľov LDS. Od 01.10.2022 v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. sú prevádzkovatelia sietí a úrad povinní realizovať verejné konzultácie k predmetným návrhom technických podmienok prevádzkovateľov sietí na svojich webových sídlach. K predloženým návrhom technických podmienok prevádzkovateľov plynárenských sietí úrad po verejnej konzultácii zaznamenal v roku 2023 len jeden podnet od relevantného účastníka trhu s plynom.

Obchodné podmienky dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby

Úrad v roku 2023 nevydal žiadne rozhodnutie vo veci schválenia obchodných podmienok pre dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu pre zraniteľných odberateľov, z dôvodu, že po zmene primárnej energetickej legislatívy od 01.10.2022 už vecnej regulácii nepodlieha

rozhodovanie o schválení obchodných podmienok pre dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu, ktoré upravujú vzťah dodávateľa plynu a zraniteľných odberateľov plynu. Úrad má od 01.10.2022 zverejnené na svojom webovom sídle Vzorové obchodné podmienky poskytovania univerzálnej služby pri dodávke plynu podľa zákona č. 251/2012 Z. z. Dodávateľ plynu musí uplatňovať v zmluve o združenej dodávke plynu uzatvorenej s odberateľom plynu v domácnosti obchodné podmienky poskytovania univerzálnej služby, ktoré musia spĺňať požiadavky ustanovení príslušných právnych predpisov a musia byť obsahovo súladné so vzorovými obchodnými podmienkami poskytovania univerzálnej služby vypracovanými úradom, obchodné podmienky zverejňuje a na požiadanie úradu ich zmení v zákonom stanovenej lehote.

Rozhodnutia podľa nariadení EK

V sledovanom roku úrad schválil rozhodnutím č. 0001/2023/P-EU zo dňa 01.03.2023 podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 312/2014 z 26.03.2014 o vytvorení sieťového predpisu na vyvažovanie plynu v prepravných sieťach šiestu Aktualizovanú správu o uplatnení predbežných opatrení pre prevádzkovateľa prepravnej siete eustream, a.s.

Plynárenská infraštruktúra

V rámci cenovej regulácie v sektore plynárenskej infraštruktúry je to predovšetkým regulácia cien za:

- prístup do prepravnej siete a prepravu plynu,
- prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu,
- pripojenie do sietí pre výrobcov plynu alebo pre nových odberateľov plynu.

Vecná regulácia v oblasti využívania sietí sa usku-točňuje predovšetkým v schvaľovaní prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov sietí vrátane zásobníkov z hľadiska nastavenia pravidiel pre prevádzkovateľov sietí pri prevádzkovaní sietí vo vzťahu k užívateľom sietí aj s dopadom na odberateľov plynu. Úrad na základe jeho zákonných kompetencií posudzuje aj technické podmienky prístupu a pripojenia do siete a prevádzkovania siete, s možnosťou vyjadrenia sa k nim a požiadať prevádzkovateľov sietí, v prípade ich nesúladu so všeobecne záväznými právnymi predpismi, o úpravu.

V súlade s regulačnou politikou na obdobie rokov 2023–2027 vypracovaná vyhláška č. 451/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje regulácia vybraných regulovaných činností v plynárenstve a niektoré podmienky vykonávania

vybraných regulovaných činností v plynárenstve v roku 2023 predstavovala základný regulačný rámec pre cenovú reguláciu pre regulované činnosti, v rozsahu:

- pripojenie do prepravnej siete,
- pripojenie do distribučnej siete,
- pripojenie nových výrobcov plynu do siete,
- poskytovanie podporných služieb,
- prístup do prepravnej siete a prepravu plynu,
- prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu,
- výkup plynárenského zariadenia.

| Prepravná sieť

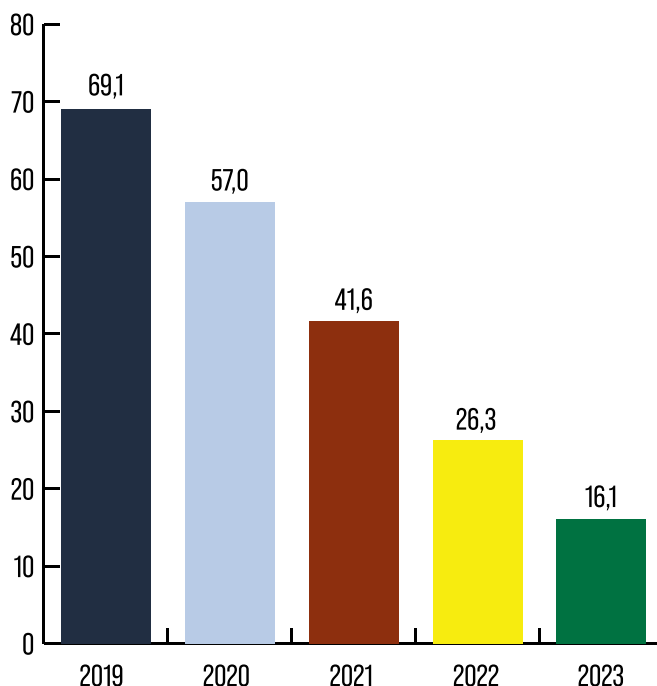
Prepravná sieť v SR patrí medzi hlavné koridory umožňujúce vstup plynu do EÚ, tzn., že táto sieť má predovšetkým tranzitné využitie. Spotreba zemného plynu bola v SR v sledovanom roku na úrovni 22,2 % z celkového objemu prepraveného plynu v roku 2023.

Prepravnú sieť v SR vlastní a prevádzkuje spoločnosť eustream, a.s. Pripojenie slovenskej prepravnej siete s okolitými členskými krajinami EÚ (ČR, Rakúsko, Maďarsko a Poľsko) je zabezpečené cez hraničné prepojovacie body. Prepravná sieť je priamo prepojená aj s plynárenským systémom na Ukrajine cez dva prepojovacie body. Súčasťou prepravnej siete je aj tzv. „Domáci bod“, ktorý predstavuje vstupný/výstupný bod z/do distribučných sietí a zásobníkov na území SR.

| Technická funkčnosť prepravnej siete

Investície do prepravnej siete boli vo výške 4,49 mil. eur. Prevádzkovateľ prepravnej siete eustream, a.s., na webovom sídle v súlade so sekundárnou legislatívou vypracovanou úradom (vyhláška č. 208/2023 Z. z.) poskytuje informácie o výške technických, voľných a zazmluvnených kapacít na jednotlivých vstupno-výstupných bodoch.

Objem prepravy plynu v mld. m³

| Prepravná kapacita

Ročná technická maximálna kapacita prepravnej siete je približne 90 mld. m³ zemného plynu. Objem prepraveného plynu v posledných piatich rokoch nepretržite klesá, v roku 2023 prevádzkovateľ prepravnej siete eustream, a.s., prepravil len 16,1 mld. m³ plynu, čo predstavuje výrazný pokles objemu prepraveného plynu oproti roku 2022, a to až o 38,9 %.

Prepravná sieť-vývoj počtu žiadostí a uzatvorených zmlúv

Ukazovateľ/rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet žiadostí o prístup do prepravnej siete	2 639	1 294	844	5 001	3 771
Počet žiadostí o pripojenie do prepravnej siete	0	0	0	1	0
Počet uzatvorených zmlúv o pripojení do prepravnej siete	0	0	0	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s pevnou prepravnou kapacitou	2 276	1 150	842	4 782	3 262
Z toho: dlhodobá	0	0	1	0	0
ročná	27	29	9	16	19
krátkodobá, z toho:	2 249	1 121	832	4 766	3 243
štvrtročná	53	28	19	23	37
mesačná	83	98	42	116	162
denná	2 013	874	507	3 763	2 552
vnútrodná	100	121	264	864	492
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s prerušiteľnou prepravnou kapacitou	363	128	2	216	508
Z toho: dlhodobá	0	0			
ročná	1	0			
krátkodobá, z toho:	362	128	2	216	508
štvrtročná	9	16			
mesačná	23	51			5
denná	315	51	2	189	450
vnútrodná	15	10		27	53
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s kombinovanou prepravnou kapacitou	19	16		3	1
Z toho: dlhodobá					
ročná		4			
krátkodobá, z toho:	19	12		3	
štvrtročná		7			
mesačná		3			
denná	19	2		2	1
vnútrodná	0	0		1	
Počet užívateľov prepravnej siete	45	31	22	48	50

Podiel jednotlivých užívateľov siete z hľadiska krajiny pôvodu na objeme prepraveného plynu

Užívateľia prepravnej siete na domácom trhu (preprava na domáci bod prepravnej siete)	2019 [%]	2020 [%]	2021 [%]	2022 [%]	2023 [%]
Slovensko	7,40	8,40	9,10	11,20	22,20
Tranzitujúci užívatelia prepravnej siete					
Rusko	66,80	71,30	86,90	77,40	57,60
Nemecko	4,00	1,70	0,00	0,30	1,00
Česko	7,10	1,80	0,70	1,90	2,10
Maďarsko	0,10	2,40	0,00	1,00	0,00
Švajčiarsko	1,60	5,10	0,60	3,10	10,90
Veľká Británia	1,10	4,50	2,70	2,90	3,10
Rakúsko	0,80	0,40	0,00	0,50	0,70
Dánsko	0,00	0,00	0,00	0,50	0,00
Francúzsko	0,10	0,60	0,00	0,00	0,30
Luxembursko	0,30	1,10	0,00	0,10	0,00
Ukrajina	10,10	0,00	0,00	0,00	0,00
Poľsko	0,00	0,00	0,00	0,10	0,70
Rumunsko	0,40	0,50	0,00	0,00	0,00
Holandsko	0,20	2,20	0,00	0,20	1,10
Chorvátsko	0,00	0,00	0,00	0,80	0,00
Bulharsko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete a cezhraničná spolupráca

Medzi zákonné povinnosti prevádzkovateľa prepravnej siete patrí aj pravidelné predkladanie Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete, nakoľko zodpovednosťou prevádzkovateľa prepravnej siete je aj technická funkčnosť prepravnej siete s jej následným rozvojom. Úrad sleduje a vyhodnocuje vykonávanie desaťročného plánu rozvoja siete. Aj v roku 2023 prevádzkovateľ prepravnej siete predložil úradu na posúdenie návrh Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete na obdobie rokov 2023–2032 v SR spolu so Správou o plnení Desaťročného plánu za obdobie rokov 2022–2031 vrátane rozpisu vynaložených a plánovaných investícií na predmetné projekty, ktoré úrad každoročne sleduje.

Desaťročný plán obsahuje opis siete, scenár vývoja spotreby plynu v SR, ako aj opis účinných opatrení na zabezpečenie primeranosti siete a bezpečnosti dodávok plynu. Desaťročný plán uvádza aj hlavné časti prepravnej siete, ktoré je potrebné vybudovať alebo zmodernizovať v nasledujúcich desiatich rokoch, spolu s predpokladanými termínmi ich realizácie. Desaťročný plán je nevyhnutný na identifikáciu potreby nových infraštruktúrnych projektov na zabezpečenie primárnej úrovne bezpečnosti dodávok plynu pre SR a celý európsky región a okrem iného zahŕňa aj rozvoj cezhraničných prepojení. Desaťročný plán prevádzkovateľa prepravnej siete eustream, a.s., musí byť vypracovaný v súlade s Desaťročným plánom rozvoja prepravnej siete pre plyn v EÚ, ktorého súčasťou sú okrem iného tzv. projekty spoločného záujmu pre EÚ (PCI). Z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, vyplýva pre národný regulačný orgán, v úzkej spolupráci s ACER, povinnosť monitorovať, posudzovať a hodnotiť stav súladu investičných zámerov pre projekty rozvoja cezhraničnej infraštruktúry s plánmi rozvoja siete pre celú EÚ.

Prevádzkovateľ prepravnej siete každoročne Desaťročný plán pred jeho predložením úradu konzultuje so všetkými zainteresovanými stranami na svojom webovom sídle. Úrad taktiež konzultuje Desaťročný plán rozvoja siete s existujúcimi a potenciálnymi užívateľmi siete a umožní im k nemu uplatniť v primeranej lehote odôvodnené pripomienky. Úrad uverejnil informáciu o výsledkoch konzultácií na svojom webovom sídle.

V súvislosti s plánom rozvoja prepravnej siete úrad v roku 2023 taktiež zverejnil na svojom webovom sídle vyhodnotenie plnenia Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete spoločnosti eustream, a. s., za obdobie rokov 2022–2031.

Významné projekty z desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete prevádzkovateľa prepravnej siete na obdobie rokov 2023–2032

Projekty zvýšenia kapacity na hraničných bodoch

- rekonštrukcia rozdeľovacieho uzla RU01 Plavec-ký Peter na nové prevádzkové stavy; automatizácia prevádzkových módov z dôvodu dosiahnutia vysokej flexibility prevádzky prepravnej siete, možnosti zabezpečenia a budúceho navyš-

šenia dostupných kapacít v IP Lanžhot, Baumgarten a Velké Zlievce,

- navýšenie pevnej prepravnej kapacity na prepojovacom bode Velké Zlievce; z dôvodu očakávaných zmien tokov zemného plynu v rámci Európy je v procese prípravy investičný projekt pre navýšenie pevnej prepravnej kapacity v prepojovacom bode Velké Zlievce,
- navýšenie pevnej prepravnej kapacity na prepojovacom bode Výrava; týka sa realizovaného projektu Prepojovací plynovod Poľsko-Slovensko, ktorý bol ukončený v roku 2022; v prípade navýšenia prepravných kapacít, ktoré by mohli vzniknúť spolu s výstavbou nových regasifikačných kapacít plánovaných v Poľsku, bude potrebné vykonať úpravy v prepravnej sieti v Poľsku, navýšiť kapacity Meracej stanice Výrava a úpravy na vstupnom objekte vo Veľkých Kapušanoch,
- navýšenie pevnej prepravnej kapacity vo vstupnom bode Lanžhot; realizáciou projektu dosiahla pevná kapacita vo vstupnom bode Lanžhot úroveň 55,1 mld. m³/rok, dôvodom zvýšenia prepravnej kapacity bolo uspokojenie indikovaného záujmu zákazníkov o prepravu zemného plynu v smere z ČR do SR,
- inštalácia fotovoltiky na kompresorovej stanici Velké Kapušany; projekt zabezpečí vybudovanie fotovoltickej elektrárne v rámci areálu kompresorovej stanice Velké Kapušany pre pokrytie vlastnej spotreby elektriny kompresorovej stanice, projekt sa uchádza o spolufinancovanie z Plánu obnovy,
- projekt Green H2 na kompresorovej stanici Velké Kapušany; účelom plánovaného projektu je pilotné spustenie produkcie, zmiešavania a vstrekovania vodíka do palivového plynu TuS (turbosústrojenstvo) v kompresorovej stanici Velké Kapušany, čím dôjde k zníženiu emitovania skleníkových plynov, zelený vodík sa bude produkovat' elektrolýzou pomocou elektriny získanej z OZE (fotovoltické panely),
- projekty energetickej transformácie prepravného systému, ktoré sú zamerané na redukcii metánových emisií, zvýšenie energetickej efektivity prepravnej siete, prepravu zemného plynu s prímiesou vodíka, ale aj prepravu čistého vodíka.

Projekt H2I – TR

Pre dosiahnutie cieľov EÚ a značný vplyv na hospodársky rast, udržateľnosť alebo vytváranie hodnôt v celej EÚ v oblasti transformácie hospodárstva vedúcemu k zníženiu

emisií skleníkových plynov, sa spoločnosť eustream, a.s., zapojila do procesu získania štatútu IPCEI pre modifikáciu prepravnej siete, doposiaľ využívannej na prepravu zemného plynu, na prepravu čistého vodíka. Modifikáciou by došlo k úprave potrubného systému v úsekoch medzi Ukrajinou a priechodmi s Rakúskom a Českou republikou. V súčasnej dobe posudzuje EK predloženú dokumentáciu, týkajúcu sa navrhovaného projektu H2I-TR.

Solidarity Ring

Cieľom projektu je pri minimálnej úprave prepravnej siete zabezpečiť importnú trasu pre dodávky plynu z Azerbajdžanu v predpokladanom objeme 5–10 mld. m³/rok, pričom sa jedná o kapacitu po celej dĺžke prepravnej trasy. Realizáciou projektu by došlo k prepojeniu existujúcej kľúčovej infraštruktúry na území SR, napojenej na západné plynárenské uzly, s plynárenskou infraštruktúrou na území Maďarska, Rumunska, Bulharska, Turecka a zdrojmi plynu v Kaspickej oblasti. Toto riešenie by efektívnym spôsobom pomohlo posilniť diverzifikáciu prepravných trás a zdrojov zemného plynu v regiónoch strednej a juhovýchodnej Európy, ktoré sú značne závislé od dodávok ruského plynu a citlivé na ich prípadný výpadok. Realizácia projektu by významne posilnila snahu EÚ diverzifikovať trasy a zdroje plynu práve v tejto oblasti a zároveň by bola jedným z nástrojov pre naplnenie Memoranda o porozumení o strategickom partnerstve v oblasti energetiky, ktoré bolo podpísané dňa 18. júla 2022 medzi EK a Azerbajdžanom s cieľom navýšiť dovoz plynu do Európy. Projekt je v počiatočnej fáze prípravy.

Distribučná sieť

SR je v porovnaní s krajinami EÚ špecifická aj v rozsahu distribučných sietí. Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP–distribúcia, a.s., zabezpečoval aj v roku 2023 distribúciu plynu do viac ako 1,5 mil. odberných miest. Štruktúra plynovodov distribučnej siete spoločnosti SPP–distribúcia, a. s., bola k 31.12.2023 v celkovej dĺžke 33 343 km, z toho dĺžka vysokotlakových plynovodov bola 6 271 km a dĺžka strednotlakových a nízkotlakových plynovodov 27 072 km.

Vývoj investícií do obnovy a rekonštrukcie distribučnej siete SPP–distribúcia, a.s.

	2019	2020	2021	2022	2023
Objem v mil. €	33,6	34,87	34,44	34,13	41,37

Vyvažovanie distribučnej siete

V rámci zabezpečenia bezpečnej a spoľahlivej distribúcie plynu sa musí vykonávať fyzické aj obchodné vyvažovanie pri vzniku nedostatku, resp. prebytku plynu v distribučnej sieti.

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP–distribúcia, a.s., ktorý na základe rozhodnutia MH SR plní úlohy plynárenského dispečingu, má na tieto účely plyn uskladnený v podzemnom zásobníku Dolní Bojanovice, ktorý sa nachádza na území ČR.

Vyvažovanie siete (v mil. m³/deň) - ťažba, resp. vtláčanie plynu do podzemného zásobníka

Vyvažovanie siete (v mil. m ³ /deň) - ťažba, resp. vtláčanie plynu do podzemného zásobníka	2019	2020	2021	2022	2023
nedostatok plynu-ťažba	1,5	1,6	1,5	1,3	1,6
prebytok plynu-vtláčanie	1,3	1,9	1,2	1,5	1,0

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP–distribúcia, a.s.

Do celkového počtu odberných miest pripojených do distribučných sietí sa zarátavajú aj plniace stanice CNG, ktorých je 18 s množstvom distribuovaného plynu v objeme 8 422 789 m³, čo je približne o 7,5 % menej ako v roku 2022.

Prevádzkovatelia LDS

V sledovanom roku úrad evidoval 38 prevádzkovateľov LDS, ktorí distribuovali plyn v 62 lokálnych distribučných sieťach (areály veľkých podnikov, priemyselné parky, obchodné centrá, obytné súbory) v celkovom objeme 723 570 370 m³.

Prevádzkovatelia podzemných zásobníkov plynu

Prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu v roku 2023 nepodliehal cenovej regulácii. Na prístup do zásobníka sa uplatňuje dohodnutý prístup účastníkov trhu s plynom. Dohodnutý prístup účastníkov trhu s plynom do zásobníka môže úrad zmeniť na regulovaný prístup v súlade s príslušnou primárnou energetickou legislatívou. Úrad nereguluje cenu za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu, ale vytvára regulačný rámec v rámci vecnej regulácie. Prevádzkovateľ zásobníka je povinný dodržiavať úradom vytvorené pravidlá trhu a tiež poskytovať údaje o jeho činnosti úradu či už na pravidelnej báze alebo na vyžiadanie. Úrad schvaľuje prevádzkový poriadok prevádzkovateľa zásobníka ako aj posudzuje technické podmienky prístupu a pripojenia k zásobníku. Okrem toho úrad v rámci svojich kompetencií sleduje stav a zmeny stavu zásob plynu uskladneného v zásobníku plynu u oboch prevádzkovateľov zásobníkov a prostredníctvom zverejnených prepojení na webovom sídle úradu sprostredkúva informácie o aggregovaných údajov nepretržite zverejňovaných na dennej báze na webových sídlach prevádzkovateľov zásobníkov.

Vývoj počtu odberných miest a množstva distribuovaného plynu SPP–distribúcia, a.s.

	2019	2020	2021	2022	2023
Počet odberných miest	1 522 710	1 526 582	1 529 429	1 528 834	1 523 009
Množstvo distribuovaného plynu v m ³	4 841 280 704	5 003 958 741	5 504 375 139	4 463 629 085	4 179 157 874

Zásobníky v SR sa využívajú predovšetkým na sezónne uskladnenie zemného plynu. Zásobníky ako súčasť plynárenskej infraštruktúry predstavujú dôležitý nástroj, ktorý zvyšuje energetickú bezpečnosť SR. Na území SR podzemné zásobníky prevádzkuje spoločnosť NAFTA a.s.

a spoločnosť POZAGAS a.s. Investície do zásobníkov spoločnosti NAFTA a.s. boli v roku 2023 na úrovni 9,6 mil. eur a prevádzkovateľ zásobníka POZAGAS a.s. v roku 2023 investoval 0,49 mil. eur.

Uskladňovacia kapacita prevádzkovateľov podzemných zásobníkov

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka	Technický pracovný objem (v mil.m ³ /rok)					Technický vťahový výkon (v mil.m ³ /deň)					Technický ťažobný výkon (v mil.m ³ /deň)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
NAFTA a.s.	3 357	3 357	2 999	3 008	2 708	31,87	31,87	31,87	31,87	31,87	39,51	39,51	39,51	39,51	39,51
POZAGAS a.s.	655	655	655	655	658	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85
Spolu	4 012	4 012	3 654	3 663	3 366	38,72	38,72	38,72	38,72	38,72	46,36	46,36	46,36	46,36	46,36

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti NAFTA a.s.

Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel
Slovensko	47,99 %
Veľká Británia	28,14 %
Nemecko	7,56 %
Česko	6,63 %
Švajčiarsko	6,16 %
Rakúsko	1,87 %
Francúzsko	1,65 %
Spolu	100,00 %

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka NAFTA a.s. uzatvoril s užívateľmi zásobníkov 173 zmlúv, z toho jednu zmluvu s prerušiteľnou uskladňovacou kapacitou a 172 zmlúv s pevnou uskladňovacou kapacitou. Počet prijatých žiadostí bol 256, z toho 73 žiadostí bolo zamietnutých z dôvodu alokácie uskladňovacej kapacity ostatným záujemcom v zmysle platnej legislatívy.

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti POZAGAS a.s.

Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel
Francúzsko	27,85 %
Veľká Británia	20,97 %
Švajčiarsko	18,66 %
Slovensko	14,04 %
Česko	12,84 %
Nemecko	4,44 %
Taliansko	1,20 %
Spolu	100,00 %

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka POZAGAS a.s. prijal 324 žiadostí o prístup do zásobníka a uzatvoril s užívateľmi zásobníkov 72 zmlúv s pevnou uskladňovacou kapacitou a žiadne zmluvy s prerušiteľnou uskladňovacou kapacitou. Ostatné žiadosti boli zamietnuté z dôvodu ponúkutej lepšej ceny iným uchádzačom o uskladňovanie plynu a z dôvodu nedosiahnutia minimálnej ceny.

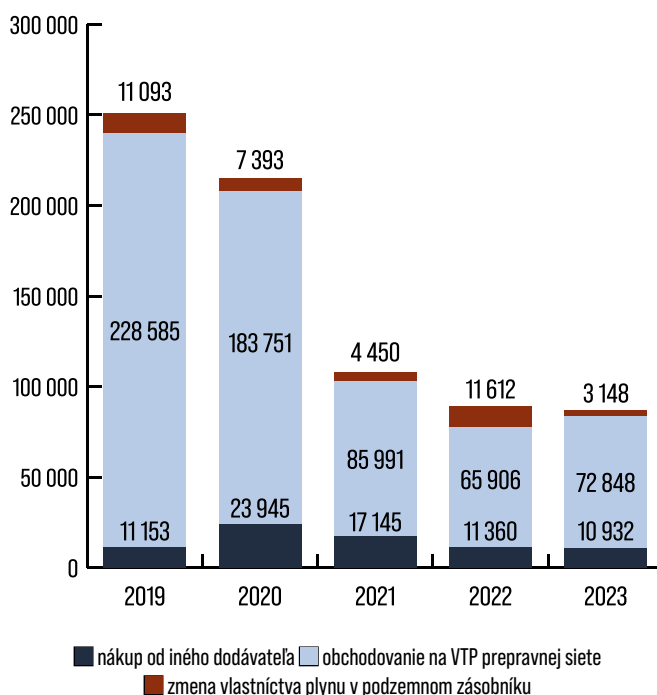
Veľkoobchodný trh s plynom

Prostredníctvom veľkoobchodného trhu dodávateľa plynu realizujú nákup plynu pre zabezpečenie dodávok plynu odberateľom na základe dlhodobých kontraktov aj na komoditných burzách.

Úrad sleduje veľkoobchodný trh s plynom na dennej báze, zaznamenáva údaje o cenách plynu na dvoch obchodných uzloch a viacerých produktoch mesačných a ročných „futures“, t. j. cien plynu s fyzickou dodávkou až v budúcom období. Úrad v tejto súvislosti uvedené ceny plynu vyhodnocuje, pre interné účely vytvára predikcie ďalšieho vývoja ale aj pravidelne zverejňuje vývoj veľkoobchodných cien plynu.

Dodávatelia plynu pre zabezpečenie dodávky plynu do odberných miest svojich zazmluvnených odberateľov plynu nakupovali plyn aj od obchodníkov-iných dodávateľov plynu (v roku 2023 v objeme 10 932 GWh, čo je o cca 4 % menej ako v roku 2022). Ďalšia možnosť nákupu plynu je aj obchodovanie na virtuálnom obchodnom bode prepravnej siete (VTP) – v roku 2023 v objeme 72 848 GWh, čo je o cca 10 % viac ako v roku 2022. Nákup plynu je taktiež možný aj obchodovaním, resp. zmenou vlastníctva k uskladnenému plynu v zásobníkoch, kde plyn zmenil vlastníka v celkovom objeme 3 148 GWh.

Vývoj niektorých veľkoobchodných plynárenských ukazovateľov (v GWh)

Rovnako ako pri trhových cenách elektriny tak aj pri vývoji trhovej ceny plynu, ktorý je rozhodujúci pre výpočet ceny za dodávku plynu pre zraniteľných odberateľov, bol zaznamenaný pokles počas celého roku 2023. Priemerná cena produktu EEX THE NATURAL GAS FUTURES Cal-t sa v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 znížila približne o 55 %.

Vývoj ceny plynu na burze EEX produktu EEX THE NATURAL GAS FUTURE Cal-24 za obdobie: 01/2023 až 12/2023; priemerná cena: 53,59 €/MWh

Úrad v roku 2023 zverejšňoval vývoj cien plynu na komoditných burzách, a tým poskytoval pre odberateľov lepšiu orientáciu v cenách komodít uvedením aktuálnych cien na trhoch v mesačných intervaloch. Odberateľ plynu má tak možnosť ľahšie sa orientovať v ponuke dodávateľov plynu a posudzovať cenové ponuky.

Maloobchodný trh s plynom

Úrad sleduje maloobchodný trh s plynom, mieru otvorenosti trhu s plynom a úroveň transparentnosti trhu s plynom, vyhodnocuje dosiahnutú úroveň hospodárskej súťaže na trhu s plynom a predpoklady na mimoriadnu reguláciu a vypracúva odporúčania na zlepšenie súťažných podmienok na trhu s plynom.

Okrem vykonávacích právnych predpisov týkajúcich sa cenovej regulácie, úrad v súlade so zákonom č. 250/2012 Z. z. vypracoval vyhlášku č. 208/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete a prevádzkovateľa zásobníka a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete (pravidlá trhu). Vyhláška ustanovuje najmä podrobnosti k právam a povinnostiam účastníkov trhu s plynom a ich vzájomným vzťahom, spresňuje podmienky pre fungovanie liberalizovaného trhu s plynom v SR v regulovanom aj neregulovanom prostredí. Primárnym dôvodom na vypracovanie tejto vyhlášky je zohľadnenie zmien, ktoré vyplynuli z novelizácie zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z., ktoré nadobudli účinnosť 1. októbra 2022. Vyhláška sčasti nahradila vyhlášku Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení neskorších predpisov.

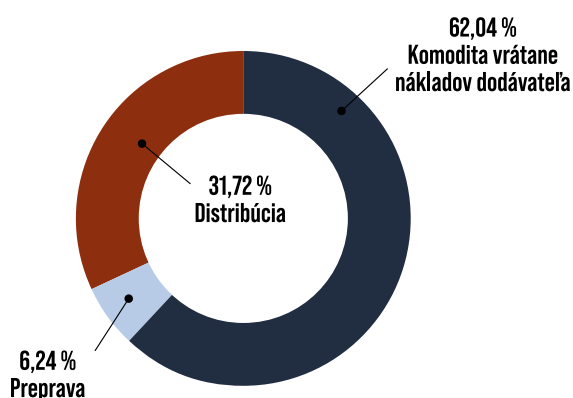
Dodávka plynu zraniteľným odberateľom

Na 6. regulačné obdobie, ktoré sa začalo 01.01.2023 úrad vydával nové cenové rozhodnutia v oblasti dodávky plynu zraniteľným odberateľom plynu, nakoľko pôvodné cenové rozhodnutia stratili svoju platnosť s ukončením 5. regulačným obdobím. Úrad v decembri 2022 vydal vyhlášku č. 450/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia dodávky plynu, podľa tohto právneho predpisu sa postupovalo pri vykonávaní cenovej regulácie dodávky plynu pre zraniteľných odberateľov plynu na rok 2023. Vo vyhláške boli zohľadnené novely primárnej regulácie z roku 2022, ktoré reagovali na energetickú krízu ale aj poznatky a skúsenosti získané z vykonávania cenovej regulácie dodávky plynu počas predchádzajúceho regulačného obdobia. Vo vyhláške úrad upravil aj niektoré ekonomické parametre výpočtu maximálnych cien za dodávku plynu s cieľom zmierniť neúmer- ný nárast veľkoobchodných cien plynu v tomto období ale najdôležitejším parametrom vstupujúcim do výpočtu ceny bola referenčná cena plynu na komoditnej burze EEX, konkrétne produktu EEX THE NATURAL GAS FUTURES Cal-t, ktorej priemerná hodnota za stanovené referenčné obdobie zásadným spôsobom ovplyvňuje výpočet maximálnej ceny za dodávku plynu. Napriek tomu, že referenčná cena plynu v roku 2023 oproti roku 2022 postupne klesala, do výpočtu maximálnych cien za dodávku plynu pre rok 2023 vstupovala ešte vysoká cena plynu počas vrcholiacej energetickej krízy za obdobie od 01.10.2021 do 30.09.2022, kde priemerná cena za uvedené obdobie bola až na úrovni viac ako 93 €/MWh. V porovnaní s priemerom denných cien plynu za obdobie od 01.10.2020 do 30.09.2021, ktorá bola vo výške 21,56 €/MWh sa jednalo o nárast burzovej ceny plynu o 334 %, čo malo za následok enormný nárast maximálnych regulovaných cien za dodávku plynu zraniteľným odberateľom plynu v domácnosti na rok 2023.

Vývoj maximálnych cien za dodávku plynu pre domácnosti bez DPH, vrátane sieťových poplatkov, podľa priemerných spotrieb v jednotlivých tarifných skupinách pre zraniteľných odberateľov plynu v domácnosti (v roku 2023 sa sadzba uvádza podľa regulačného rámca, ako aj po aplikácii štátnych opatrení vo všeobecnom hospodárskom záujme)

Tarify (podľa ročného množstva dodaného plynu v kWh)	Fixná mesačná sadzba (€/mesiac)					Sadzba za odobratý plyn (€/kWh)					
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023 bez VHZ	2023 s VHZ
1 (do 2 138 kWh)	2,78	2,78	2,78	2,88	3,55	0,0453	0,0453	0,0436	0,0534	0,1412	0,0641
2 (nad 2 138 do 18 173 kWh)	5,76	5,76	5,76	5,86	6,97	0,0333	0,0333	0,0300	0,0373	0,1208	0,0433
3 (nad 18 173 do 42 760 kWh)	8,64	8,64	8,64	8,74	10,29	0,0332	0,0332	0,0297	0,0364	0,1195	0,0422
4 (nad 42 760 do 69 485 kWh)	13,36	13,36	13,36	13,46	15,71	0,0320	0,0320	0,0280	0,0346	0,1176	0,0401
5 (nad 69 485 do 85 000 kWh)	42,45	42,45	42,45	42,55	49,17	0,0420	0,0420	0,0387	0,0424	0,1229	0,0492
6 (nad 85 000 do 100 000 kWh)	51,78	51,78	51,78	51,88	59,90	0,0419	0,0419	0,0386	0,0422	0,1227	0,0490

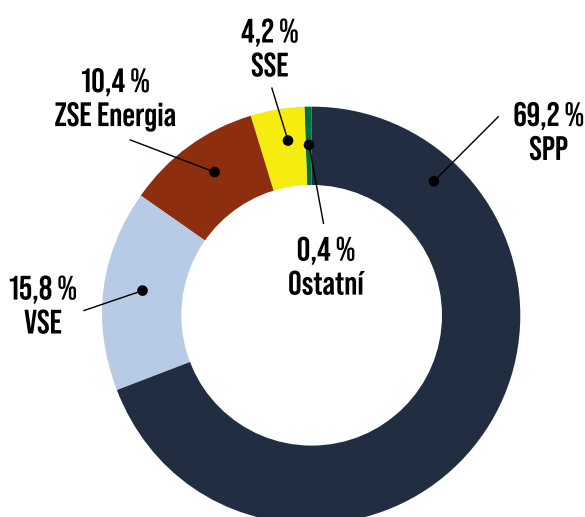
Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku plynu pre domácnosti

Úrad na svojom webovom sídle ponúka možnosť jednoduchým spôsobom porovnať ponuky rôznych dodávateľov, a to prostredníctvom cenovej kalkulačky. Cenová kalkulačka slúži pre prepočet výhodnosti dodávky plynu pre zraniteľných odberateľov v domácnosti. Úrad ju približne aktualizuje v súlade vydávanými cenovými rozhodnutiami s cenami za dodávku plynu zraniteľným odberateľom plynu pre jednotlivých dodávateľov plynu. Ďalším dôležitým nástrojom pre odberateľov plynu v domácnosti, ktorý napomáha odberateľom orientovať sa pri výbere svojho potenciálneho dodávateľa plynu, je aj pravidelné zverejňovanie aktualizovaného zoznamu dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu, ktorí aktívne pôsobia na trhu s plynom.

Trhové podiely dodávateľov plynu v rôznych segmentoch trhu s plynom v SR

Dodávateľia plynu odberateľom plynu v domácnosti a ich trhové podiely

Dodávateľia plynu priemyselným odberateľom okrem dodávky malým podnikom

	% podiel
Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	61,6 %
MET Slovakia, a.s.	13,3 %
MVM CEEnergy Slovakia s.r.o.	5,4 %
Východoslovenská energetika a.s.	4,2 %
VeCom SK, a.s.	3,8 %
ELGAS, k.s.	3,1 %
ZSE Energia, a.s.	2,3 %
MAGNA ENERGIA, a.s.	1,7 %
Stredoslovenská energetika a.s.	1,6 %
ostatní	3,0 %
Spolu	100,00 %

Trhové podiely dodávateľov plynu pri dodávke plynu všetkým kategóriám odberateľov

	% podiel
Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	64,2 %
MET Slovakia, a.s.	9,0 %
Východoslovenská energetika a.s.	7,9 %
ZSE Energia, a.s.	4,8 %
MVM CEEnergy Slovakia s.r.o.	3,6 %
VeCom SK, a.s.	2,6 %
Stredoslovenská energetika a.s.	2,4 %
ELGAS, k.s.	2,1 %
MAGNA ENERGIA, a.s.	1,3 %
ostatní	2,1 %
Spolu	100,00 %

Nárok na úradom regulované ceny za dodávku plynu majú zraniteľní odberatelia plynu definovaní v zákone č. 250/2012 Z. z. a zákone č. 251/2012 Z. z. K zraniteľným odberateľom plynu patria okrem odberateľov plynu v domácnosti aj tzv. malé podniky (odberatelia plynu mimo domácnosti s ročnou spotrebou plynu najviac 100 000 kWh za predchádzajúci rok) podľa § 2 písm. k) 4. bodu zákona č. 250/2012 Z. z. Ďalej sú to zraniteľní odberatelia plynu podľa § 2 písm. k) 6. a 7. bodu zákona č. 250/2012 Z. z. ako sú zariadenia sociálnych služieb, zariadenia sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately, vlastníkov bytov

a nebytových priestorov v bytovom dome odoberajúcich plyn na výrobu tepla a ohrev teplej úžitkovej vody pre domácnosti, zákonne zastúpených fyzickou osobou alebo právnickou osobou vykonávajúcou správu spoločného tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom teplom a teplou úžitkovou vodou, a taktiež aj pre odberateľov plynu s využitím plynu na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré sú určené na sociálne bývanie alebo na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi v rámci štátom podporovaného nájomného bývania.

Trhové podiely dodávateľov plynu pri dodávke plynu tzv. malým podnikom (zraniteľným odberateľom plynu podľa § 2 písm. k) 4. bodu zákona č. 250/2012 Z. z.) odberateľom plynu mimo domácnosti so spotrebou plynu za predchádzajúci rok menej ako 100 000 kWh

	% podiel
Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	73,5 %
Východoslovenská energetika a.s.	17,8 %
Stredoslovenská energetika a.s.	4,2 %
ZSE Energia, a.s.	2,8 %
LAMA energy a. s. – organizačná zložka	0,8 %
Ostatní	0,9 %
Spolu	100,00 %

Trhové podiely dodávateľov plynu pri dodávke plynu zraniteľným odberateľom plynu podľa § 2 písm. k) 6. a 7. bodu zákona č. 250/2012 Z. z.

	% podiel
Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	75,5 %
Východoslovenská energetika a.s.	7,3 %
MAGNA ENERGIA, a.s.	5,8 %
ZSE Energia, a.s.	5,8 %
MVM CEEnergy Slovakia s.r.o.	2,1 %
Stredoslovenská energetika a.s.	1,0 %
Energie2, a.s.	0,6 %
EP ENERGY TRADING, a.s.	0,6 %
ostatní	1,3 %
Spolu	100,00 %

Dodávka poslednej inštancie

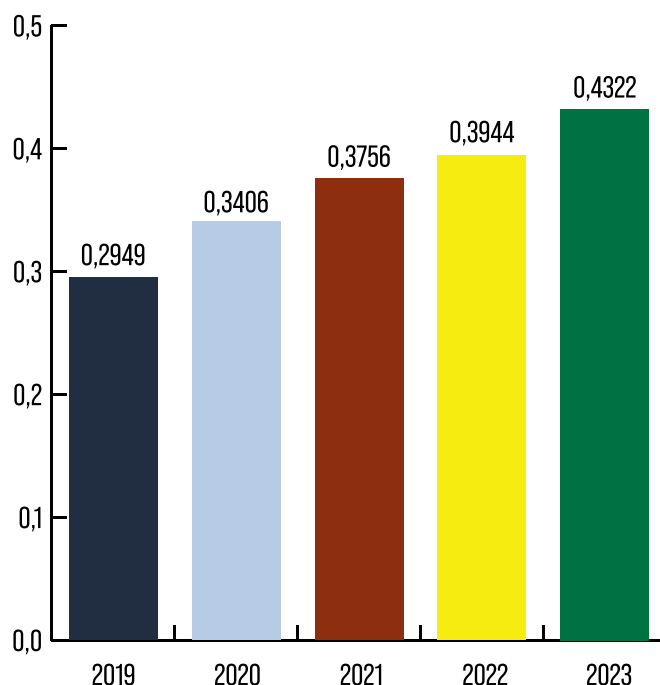
Na základe rozhodnutia úradu bol aj v roku 2023 dodávateľom poslednej inštancie dodávateľ plynu Slovenský plynárenský priemysel, a.s., s najväčším trhovým podielom vo všetkých segmentoch trhu s plynom. Úrad v sledovanom roku neevidoval žiadne odberné miesto v režime dodávky poslednej inštancie.

Herfindahl – Hirschman Index (HHI)

Účelom HHI je posúdiť koncentráciu regulovaných subjektov (dodávateľov plynu) v konkurenčnom prostredí. Úrad posudzoval postavenie dodávateľov plynu pôsobiacich na trhu dodávky plynu pre všetky segmenty odberateľov plynu. V zásade platí, že trh je koncentrovaný, ak je HHI viac ako 0,1 a vysoko koncentrovaný je pri hodnote presahujúcej 0,2.

HHI pri dodávke plynu všetkým odberateľom plynu v roku 2023 dosiahol hodnotu 0,4322, čo znamená pokračujúcu vysokú úroveň koncentrácie na trhu s plynom.

Vývoj indexu HHI

Zmena dodávateľa plynu

Úroveň liberalizácie trhu s plynom sa každoročne vykazuje prostredníctvom percentuálne vyjadreného koeficientu, tzv. switchingu. Ten vyjadruje pomer počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu k celkovému počtu odberných miest na trhu s plynom v SR.

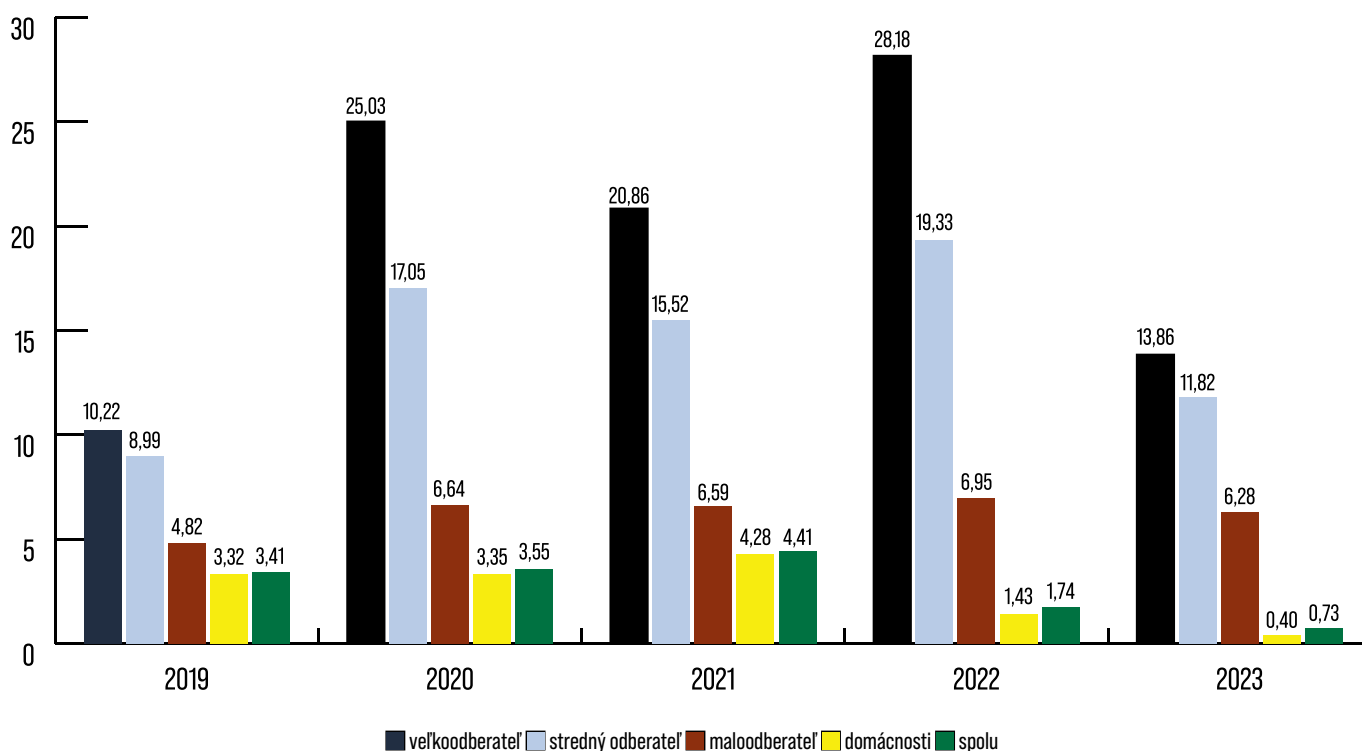
V medziročnom porovnaní rokov 2023 a 2022 úrad eviduje pokles počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu vo všetkých kategóriách odberateľov plynu. Príčin medziročného poklesu počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu je niekoľko. Najmenšiu vôľu meniť dodávateľa plynu je možné pozorovať u odberateľov plynu v domácnosti, nakoľko na trhu s plynom je

približne 600 000 odberateľov plynu v domácnosti, ktorí plyn využívajú len na varenie s priemernou ročnou spotrebou plynu menšou ako 2,1 MWh. Odberatelia s minimálnou spotrebou plynu si zmenou dodávateľa výrazne finančne neprilepšia. Klesajúca úroveň switchingu je spôsobená tiež legislatívnou bariérou pre efektívnu zmenu dodávateľa plynu v zákone č. 251/2012 Z. z., a to len s jedným určeným termínom, kedy môže zraniteľný odberateľ vypovedať zmluvu o dodávke plynu a zmeniť dodávateľa alebo prejsť do neregulovaného segmentu trhu s plynom, čo odberateľov plynu značne obmedzuje.

Switching

Kategórie odberných miest odberateľov	počet odberateľov plynu so zmenou dodávateľa plynu					switching (%)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
veľkoodberateľ	90	179	145	204	94	10,22	25,03	20,86	28,18	13,86
stredný odberateľ	284	478	415	535	321	8,99	17,05	15,52	19,33	11,82
maloodberateľ	3 687	5 093	5 151	5 251	4 843	4,82	6,64	6,59	6,95	6,28
domácnosti	48 000	48 481	67 067	20 738	5 826	3,32	3,35	4,28	1,43	0,40
spolu	52 061	54 231	72 778	26 728	11 084	3,41	3,55	4,41	1,74	0,73

Úroveň switchingu (%) v rokoch 2019 až 2023

03

TEPELNÁ ENERGETIKA

| Popis trhu s teplom

Trh s teplom v SR je ovplyvnený najmä charakterom sústav tepelných zariadení. K 31.12.2023 disponovalo povolením na podnikanie v tepelnej energetike 326 držiteľov povolenia na výrobu, distribúciu a dodávku tepla.

Podmienky podnikania v tepelnej energetike sú upravené v zákone č. 657/2004 Z. z. Akýkoľvek subjekt po splnení všetkých legislatívnych podmienok môže získať povolenie na podnikanie v tepelnej energetike za predpokladu dodržania ostatných legislatívnych pravidiel. V oblasti cenovej regulácie je to predovšetkým zákon č. 250/2012 Z. z. a z hľadiska požiadaviek na zvyšovanie energetickej efektívnosti a znižovanie energetickej náročnosti aj zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Samotná cenová regulácia je upravená vyhláškou č. 312/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike v znení neskorších predpisov.

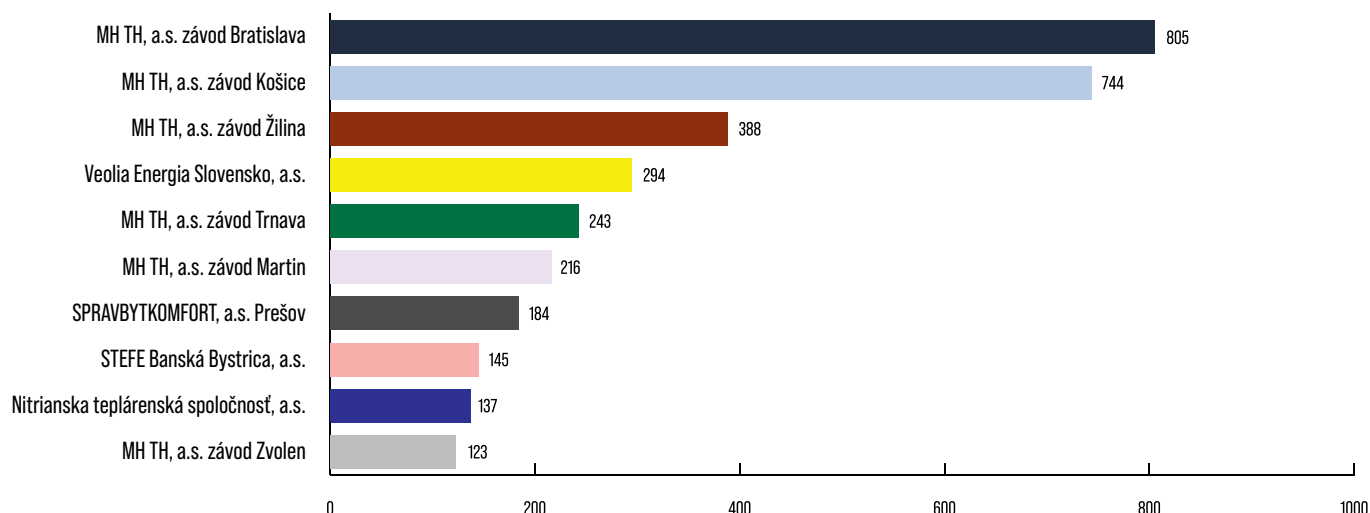
Napriek liberalizovaným pravidlám vstupu právnických a fyzických osôb na trh s teplom sa nedá predpokladať, že trh s teplom bude liberalizovaný, t. j. že na trh vstúpia obchodníci s teplom. K sústavám tepelných zariadení je totiž nevyhnutné mať vlastnícky alebo iný právny vzťah. O zmene týchto podmienok sa neuvažuje ani v blízkej budúcnosti. Systavy tepelných zariadení a od nich odvodené ceny tepla majú lokálny charakter, prísne túto individualitu rešpektujú, a preto by postavenie obchodníka s teplom neprinieslo konkurenciu a zníženie cien na trhu, ale naopak, navýšenie koncovej ceny tepla práve o náklady obchodníka.

Počet subjektov podnikajúcich v tepelnej energetike je preto obmedzený počtom a rozsahom sústav centralizovaného zásobovania teplom a ich počet je medziročne stabilný. V poslednom období narástol počet dodávateľov tepla, ktorí povolenie na podnikanie získali na základe preukázania vlastníckeho vzťahu k domovým kotolniam, resp. iným decentralizovaným zdrojom tepla určeným na vykurovanie, spoločnú prípravu teplej vody alebo iné využitie výlučne pre objekt spotreby tepla, v ktorom sú umiestnené, pričom poukazujeme, že vlastníctvo takýchto zdrojov tepla inou osobou ako vlastníkmi bytov je v priamom rozpore so zákonom č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v platnom znení.

Rozsah subjektov podnikajúcich v odvetví tepelnej energetiky

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet dodávateľov tepla	351	348	343	333	326
Počet dodávateľov, ktorí ukončili výrobu, distribúciu a dodávku tepla	7	8	8	18	14
Počet dodávateľov, ktorí začali uskutočňovať výrobu, distribúciu a dodávku tepla	13	11	4	8	7

Rozhodujúci dodávatelia tepla v roku 2023 (GWh)

Štruktúra sústav tepelných zariadení

Sústavy tepelných zariadení, z ktorých je zabezpečovaná dodávka tepla, boli v minulosti budované a rozvíjané spolu s intenzívnym rozvojom mestských aglomerácií, hlavne bytovo-komunálnej výstavby a občianskej vybavenosti do roku 1990. Ich charakter je veľmi rozmanitý, čo do rozsahu sústav, použitej technológie, palivového mixu a v neposlednom rade aj veku prevádzky. Najväčšie sústavy tepelných zariadení tvorí jeden alebo viacero zdrojov tepla, obvykle teplárni s technológiou kombinovanej výroby elektriny a tepla, primárne rozvody, odovzdávacie stanice tepla, sekundárne rozvody, prípadne objektové odovzdávacie stanice tepla. Na týchto sústavách zabezpečuje dodávku tepla spravidla viacero dodávateľov od výroby po koncovú spotrebu. Na Slovensku evidujeme takéto veľké sústavy v 42 mestách. Na ostatných sústavách tepelných zariadení, ktoré tvoria najmä výhrevne, blokové a domové kotolne, uskutočňuje výrobu, prípadne distribúciu tepla len jeden dodávateľ.

Dodávka tepla

Sústavy CZT sú vybudované okrem väčších miest aj vo viacerých obciach, pretože je to energeticky účinný, efektívny a k životnému prostrediu ohľaduplný spôsob zabezpečenia tepla v husto osídlených lokalitách. Takýto spôsob dodávky tepla pritom akceleruje využitie obnoviteľných zdrojov energie pri výrobe tepla a využitie kombinovanej výroby elektriny a tepla. Teplo z týchto sústav sa dodáva pre cca 11 600 koncových odberateľov do viac ako 29 000 odberných miest na koncovú spotrebu odberateľov, ktorí teplo spotrebujú na vlastné využitie a koncových odberateľov, ktorí dodané teplo rozpočítavajú konečným spotrebiteľom, najmä domácnostiam. Rozhodujúcim dodávateľom tepla pre domácnosti je štátna akciová spoločnosť MH Teplárenský holding, a. s., so svojimi závodmi v Bratislave, Košiciach, Trnave, Žiline, Martine a Zvolene. Dodávka z jednotlivých závodov sa pohybuje v rozmedzí od 120 GWh do 800 GWh za rok. V SR sú aj výrobcovia tepla s väčším objemom výroby, ale ich dodávka domácnostiam je minimálna.

Sústavy tepelných zariadení podľa počtu dodávateľov v roku 2023

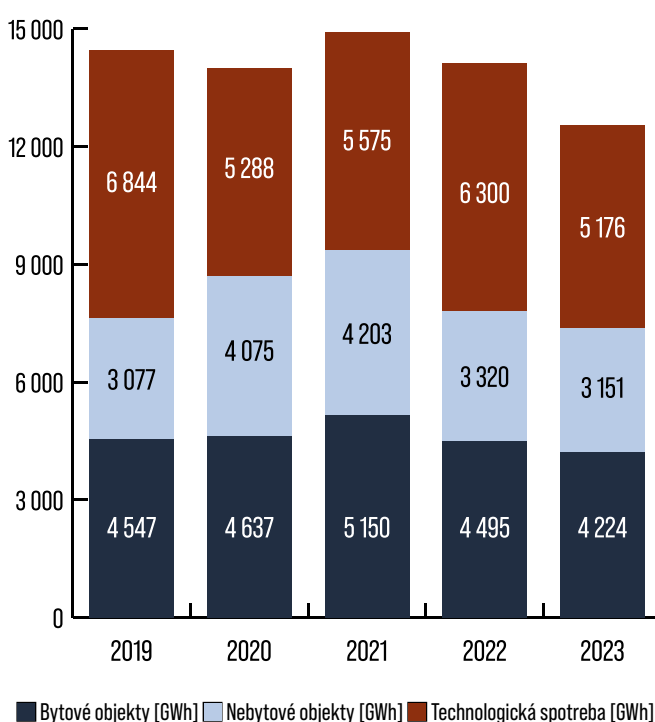
	Počet
Výrobcovia, ktorí sú súčasne dodávateľmi	684
Dodávatelia, ktorí sú výrobcom a/alebo prvým distribútorom v sústave	54
Dodávatelia, ktorí sú výrobcom a/alebo druhým distribútorom v sústave	17
Dodávatelia, ktorí sú výrobcom a/alebo tretím distribútorom v sústave	4
Dodávatelia, ktorí sú výrobcom a/alebo prvým a druhým distribútorom v sústave	2

Dodávka tepla

Rok	Počet dennostupňov	Dodávka pre bytové objekty [GWh]			Dodávka pre nebytové objekty [GWh]	Dodávka na technologickú spotrebu [GWh]	Dodávka celkom [GWh]	Vlastná spotreba [GWh]
		ÚK	TUV	Spolu				
2019	3 329	2 978	1 569	4 547	3 077	6 844	14 468	214
2020	3 386	3 016	1 621	4 637	4 075	5 288	14 000	256
2021	3 774	3 459	1 691	5 150	4 203	5 575	14 928	273
2022	3 456	2 939	1 556	4 495	3 320	6 300	14 115	284
2023	3 213	2 705	1 519	4 224	3 151	5 176	12 551	250

Celková dodávka tepla v sledovanom roku predstavovala 12 551 GWh, čo je o 11,1 % menej ako v roku 2022. Do celkovej dodávky tepla je zahrnutá dodávka na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody pre bytové a nebytové objekty a dodávka na technologickú spotrebu. Vlastná spotreba dodávateľov je informatívny údaj a nevstupuje do celkového súčtu. Z celkovej dodávky tepla sa v roku 2023 spotrebovalo na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody v bytových objektoch 34 %, v nebytových objektoch 25 % a na technologické účely 41 %. Priemerný počet dennostupňov v roku 2023 bol 3 213, čo je oproti roku 2022 s priemerným počtom dennostupňov 3 456 o 7 % menej. V sledovanom roku podiel dodávky tepla na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody v bytových objektoch klesol o 6,0 % a v nebytových objektoch o 5,1%, na čo mal vplyv aj teplejší rok 2023. Medziročný pokles dodávky tepla na technologickú spotrebu, na ktorú má samotný vývoj počasia minimálny dosah, bol 17,8 %. Dodávka tepla pre všetky sledované segmenty bola vo výraznej miere ovplyvnená extrémnym nárastom cien komodít na krátkodobých trhoch v roku 2022, ktoré zapríčinili násobný rast cien tepla v roku 2023. Na dodávku odberateľom tepla v bytových objektoch malo účink aj poskytnutie štátnych dotácií, o ktorých rozhodla vláda nariadením. Snaha znížiť nepriaznivé ekonomické dopady vysokých cien energií na život a podnikanie viedla k obmedzeniu spotreby tepla u väčšiny odberateľov.

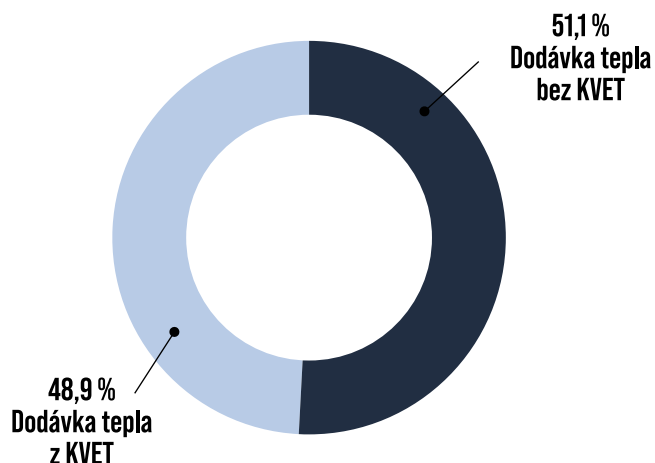
Dodávka tepla

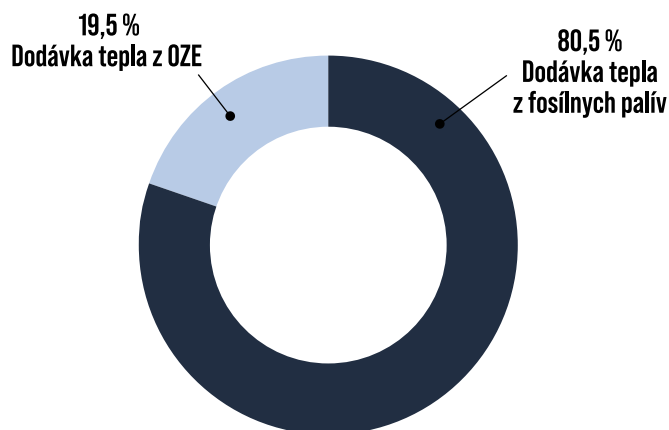
Dodávka tepla z OZE a KVET

V teplárenských systémoch s technológiou kombinovanej výroby elektriny a tepla bolo v roku 2023 vyrobených 48,9 % tepla. Zvyšok regulovaného tepla sa vyrobilo bez kombinovanej výroby elektriny a tepla v tzv. monovýrobe. Podiel OZE sa na celkovej dodávke tepla, oproti roku 2022, mierne zvýšil na 19,5 % z celkovej dodávky tepla. OZE sa využívali v obidvoch vyššie spomenutých technológiách.

Podiel dodávky tepla z KVET

Podiel dodávky tepla z OZE

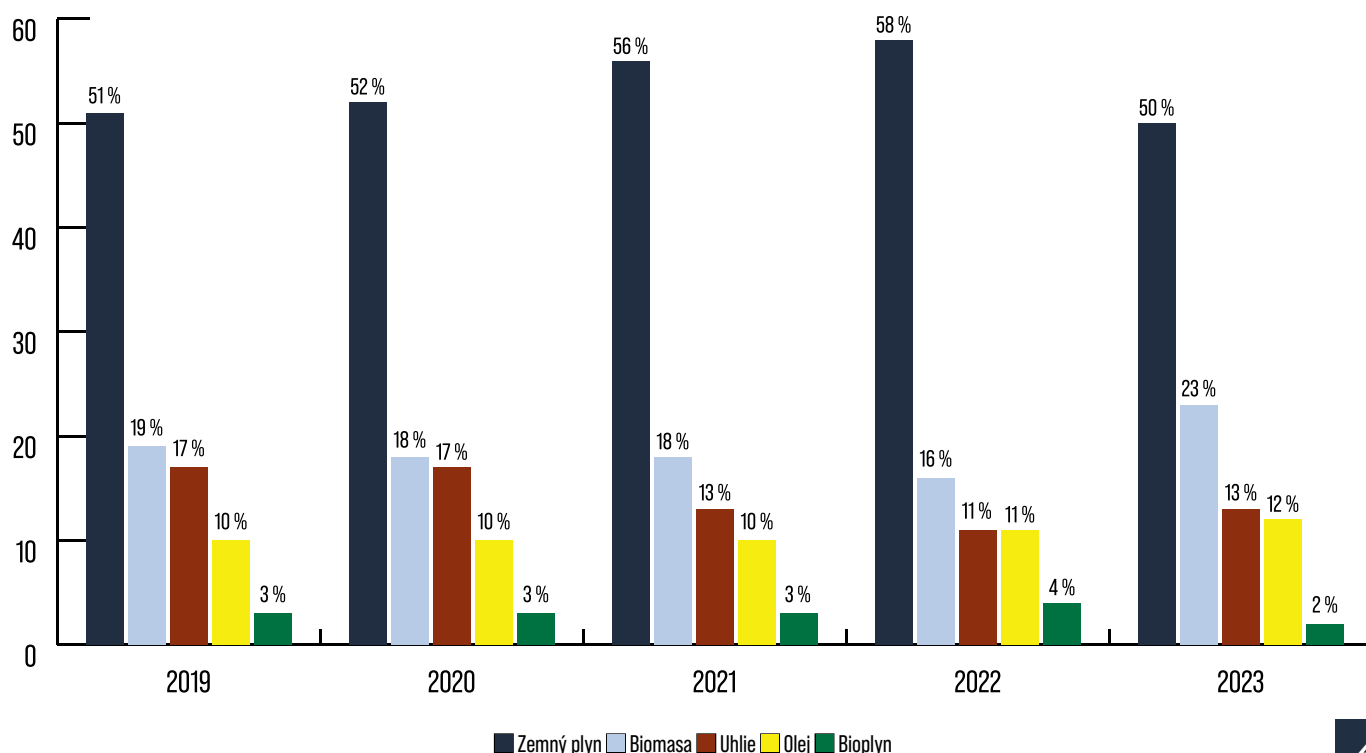

Podiel palív na výrobe tepla

Rok	Zemný plyn [GWh]	Biomasa [tis.t]	Uhlie [tis.t]	Bioplyn [GWh]	Olej [tis.t]
2019	8 597	1 062	595	326	127
2020	8 582	1 020	554	347	127
2021	8 865	1 009	411	337	127
2022	9 338	927	335	503	127
2023	8 333	1 236	368	299	152

Zastúpenie jednotlivých druhov palív na výrobe tepla je v hodnotenom období bez väčších odchýlok. Medziročné zmeny v spotrebách jednotlivých druhov palív v rokoch 2019–2022 súvisia najmä so zmenou celkovej dodávky tepla v jednotlivých rokoch. V roku 2023 zaznamenávame oproti roku 2022 pokles spotreby zemného plynu o 1 005 GWh, čo predstavuje cca 11 %, a to najmä z dôvodu jeho vysokej ceny. Napriek tomu zostal zemný plyn najviac zastúpeným palivom pri výrobe a dodávke tepla v roku 2023. Naopak, spotreba biomasy stúpla o 309 000 ton, t. j. 33 % a spotreba uhlia o 33 000 ton, t. j. 10%. Aj cena týchto palív v roku 2023 nezvykle rástla, ale jednot-

Podiel palív na výrobe tepla

kovo bola pre cenu tepla priaznivejšia ako cena zemného plynu. Túto skutočnosť využili najmä výrobcovia tepla pre veľké sústavy tepelných zariadení, ktoré disponujú viacpalivovou základňou, umožňujúcou do určitej miery variovať použité množstvo konkrétneho paliva na výrobu tepla. Ostatné druhy palív sú bez výraznejších zmien.

Ceny palív a emisných povoleniek

Ceny palív vstupujúcich do ceny tepla na rok 2023 sa kontrahovali najmä v roku 2022, pričom v priebehu roku 2022 zaznamenali významný nárast.

V prípade zemného plynu cena komodity s dodávkou v roku 2023 od začiatku januára 2022 do konca augusta 2022 vzrástla z úrovne 45,74 €/MWh na 314,43 €/MWh, t. j. nárast o 587,43 %. Následne v období od začiatku septembra 2022 do konca decembra 2022 došlo k postupnému poklesu cien zemného plynu na úroveň 88,72 €/MWh. Aritmetický priemer denných uzatváracích cien zemného

plynu (produkt EEX THE NATURAL GAS FUTURES: Cal-23) zverejnených burzou EEX za kalendárny rok 2022 bol na úrovni 118,78 €/MWh.

Dňa 19. septembra 2022 nadobudla účinnosť nová vyhláška č. 312/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike, v rámci ktorej sa zmenil spôsob stanovenia maximálnej výšky ceny za sadzbu odobraného množstva zemného plynu. Nový spôsob výpočtu maximálnej výšky ceny za sadzbu odobraného množstva zemného plynu je založený na súčine koeficientu 1,15 a aritmetického priemeru denných uzatváracích cien zemného plynu (produkt EEX THE NATURAL GAS FUTURES: Cal-t) zverejnených burzou EEX za kalendárny mesiac, v ktorom sa nákup zemného plynu na základe zmluvy uskutočnil alebo dohodol.

Za 12 kalendárnych mesiacov roka 2022 sa takto určené maximálne ceny zemného plynu pre stanovenie ceny tepla na rok 2023 pohybovali v rozmedzí od 55,28 €/MWh do 245,71 €/MWh, pričom ich aritmetický priemer bol na úrovni 135,41 €/MWh.

Priemerné trhové a regulované ceny palív

Palivo	Cena	2019	2020	2021	2022	2023
Zemný plyn €/MWh [§ 4 ods. 4 vyhlášky č. 312/2022 Z. z.]	EEX THE NATURAL GAS FUTURES: Cal-t (arit. priemer za kalendárny rok)	20,94	18,77	13,85	34,12	118,78
	Maximálna výška v cenách tepla	27,34	23,00	15,90	41,49	* 135,41
Emisné povolenky v €/t [§ 4 ods.1 písm. d) vyhlášky č. 312/2022 Z. z.]	EEX EUA SPOT: Spot t (arit. priemer za kalendárny rok)	24,85	24,73	53,52	80,82	83,47
	Maximálna výška v cenách tepla	priemer denných cien za kal. mesiac v čase nákupu				
Čierne uhlie v €/MWh	Trhová	14,33	15,07	14,10	15,47	52,08
	Maximálna výška v cenách tepla	17,00				
Hnedé uhlie v €/MWh	Trhová	18,61	17,87	17,35	19,53	36,51
	Maximálna výška v cenách tepla	20,00				
Peletky v €/MWh	Trhová	33,00	34,54	33,68	34,41	110,15
	Maximálna výška v cenách tepla	38,00				
Dendromasa v €/MWh	Trhová	19,27	18,57	18,59	19,03	44,45
	Maximálna výška v cenách tepla	19,00				
Poľnohospodárska biomasa v €/MWh	Trhová	22,29	22,93	22,96	22,81	28,48
	Maximálna výška v cenách tepla	23,00				
Skládkový plyn a plyn z ČOV v €/MWh	Trhová	21,35	22,00	22,00	22,00	31,50
	Maximálna výška v cenách tepla	22,00				
Bioplyn v €/MWh	Trhová	26,11	29,67	28,54	28,80	55,79
	Maximálna výška v cenách tepla	35,00				

* Aritmetický priemer maximálnych cien zemného plynu [§ 4 ods. 4 vyhlášky č. 312/2022 Z. z.] stanovených pre každý kalendárny mesiac roku 2022.

V týchto intervaloch sa pohybovala cena zemného plynu (komodity) v návrhoch na cenu tepla u tých regulovaných subjektov, ktoré uzatvárali zmluvu v priebehu roka 2022.

Ceny emisných povoleniek nezaznamenali v priebehu sledovaného roka významné zmeny. Aritmetický priemer denných uzatváracích cien emisných povoleniek (produkt EEX EUA SPOT: Spot 2021-2030) zverejnených burzou EEX za kalendárny rok 2023 dosiahol hodnotu 83,47 €/t, čo oproti hodnote 80,82 €/t z roku 2022 znamená nárast o 3,28 %.

Ceny ostatných palív vstupujúcich do ceny tepla na rok 2023 neboli na rozdiel od predchádzajúcich rokov limitované ich maximálnou výškou.

Účel použitia investícií

	2019	2020	2021	2022	2023
Zariadenia na výrobu tepla [tis.€]	20 241	12 963	55 997	3 562	35 324
Zariadenia na distribúciu tepla [tis.€]	12 035	9 255	8 318	13 029	8 045
Ekologizácia [tis.€]	10 120	120	0	0	0
Výstavba OZE [tis.€]	265	0	0	590	0
Náklady na plánovanú GO [tis.€]	-	-	-	-	433
Spolu [tis.€]	42 661	22 338	64 315	17 181	43 802

Objem investícií, ktorý si dodávateľia tepla uplatnili v cene tepla na rok 2023 využitím faktora investičného rozvoja na modernizáciu, rekonštrukciu a výstavbu nového tepelného zariadenia, s cieľom zvýšiť energetickú účinnosť tepelných zariadení alebo znížiť prevádzkové náklady pri výrobe tepla alebo distribúciu tepla, predstavuje cca 43,4 mil. eur, čo je nárast o 152 % v porovnaní s rokom 2022. Nárast investícií predovšetkým do zariadení na výrobu tepla je možné pripísať snahám regulovaných subjektov dosiahnuť v súlade so zákonom č. 657/2004 Z. z. postupne do 31.12.2025 koncept tzv. účinného CZT, resp. koncept účinného CZT z OZE.

Do nákladov na investície sú zahrnuté aj náklady na pravidelnú komplexnú obnovu projektovanej funkčnosti zariadení na KVET alebo zariadení na využívanie geotermálnej energie.

Osobitne sledované a evidované investície sú len tie, ktoré nie je možné výrobcami a dodávateľmi tepla zrealizovať bez navýšenia maximálneho limitu ekonomicky oprávnených nákladov.

Rozsah a spôsob regulácie

Rok 2023 bol prvým rokom 6. regulačného obdobia, ktoré končí v roku 2027.

Pri regulácii cien tepla sa v tomto roku postupovalo podľa vyhlášky úradu zo dňa 08.09.2022 č. 312/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike. Touto vyhláškou sa v porovnaní s predchádzajúcim regulačným obdobím nemenil rozsah, spôsob a ani základné princípy regulácie. Cenovej regulácii v roku 2023, rovnako ako v minulosti, podliehala výroba, distribúcia a dodávka tepla. Ceny sa stanovovali určeným spôsobom výpočtu maximálnej ceny tepla, ktorý vychádza z nákladovej metódy využívajúcej niektoré prvky metódy cenového stropu.

Vyhláška reflektovala predovšetkým na prijatú Regulačnú politiku na 6. regulačné obdobie, aktuálnu dynamiku sa meniacu situáciu na svetových a domácich trhoch v oblasti cien a dostupnosti všetkých energetických komodít, vysokú infláciu a na skúsenosti z praxe v predchádzajúcom období. Zmeny v ustanoveniach novej vyhlášky principiálne nemali zásadný dopad na rozsah a výšku ekonomicky oprávnených nákladov, ktoré bolo možné uplatniť v cene tepla.

Základné princípy cenovej regulácie

- určovanie dvojzložkovej ceny tepla, ktorým sa zabezpečí rovnomerné krytie finančných prostriedkov na výrobu a rozvod tepla,
- stanovovanie optimálnych ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku s cieľom zabezpečiť efektívnu, spoľahlivú a bezpečnú dodávku tepla,
- stanovenie záväzných hodnôt energetických účinností premeny energie pre zariadenia na výrobu tepla a distribúciu tepla, čím sa vylúčia z ceny tepla náklady na nehospodárnu výrobu a rozvod tepla,
- regulácia maximálnej ceny zemného plynu ako dominantného paliva na výrobu tepla s cieľom optimalizácie ekonomicky oprávnených variabilných nákladov,
- motivovanie regulovaných subjektov k zvyšovaniu energetickej účinnosti výroby a rozvodu tepla prostredníctvom regulačných opatrení,
- podpora využívania OZE na výrobu tepla najmä v systémoch CZT,
- zabezpečenie objektívneho vysporiadania vynaložených nákladov pri výrobe a rozvoji tepla pre koncových odberateľov zúčtovaním nákladov

dov v určenej cene tepla na skutočné náklady po skončení každého kalendárneho roka a povinným prerozdelením fixných nákladov podľa skutočne dodaného tepla v roku.

Monitorovanie cien tepla

Podľa zákona č. 250/2012 Z. z. cenové rozhodnutia vydané na rok 2023 platia na celé regulačné obdobie, ktoré sa končí 31.12.2027, pokiaľ úrad na návrh regulovaného subjektu alebo z vlastného podnetu neschválí zmenu cenového rozhodnutia. Úrad vydal na rok 2023 spolu 428 rozhodnutí o cenách tepla, ktorými schválil spolu 775 cien tepla. Počet rozhodnutí pre nové regulačné obdobie bolo 337 pre 674 cenových lokalít a pre nových dodávateľov a nové lokality 13 cenových rozhodnutí, ktorými bolo schválených 14 cien. Z vlastného podnetu a na základe žiadostí regulovaných subjektov úrad vydal na rok 2023 ďalších 78 rozhodnutí, ktorými schválil zmenu ceny v 87 lokalitách. Zmeny ceny tepla na rok 2023 boli spôsobené najmä z dôvodu zmien ekonomických parametrov, z ktorých sa vychádzalo pri schvaľovaní predchádzajúcej ceny. Rozhodnutia začaté z vlastného podnetu úradu reagovali na pokles cien zemného plynu na krátkodobých trhoch v priebehu roka 2023 a v prípade niekoľkých výrobcov tepla tak významne znížili variabilnú zložku ceny tepla v 31 cenových lokalitách už v priebehu roka 2023.

Cenové rozhodnutia

Rok	Počty cenových rozhodnutí	rozhodnutia	ceny
2019	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov alebo nové lokality	20	21
	Počet zmenených rozhodnutí	211	301
2020	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov alebo nové lokality	33	58
	Počet zmenených rozhodnutí	89	156
2021	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov alebo nové lokality	15	15
	Počet zmenených rozhodnutí	115	145
	Počet rozhodnutí na predĺženie reg. obdobia	207	-
2022	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov alebo nové lokality	13	14
	Počet zmenených rozhodnutí	372	544
2023	Počet nových rozhodnutí vydaných na regulačné obdobie 2023-2027	337	674
	Počet zmenených rozhodnutí	78	87
	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov alebo nové lokality	13	14

Ceny tepla

Priemerné ceny tepla					
ROK	2019	2020	2021	2022	2023
Variabilná zložka v €/kWh	0,0396	0,0402	0,0402	0,0569	0,1308
Fixná zložka ceny v €/kW	182,67	182,75	187,77	192,46	209,40
Výsledná cena v €/kWh	0,0712	0,0732	0,0753	0,0941	0,1699

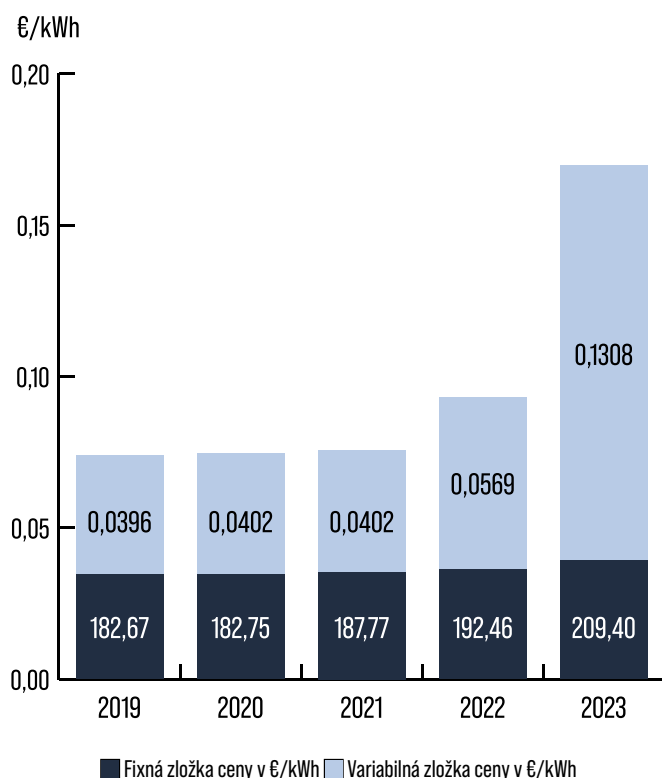
Medziročný nárast cien tepla

Medziročná zmena priemerných cien tepla				
ROK	2020/2019	2021/2020	2022/2021	2023/2022
Variabilná zložka v €/kWh	1,6 %	-0,1 %	41,5 %	129,9 %
Fixná zložka ceny v €/kW	0,0 %	2,7 %	2,5 %	8,8 %
Výsledná cena v €/kWh	2,9 %	2,9 %	24,9 %	80,6 %

Úrad schvaľuje každému dodávateľovi dvojzložkovú cenu tepla ako spoločnú cenu zo všetkých sústav tepelných zariadení, z ktorých teplo dodáva v rámci mesta alebo mestskej časti.

Priemerná variabilná zložka ceny tepla určená rozhodnutiami úradu ku koncu roka 2023 predstavovala 0,1308 €/kWh, čo je nárast oproti roku 2022 o 129,9 %. Výrobcom tepla nakupujú palivá na výrobu tepla obvykle rok vopred, preto vývoj cien energetických komodít na svetových trhoch aj domácich trhoch v roku 2022 mal extrémny vplyv na výšku výsledných cien tepla v roku 2023. Ceny komodít na svetových trhoch (zemného plynu, elektrickej energie) rástli kontinuálne už od polovice roka 2021 a najvyššie hodnoty dosahovali v auguste a septembri 2022. Ceny ostatných palív využívaných na výrobu tepla rástli nemenej dramaticky, pretože reagovali najmä na výšku cien zemného plynu. Nielen cena energií na krátkodobých trhoch, ale aj ich hroziaci nedostatok spôsobil najmä pri využívaní biomasy v mnohých prípadoch zrušenie existujúcich kontraktov na jej nákup a ich problematické nahrádzanie už za oveľa vyššie ceny. Pri výrobe tepla z biomasy sa v dôsledku vysokých cien benzínu a nafty výrazne zvýšili aj náklady na jej dopravu. Variabilnú zložku ceny tepla ovplyvnila negatívne tiež výška poplatkov za emisné kvóty. Aj keď ich medziročný rast v porovnaní s rokom 2022 bol len 3,3 %, priemerná hodnota v roku 2023 dosahovala stále vysokú úroveň – v porovnaní s rokmi 2019 a 2020 viac ako trojnásobnú. Celoeurópska kríza v oblasti cien energií v roku 2022 s presahom do roku 2023 mala zásadný vplyv na extrémne zvýšenie variabilnej zložky ceny tepla a nadväzne aj výslednej ceny tepla v sledovanom roku.

Priemerná cena tepla

Priemerná fixná zložka ceny tepla, ktorá sa určuje v €/kW regulačného príkonu, vzrástla na rok 2023 oproti roku 2022 zo 192,46 €/kW na 209,40 €/kW, t. j. o 8,8 %. Nárast fixnej zložky ceny tepla bol dominantne ovplyvnený predovšetkým vysokou mierou inflácie, ktorú regulované subjekty mohli zohľadniť pri zvyšovaní maximálneho oprávneného objemu fixných nákladov.

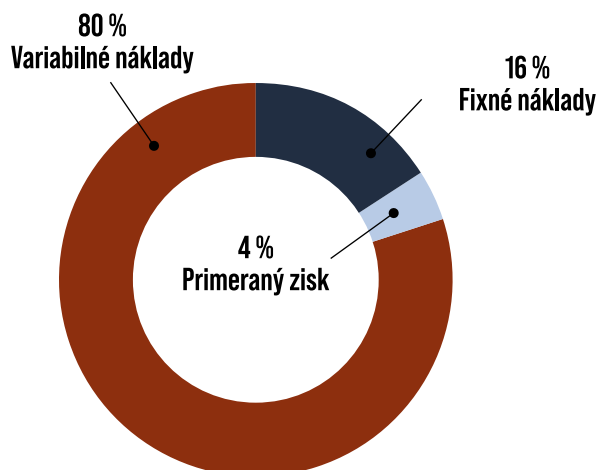
Okrem vplyvu inflácie je možné objem fixných nákladov navýšiť len v špecifických prípadoch, a to pri investíciách na ekologizáciu zariadení a do zefektívnenia výroby a rozvodu tepla, resp. z dôvodu generálnej opravy zariadení na kombinovanú výrobu elektriny a tepla alebo zariadení na využívanie geotermálnej energie. Možnosť zvýšenia fixných nákladov v roku 2023 nad rámec inflácie z dôvodu nových investícií si uplatnilo 35 dodávateľov s celkovou výškou 43,4 mil. eur a z dôvodu generálnej opravy štyria dodávatelia s výškou 0,4 mil. eur. Výška regulačného príkonu je závislá od skutočnej dodávky tepla v roku 2021 a okrem presne špecifikovaných prípadov, napr. nové odberné zariadenia, alebo odberné zariadenie, v ktorom sa časť tepla využíva v priemyselnom procese, je nemenná na celé regulačné obdobie.

Viacerí výrobcovia a dodávatelia tepla si v snahe korigovať pre odberateľov mimoriadny nárast variabilnej zložky ceny tepla v cenovom návrhu neuplatnili primeraný zisk v oprávnenej výške. Táto úprava však mala len malý výsledný dopad, pretože variabilné náklady boli v priemernej cene v roku 2023 dominantné s podielom 80 %.

Po skončení každého roka sa celkový objem ekonomicky oprávnených fixných nákladov a primeraného zisku na dodávku tepla musí prerozdeliť medzi jednotlivé odberné miesta odberateľov podľa skutočne dodaného množstva tepla v danom roku.

Po skončení regulačného roka sú dodávatelia tepla povinní zúčtovať náklady zahrnuté v určenej variabilnej zložke a fixnej zložke maximálnej ceny tepla a primeraný zisk na ekonomicky oprávnené náklady. Kladný rozdiel nákladov v schválených cenách tepla oproti skutočným sú povinní odberateľom dobropisovať.

Štruktúra nákladov v cene tepla v roku 2023

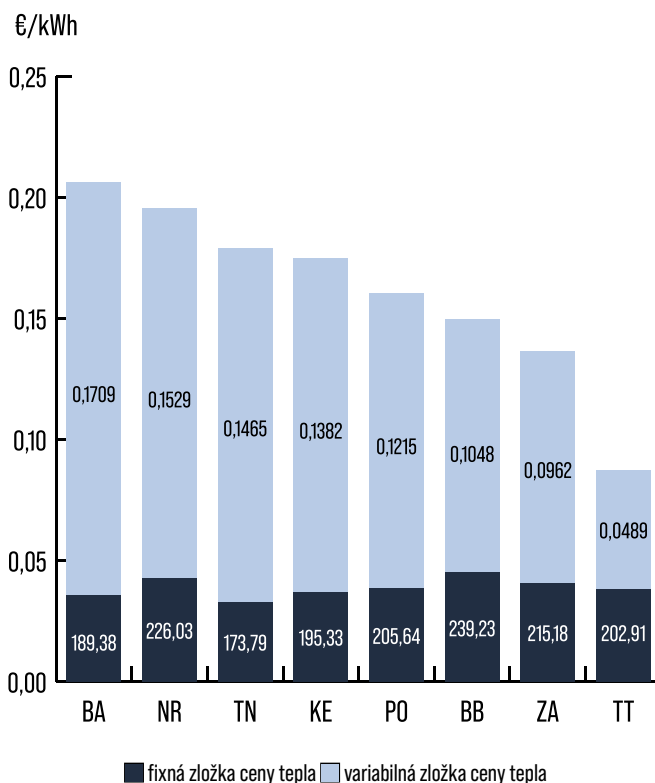
Priemerné ceny tepla podľa druhu paliva

Ceny tepla z jednotlivých druhov palív

Vážený priemer	rok	Fixná zložka €/kW	Variabilná zložka €/kWh	výs. cena
ZEMNÝ PLYN	2019	31,61	47,23	78,84
	2020	31,79	47,27	79,05
	2021	31,91	44,41	76,32
	2022	32,87	62,20	95,07
	2023	31,58	164,85	196,42
UHĽE	2019	28,39	40,33	68,72
	2020	28,61	40,88	69,49
	2021	29,99	44,50	74,50
	2022	26,75	60,10	86,85
	2023	24,16	112,72	136,88
BIOMASA	2019	31,13	37,53	68,66
	2020	30,97	37,93	68,89
	2021	32,50	37,19	69,70
	2022	33,08	48,10	81,18
	2023	43,55	48,10	91,65

Z uvedeného grafu vyplýva, že vývoj cien tepla podľa jednotlivých druhov palív je odrazom vývoja cien palív vstupujúcich do variabilnej zložky ceny tepla.

Priemerné ceny tepla v jednotlivých krajoch SR v roku 2023

V sledovanom roku boli priemerné ceny v jednotlivých krajoch v sústavách tepelných zariadení konkrétnych dodávateľov tepla veľmi odlišné, tak ako aj ceny v rozhodnutiach jednotlivých dodávateľov tepla. Medzi jednotlivými lokalitami boli výrazné cenové rozdiely najmä v závislosti od použitého paliva na výrobu tepla, ale aj veľkosti tepelnej sústavy, technológie výroby, investícií do tepelných zariadení a množstva dodaného tepla. Kľúčovým faktorom, ktorý negatívne ovplyvnil cenové rozdiely odberateľov pripojených do sústav CZT, bol najmä výrazný nárast cien zemného plynu a drevnej štiepky, z ktorých sa vyrobí najviac tepla v SR. Avšak v prípade odberateľov tepla v bytových objektoch, na základe mimoriadnych opatrení vlády SR, sa skutočne uplatňované ceny za dodávku tepla v roku 2023 zvýšili maximálne o 20 eur na MWh vrátane DPH voči cenám naposledy schváleným alebo určeným úradom pre rok 2022. Prijaté mimoriadne opatrenia vlády SR mali prednosť pred cenovými rozhodnutiami úradu a významne znížili cenové rozdiely v cenách tepla jednotlivých krajov SR.

Ceny tepla zo sústav tepelných zariadení pre koncových odberateľov domácnosti

V priemerných cenách tepla dodávateľov tepla, ktorí dodávajú teplo priamo domácnostiam, bola v roku 2023

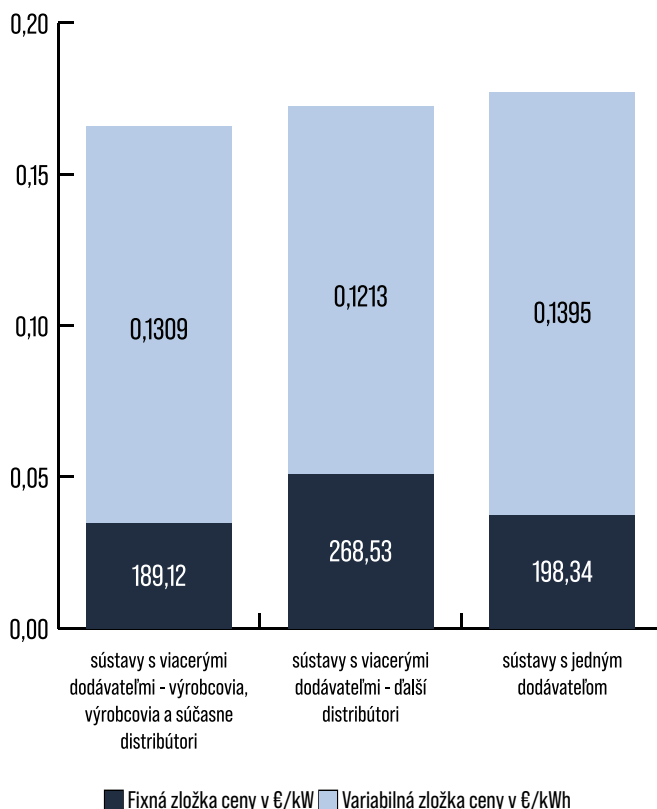
v porovnaní s predchádzajúcim dlhoročným obdobím zaznamenaná zmena. Priemerná cena tepla dodávateľov tepla, ktorí dodávajú teplo domácnostiam a sú na konci reťazca viacerých dodávateľov zabezpečujúcich výrobu a dodávku tepla koncovému odberateľovi v jednej sústave CZT, bola po prvýkrát nižšia ako priemerná cena tepla v sústavách tepelných zariadení, kde výrobcom aj dodávateľom tepla je len jeden regulovaný subjekt.

Ceny tepla pre koncových odberateľov – domácnosti v roku 2023

Sústavy podľa počtu dodávateľov v reťazci		Variabilná zložka ceny v €/kWh	Fixná zložka ceny v €/kW	Výsledná cena v €/kWh
Sústavy s viacerými dodávateľmi	výrobcovia a výrobcovia, ktorí sú aj distribútori	0,1309	189,12	0,1657
	druhí a tretí distribútori	0,1213	268,53	0,1723
Sústavy s jedným dodávateľom		0,1395	198,34	0,1771

Táto skutočnosť bola spôsobená viacerými faktormi, najmä však skutočnosťou, že tzv. reťazenie dodávateľov tepla sa realizuje väčšinou vo veľkých mestách, v ktorých je zo sústav tepelných zariadení zásobované veľké množstvo odberateľov. Veľké množstvo dodaného tepla obvykle umožňuje výrobcovi tepla lepšiu východiskovú pozíciu pri rokovaní o cene nakupovaného paliva, ako v prípade sústav tepelných zariadení s oveľa nižšou dodávkou tepla, pretože umožňuje využiť výhodu množstevných zliav. To sa prejavilo markantne práve v cenách tepla v roku 2023, ktoré boli dôsledkom zazmluvnenia cien palív v čase vysokých cien všetkých energetických komodít, najmä v roku 2022. Veľké sústavy tepelných zariadení často disponujú viacerými zdrojmi na výrobu tepla, ktoré spaľujú rôzne druhy paliva. Takáto viacpalivová základňa umožňuje do určitej miery meniť podiel jednotlivých druhov palív a uprednostniť to, ktoré má aktuálne výhodnejšiu cenu. Čím je menšia sústava zásobovania teplom, tým častejšie sa teplo vyrába len z jedného druhu paliva, čo však znamená aj oveľa menšiu možnosť pružnej reakcie pri výraznej zmene jeho ceny na trhu.

Ceny tepla podľa veľkosti sústav v roku 2023

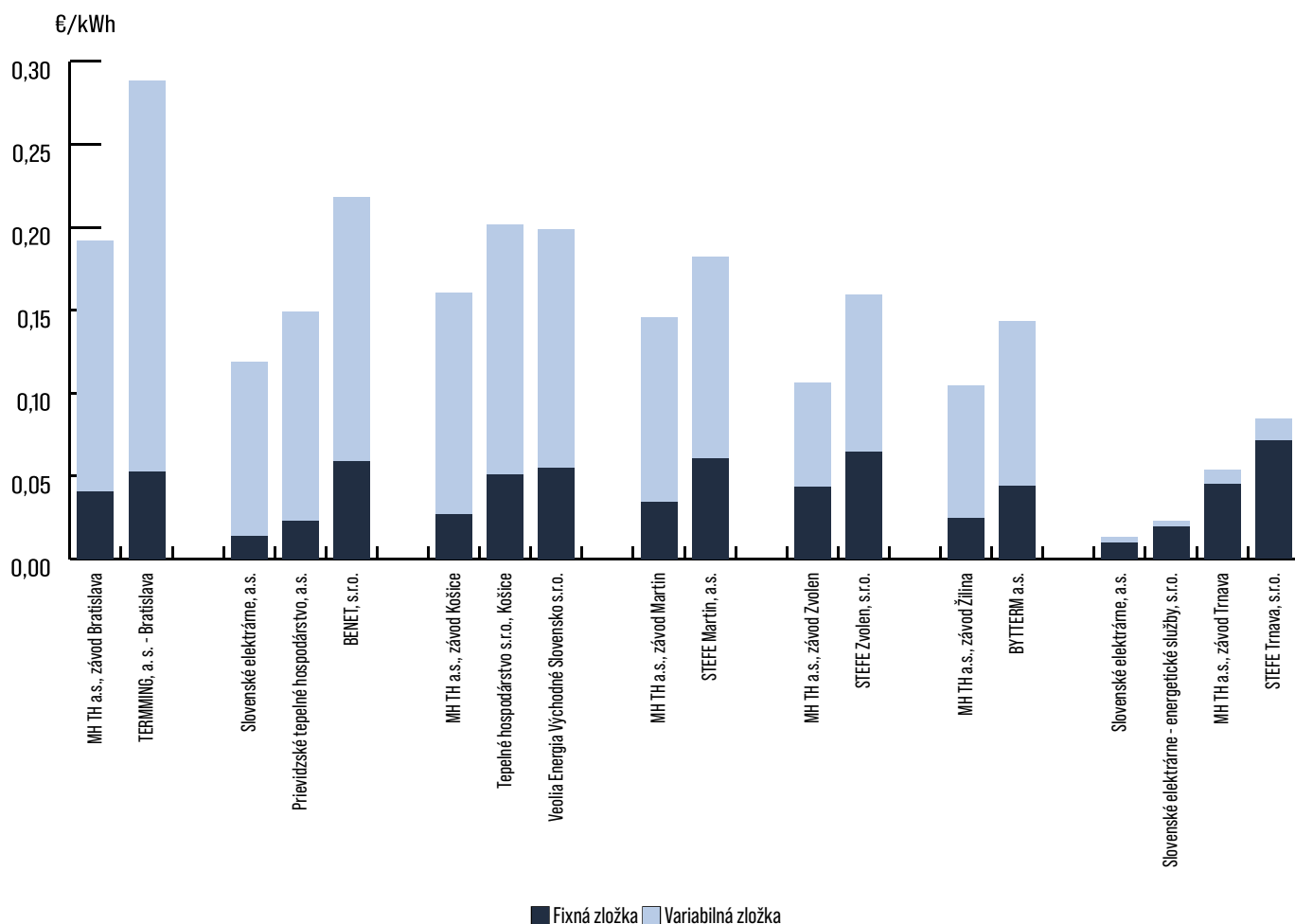
Náklady domácností na teplo

Úrad sleduje a každoročne vyhodnocuje skutočnú spotrebu tepla na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody domácností. Sledovaná vzorka predstavuje 41 000 bytov. Spotreba tepla jednej domácnosti v sledovanom roku predstavovala 5 388 kWh, čo je o 6 % menej ako v roku 2022. Pokles spotreby tepla súvisí najmä s teplejším rokom 2023, čo dokumentuje nižší počet dennostupňov roku 2023 o 7 % oproti roku 2022.

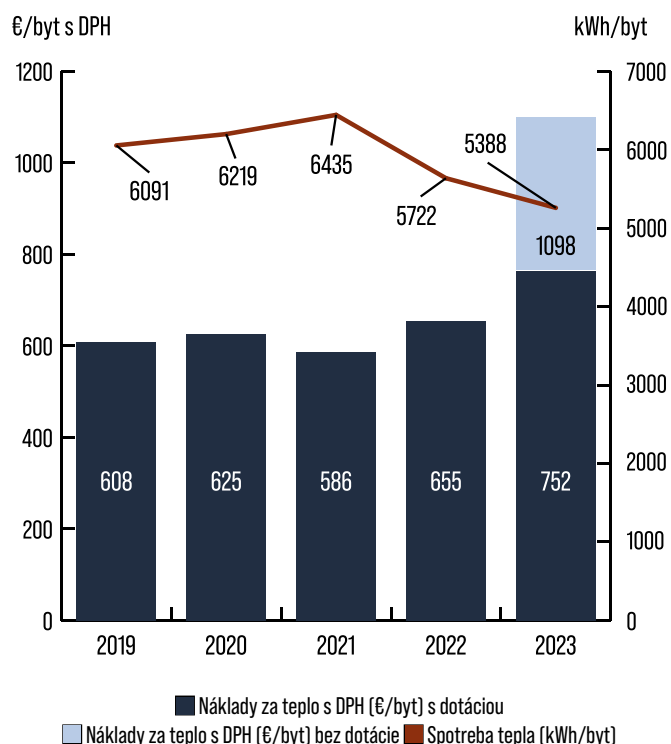
Náklady domácností na teplo

	2019	2020	2021	2022	2023
Spotreba tepla [kWh/byt]	6 091	6 219	6 435	5 722	5 388
Náklady za teplo s DPH (€/byt) bez dotácie	608	625	586	655	1 098
Náklady za teplo s DPH (€/byt) s dotáciou	608	625	586	655	752

Ceny tepla v sítavách s viacerými dodávateľmi v roku 2023

Náklady domácností na teplo

Na základe cenových rozhodnutí úradu ročné náklady jednej domácnosti na teplo na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody s DPH predstavovali 1 098 eur, čo je nárast o cca 68 % oproti roku 2022. Tento nárast nákladov bol napriek zníženej spotrebe tepla v bytových objektoch spôsobený vyššími nákladmi na výrobu a dodávku tepla v roku 2023, vyvolaných vysokými nákladmi na energie a vysokou infláciou.

Na zmiernenie dopadov celospoločenskej energetickej krízy pre odberateľov tepla v bytových objektoch prijala vláda SR opatrenia, ktoré v prípade cien tepla určili maximálny limit nárastu cien tepla, ktoré môžu dodávatelia tepla pre odberateľov tepla v bytových objektoch pri fakturácii uplatňovať. V zmysle nariadenia vlády SR č. 464/2022 Z. z., ktorým sa ustanovuje limit nárastu schválenej alebo určenej ceny tepla v znení nariadenia vlády SR č. 523/2022 Z. z., sa limit nárastu ceny tepla od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 ustanovil vo výške jednozložkovej hodnoty maximálnej ceny tepla naposledy schválenej alebo určenej úradom pre rok 2022 zvýšenej o 20 eur na MWh vrátane DPH. Na rozdiel medzi cenou schválenou alebo určenou úradom a cenou uplatnenou podľa nariadenia vlády bolo možné si uplatniť dotáciu. Po zohľadnení štátnej dotácie tak reálne priemerné náklady jednej domácnosti na tepelnú energiu v roku 2023 dosiahli hodnotu 752 eur, čo znamená medziročný nárast 14,8 %.

04.

VODNÉ HOSPODÁRSTVO

Popis regulácie trhu vo vodnom hospodárstve

Vo vodnom hospodárstve vykonáva úrad cenovú reguláciu v oblasti verejných vodovodov a verejných kanalizácií a tiež v oblasti služieb súvisiacich s užívaním povrchových vôd. V oblasti verejných vodovodov a verejných kanalizácií je regulovanou činnosťou výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou. Od 01.01.2023 podlieha cenovej regulácii tiež cena za pripojenie na verejnú kanalizáciu, nakoľko z novej povinnosti uloženej vlastníkom verejnej kanalizácie novelou zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov, vyplynula povinnosť budovať zaústenia do verejnej kanalizácie umiestnené vo verejnom priestranstve v dĺžke až do 10 m. V oblasti užívania povrchových vôd je regulovanou činnosťou odber povrchovej vody a energetickej vody z vodných tokov a využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov. V oblasti výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody a odvádzania a čistenia odpadovej vody je 14 veľkých vodárenských spoločností ustálených ako prirodzené lokálne monopoly s majoritným zastúpením na trhu, okrem nich sú tiež menší prevádzkovatelia verejných vodovodov a verejných kanalizácií, ktorí pôsobia na menších územných celkoch, ako je napr. obec alebo len časť obce. V danej lokalite ide vždy o jedného dodávateľa vymedzeného územím jeho pôsobnosti, resp. prevádzkovaných vodovodných alebo kanalizačných sietí, bez možnosti jeho výberu spotrebiteľom. V službách súvisiacich s užívaním povrchových vôd bol do 01.05.2023 jediným regulovaným subjektom s monopolným postavením SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, ako štátom ustanovený správca

vodohospodársky významných tokov v SR. Na základe novely zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov vykonáva správu vodných tokov na územiach, ktoré sú potrebné na zabezpečenie úloh obrany štátu, právnická osoba, ktorej zriaďovateľom je Ministerstvo obrany SR, a to Vojenské lesy a majetky SR, štátny podnik. Podnikateľské prostredie v rámci verejných vodovodov a verejných kanalizácií je stabilizované zákonom stanoveným rozsahom cenovej regulácie a definíciou regulovaného subjektu. Regulovaným subjektom úrad vydáva potvrdenia o registrácii s uvedením regulovanej činnosti a kategórie verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, ktoré sú používané na regulovanú činnosť.

V roku 2023 vydal úrad na základe žiadostí regulovaných subjektov o vydanie potvrdenia o registrácii podľa § 23 zákona č. 250/2012 Z. z. celkovo 114 potvrdení o registrácii, z toho 16 potvrdení pre nové regulované subjekty a 98 potvrdení na základe oznámenia zmeny údajov uvedených v potvrdení o registrácii.

K 31.12.2023 bolo zaregistrovaných celkom 685 regulovaných subjektov prevádzkujúcich verejné vodovody a verejné kanalizácie. Z tohto počtu regulovaných subjektov bolo 14 vodárenských spoločností, 1 mesto, 41 obcí a 87 menších spoločností prevádzkujúcich verejný vodo-

vod alebo verejnú kanalizáciu I. a II. kategórie. Verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu III. kategórie prevádzkovalo 542 malých miest a obcí.

Spôsob cenovej regulácie pitnej a odpadovej vody

Úrad v cenových konaniach stanovuje cenu vydaním cenového rozhodnutia pre regulované subjekty, ktoré prevádzkujú verejný vodovod a/alebo verejnú kanalizáciu I. a II. kategórie, a vydaním potvrdenia o cene pre regulované subjekty, ktoré prevádzkujú verejný vodovod a/alebo verejnú kanalizáciu III. kategórie.

Druh a počet vydaných rozhodnutí

Druh rozhodnutia	2019	2020	2021	2022	2023
Nové cenové rozhodnutia	7	12	16	85	94
Zmeny cenových rozhodnutí	17	19	18	30	20
Potvrdenia o cene	20	17	532	19	556
Rozhodnutia o zastavení konania	6	6	19	19	16
Rozhodnutia o prerušení konania	21	38	40	229	77
Rozhodnutia o zrušení cenového rozhodnutia	3	1	1	1	0
Rozhodnutia o pripojení na verejnú kanalizáciu	0	0	0	0	1
Celkom	74	93	626	383	764

Monitorovanie a vývoj cien pitnej a odpadovej vody

Rok 2023 bol prvým rokom nového (šiesteho) regulačného obdobia. Podľa platnej legislatívy cenové rozhodnutia a potvrdenia o cene vydané na prvý rok regulačného obdobia platia do konca regulačného obdobia (2023 – 2027), ak úrad neschváli zmenu cenového rozhodnutia. Cenové rozhodnutia na rok 2023 boli vydávané podľa vyhlášky č. 323/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností vo vodnom hospodárstve v znení neskorších predpisov. Časť rozhodnutí na rok 2023 bola vydaná v roku 2022, a to 72 rozhodnutí.

Na nové regulačné obdobie úrad vydal 547 potvrdení o cene a ešte v priebehu roka 2023 aj 9 potvrdení o cene so zmenou ceny. V sledovanom roku vydal úrad 94 cenových rozhodnutí platných na prvý rok regulačného obdobia. Úrad vydal v roku 2023 tiež 20 zmien cenových rozhodnutí, z toho 8 bolo vydaných vodárenskými spoločnosťami a 12 cenových rozhodnutí pre menšie regulované subjekty. 4 zmeny cenových rozhodnutí pre veľké vodárenské spoločnosti vznikli na základe preukázaného zvýšenia ekonomicky oprávnených nákladov a 4 zmeny cenových rozhodnutí veľkých vodárenských spoločností začali z podnetu úradu na základe zníženia ekonomicky oprávnených nákladov, konkrétne zníženia nákladov na elektrinu.

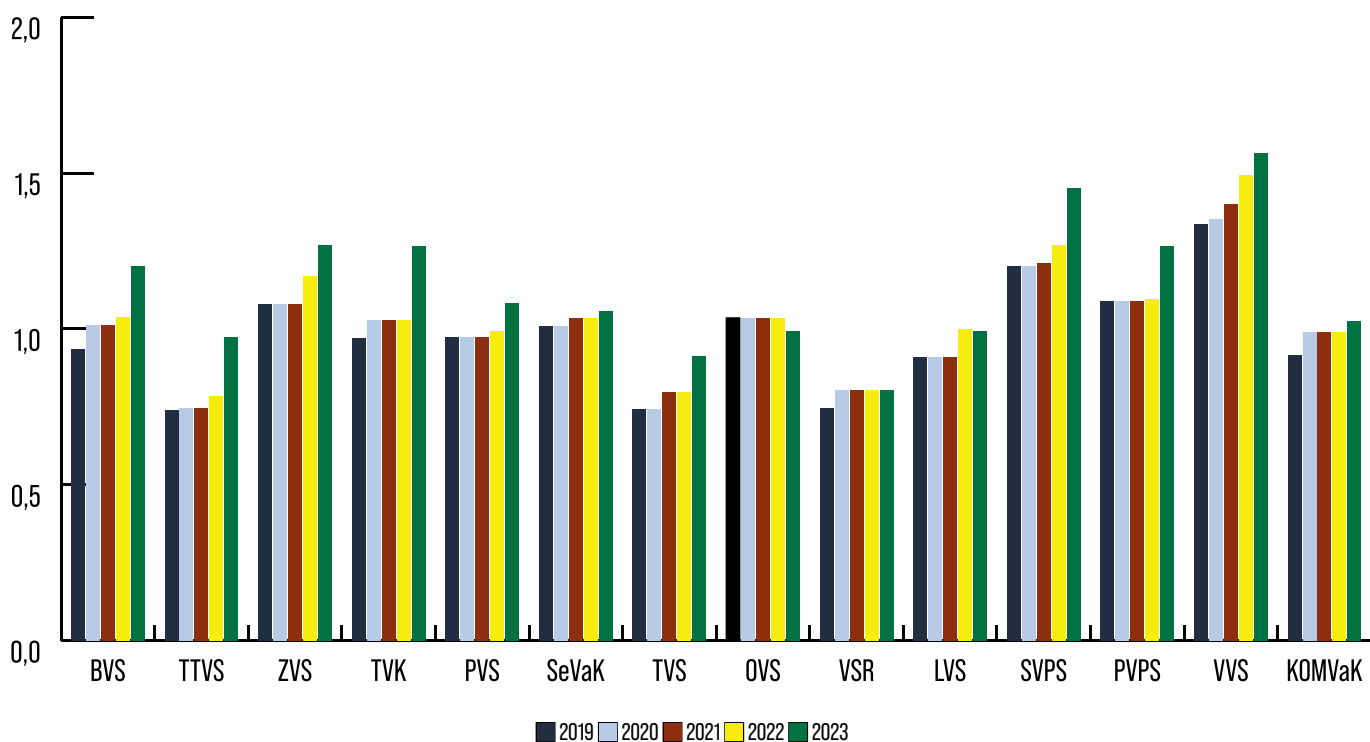
Priemerná maximálna cena za výrobu a dodávku pitnej vody k 31.12.2023 bola vo vodárenských spoločnostiach vo výške 1,2741 €/m³ (cena vypočítaná váženým priemerom), čo je nárast o 10,6 % oproti priemernej maximálnej cene platnej na konci predchádzajúceho regulačného obdobia, t. j. na konci roka 2022, ktorá bola 1,1516 €/m³. Priemerná maximálna cena za odvádzanie a čistenie odpadovej vody k 31.12.2023 bola vo vodárenských spoločnostiach 1,2956 €/m³, čo je nárast o 14 % oproti priemernej maximálnej cene platnej na konci predchádzajúceho regulačného obdobia, ktorá bola 1,1354 €/m³ (cena vypočítaná váženým priemerom). Toto zvýšenie cien nastalo z dôvodu zvýšenia cien energií a vysokej inflácie, ktorá sa prejavila v cenách materiálov a služieb používaných vo vodnom hospodárstve. Ceny uvádzame bez DPH.

Ceny za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom

Vodárenská spoločnosť	2019 €/m ³	2020 €/m ³	2021 €/m ³	2022 €/m ³	2023 €/m ³
Bratislavská vodárenská spoločnosť (BVS)	0,9359	1,0135	1,0135	1,0387	1,2025
Trnavská vodárenská spoločnosť (TTVS)	0,7398	0,7449	0,7449	0,7847	0,9737
Západoslovenská vodárenská spoločnosť (ZVS)	1,0802	1,0802	1,0802	1,1683	1,2700
Trenčianske vodárne a kanalizácie (TVK)	0,9684	1,0293	1,0293	1,0293	1,2643
Považská vodárenská spoločnosť (PVS)	0,9741	0,9741	0,9741	0,9937	1,0829

Severoslovenské vodárne a kanalizácie (SeVaK)	1,0094	1,0094	1,0343	1,0343	1,0557	Východoslovenská vodárenská spoločnosť (VVS)	1,3362	1,3530	1,4004	1,4944	1,5648
Turčianska vodárenská spoločnosť (TVS)	0,7427	0,7427	0,7978	0,7978	0,9142	Vodárne a kanalizácie mesta Komárna (KOMVaK)	0,9162	0,9900	0,9900	0,9900	1,0267
Oravská vodárenská spoločnosť (OVS)	1,0353	1,0353	1,0353	1,0353	0,9927						
Vodárenská spoločnosť Ružomberok (VSR)	0,7460	0,8024	0,8024	0,8024	0,8024						
Liptovská vodárenská spoločnosť (LVS)	0,9102	0,9102	0,9102	0,9991	0,9934						
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť (SVPS)	1,2010	1,2010	1,2119	1,2680	1,4517						
Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť (PVPS)	1,0884	1,0884	1,0884	1,0960	1,2664						

Vývoj cien za výrobu a dodávku pitnej vody v €/m³ (bez DPH)

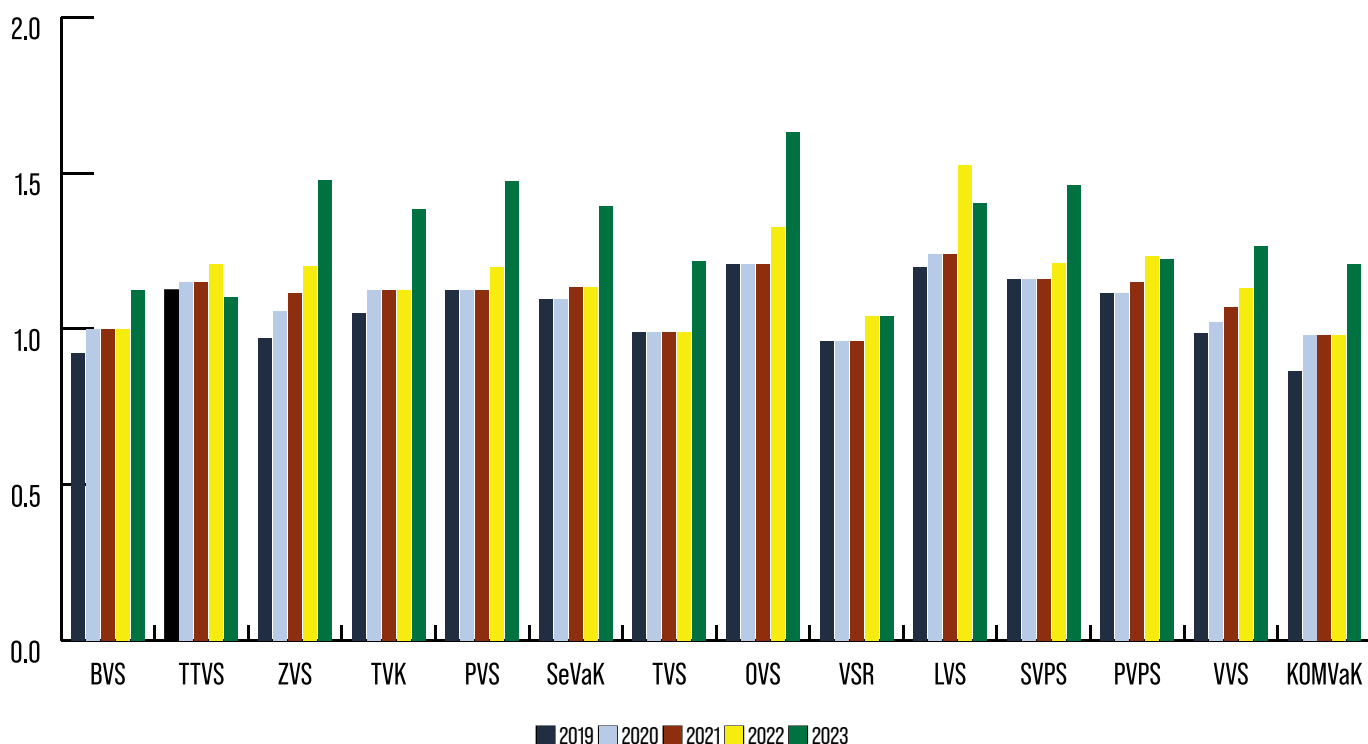

Ceny za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

Vodárenská spoločnosť	2019 €/m³	2020 €/m³	2021 €/m³	2022 €/m³	2023 €/m³
Bratislavská vodárenská spoločnosť (BVS)	0,9216	0,9985	0,9985	0,9985	1,1251
Trnavská vodárenská spoločnosť (TTVS)	1,1251	1,1497	1,1497	1,2071	1,1035
Západoslovenská vodárenská spoločnosť (ZVS)	0,9721	1,0573	1,1157	1,2024	1,4783
Trenčianske vodárne a kanalizácie (TVK)	1,0509	1,1251	1,1251	1,1251	1,3832
Považská vodárenská spoločnosť (PVS)	1,1235	1,1235	1,1235	1,1993	1,4745
Severoslovenské vodárne a kanalizácie (SeVaK)	1,0947	1,0947	1,1352	1,1352	1,3957

Turčianska vodárenská spoločnosť (TVS)	0,9907	0,9907	0,9907	0,9907	1,2181
Oravská vodárenská spoločnosť (OVS)	1,2075	1,2075	1,2075	1,3271	1,6317
Vodárenská spoločnosť Ružomberok (VSR)	0,9603	0,9603	0,9603	1,0415	1,0415
Liptovská vodárenská spoločnosť (LVS)	1,1978	1,2398	1,2398	1,5262	1,4032
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť (SVPS)	1,1615	1,1615	1,1615	1,2122	1,4629
Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť (PVPS)	1,1164	1,1164	1,1499	1,2336	1,2246
Východoslovenská vodárenská spoločnosť (VVS)	0,9870	1,0235	1,0716	1,1305	1,2671
Vodárne a kanalizácie mesta Komárna (KOMVaK)	0,8643	0,9813	0,9813	0,9813	1,2074

Vývoj cien za odvádzanie a čistenie odpadovej vody v €/m³ (bez DPH)

Priemerná jednotková cena za vodné a stočné spolu, bez DPH, vo vodárenských spoločnostiach v SR predstavovala 2,5697 €/m³ a medziročne vzrástla o 12,36 %.

Vývoj priemernej ceny za výrobu a dodávku pitnej vody a za odvedenie a čistenie odpadovej vody v €/m³ (bez DPH)

	2019	2020	2021	2022	2023
Pitná voda	1,0533	1,0888	1,1032	1,1516	1,2741
Odpadová voda	1,0199	1,0597	1,086	1,1354	1,2956

Vzhľadom na to, že sledovaný rok bol prvým rokom nového regulačného obdobia, podali návrh ceny na rok 2023 všetky menšie spoločnosti a obce, ktoré dodávajú pitnú vodu alebo odvádzajú a čistia odpadovú vodu v obciach a menších okrajových častiach miest. Úrad v roku 2023 vydal pre menšie spoločnosti 94 cenových rozhodnutí a celkom 556 potvrdení o cene, z čoho 542 bolo vydaných na základe oznámenia o cene na nové regulačné obdobie, 5 potvrdení o cene pre novozaregistrované obce a následne v priebehu roka došlo ešte k vydaniu 9 potvrdení o cene so zmenou ceny oproti pôvodne schválenej.

V tejto skupine regulovaných subjektov priemerná cena za výrobu a dodávku pitnej vody na rok 2023 zaznamenala nárast o 0,8 % a priemerná cena za odvádzanie odpadovej vody o 1,0 %. Tieto priemerné ceny sú však nižšie ako priemerné ceny vodárenských spoločností. Pri cenách za dodávku pitnej vody bol nárast spôsobený hlavne tým, že malé spoločnosti a aj niektoré obce nakupujú pitnú vodu od vodárenských spoločností a teda zvýšenie ceny vodárenskej spoločnosti sa prejaví zvýšením nákladov na nákup vody od týchto spoločností. Pri cenách za odvádzanie a čistenie odpadovej vody sa prejavuje hlavne zaradenie nového majetku kanalizácií a ČOV budovaných obcami z fondov EÚ a štátnych dotácií.

Vývoj priemerných cien malých regulovaných subjektov (€/m³)

	2019	2020	2021	2022	2023
Pitná voda	0,7912	0,8815	0,8885	0,9061	0,9855
Odpadová voda	0,9014	0,9812	0,9908	1,0078	1,0966

Vývoj dodávky pitnej vody a odvádzania odpadovej vody

Vývoj dodávky pitnej vody, ako aj odvádzania a čistenia odpadovej vody, zaznamenal v sledovanom roku pokles. Vodárenské spoločnosti dodali v roku 2023 o 3 057 000 m³ (- 1,5 %) menej pitnej vody ako v predchádzajúcom roku. Zároveň ide o najmenšie dodané množstvo pitnej vody za posledných 5 rokov. Pokleslo tiež množstvo odvádzanej odpadovej vody verejnými kanalizáciami, ktoré sa znížilo oproti predchádzajúcemu roku o 1 111 000 m³ (- 0,6 %) a taktiež ide o najnižšie množstvo za posledných 5 rokov. Tieto poklesy mohli byť spôsobené nižšími odbermi vody a následne aj vypúšťaním odpadovej vody z dôvodu úsporných opatrení na strane odberateľov ako následku zvyšujúcej sa inflácie a zvýšenia cien za vodohospodárske služby.

Využívanie kapacít vodárenského majetku využívaného na dodávku pitnej vody ostalo na rovnakej úrovni ako v roku 2022, v priemere 96 %. Využitie kapacít vodárenského majetku využívaného na odvádzanie a čistenie odpadových vôd sa zvýšilo oproti predchádzajúcemu roku o 1 %, na hodnotu 89 %, teda ani dobudovanie prípojk na verejnú kanalizáciu nepomohlo zvýšiť vypúšťané množstvo odpadovej vody, len zabránilo vyššiemu poklesu.

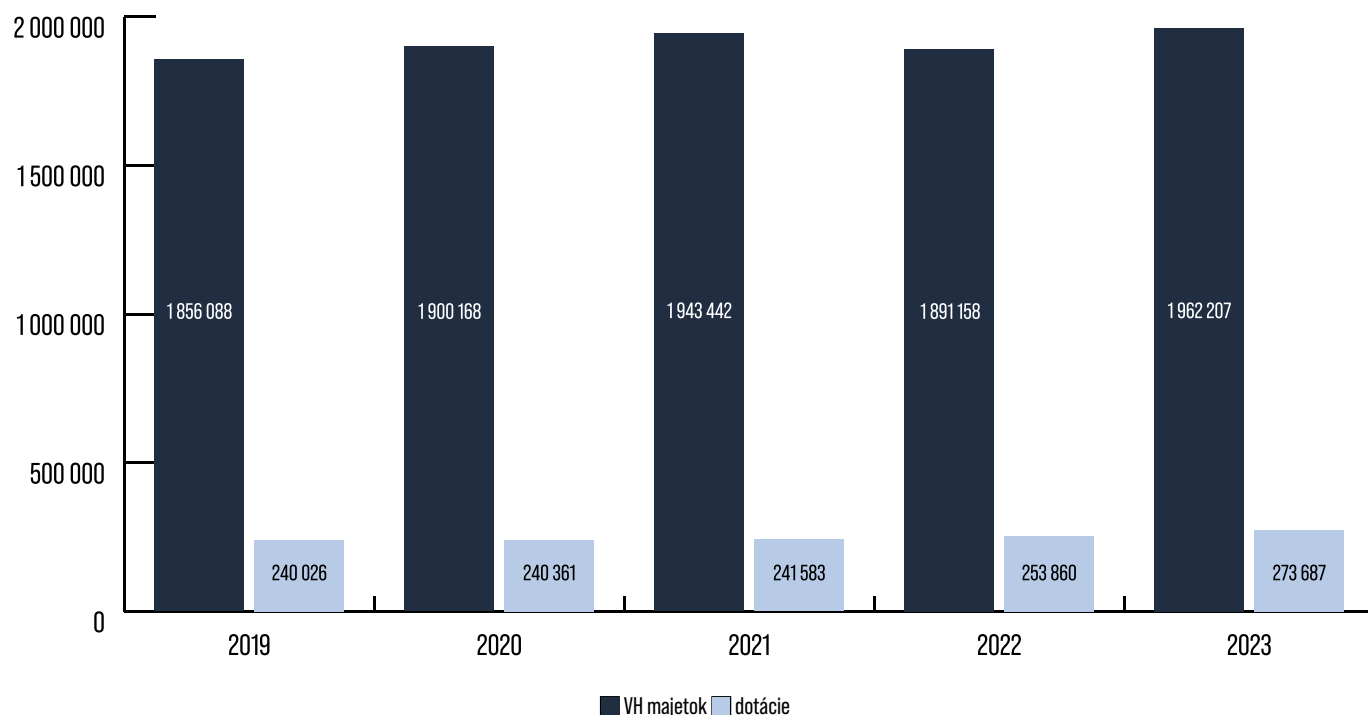
Vývoj dodávky pitnej vody a odvádzania odpadovej vody v tis. m³

	2019	2020	2021	2022	2023
Pitná voda tis.m ³	198 816	200 447	198 602	201 262	198 205
Odpadová voda tis.m ³	201 791	201 652	201 464	201 585	200 474

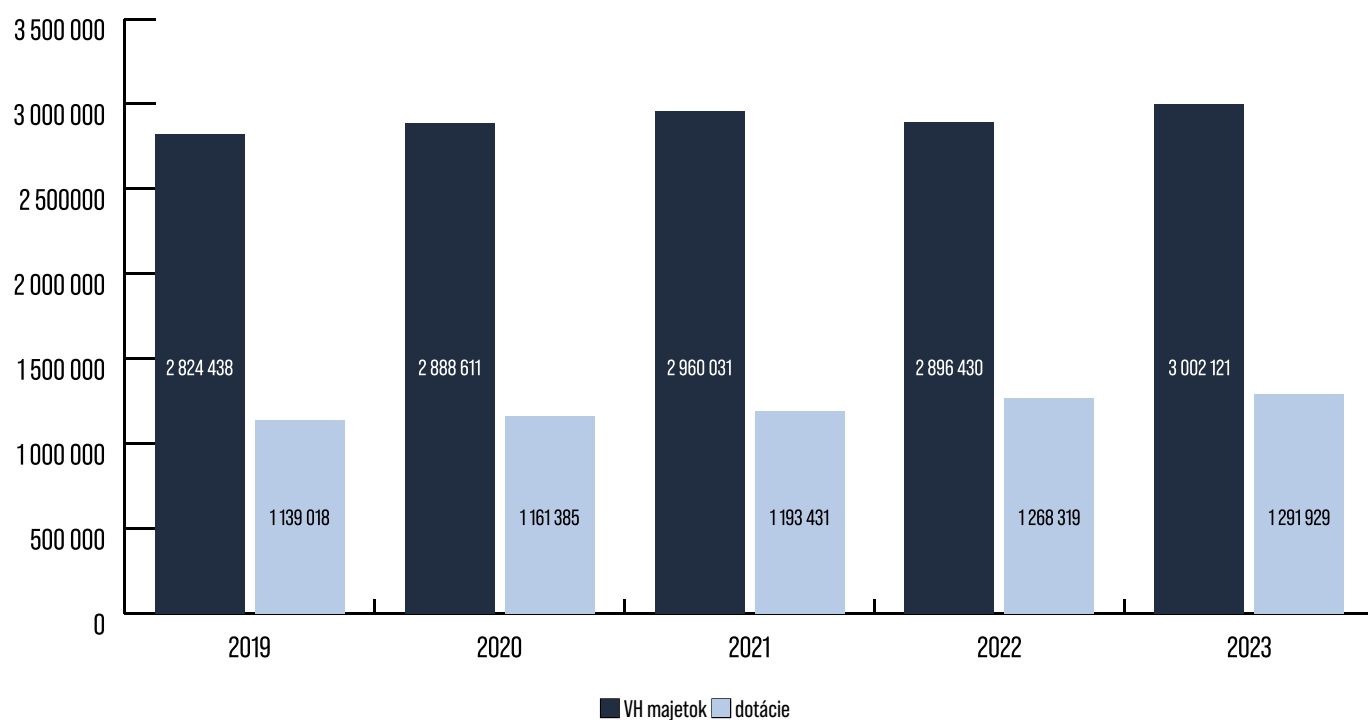
Investície

Hodnota majetku využívaného na zásobovanie pitnou vodou sa v sledovanom roku zvýšila oproti úrovni roku 2022 o 3,8 %, pričom hodnota majetku obstaraného z dotácií z fondov EÚ a štátneho rozpočtu narástla o 7,8 %. V oblasti odvádzania a čistenia odpadových vôd sa v roku 2023 celková hodnota majetku zvýšila o 3,6 % a o 1,9 % narástla hodnota majetku vybudovaného z dotácií.

Vývoj VH majetku a dotácií – verejné vodovody (v tis. €)

Vývoj VH majetku a dotácií – verejné kanalizácie a ČOV (v tis. €)

Vývoj ukazovateľov za regulované činnosti vo veľkých vodárenských spoločnostiach

Pitná voda	2019	2020	2021	2022	2023	zmena 2023/2022	%
Tržby z reg. činnosti v tis. €	209 210	212 753	215 892	223 701	246 947	23 246	10,4
Oprávnené náklady v tis. €	204 659	207 746	210 760	232 898	229 642	-3 255	-1,4
Výsledok hospodárenia v tis.€	4 551	5 007	5 132	-9 197	17 304	26 501	288,2
VH majetok v tis. €	1 856 088	1 900 168	1 943 442	1 891 158	1 962 207	71 049	3,8
z dotácií v tis. €	240 026	240 361	241 583	253 860	273 687	19 828	7,8
Opravy VH majetku v tis. €	32 344	31 057	27 423	28 318	32 487	4 169	14,7
Množstvo vody tis.m ³	198 816	200 447	198 602	201 262	198 205	-3 057	-1,5
Využitie kapacít VH majetku	94%	94%	94%	96%	96%	0	0

Odpadová voda	2019	2020	2021	2022	2023	zmena 2023/2022	%
Tržby z reg. činnosti v tis. €	202 194	207 268	216 546	225 900	262 605	36 705	16,2
Oprávnené náklady v tis. €	209 751	210 101	217 936	237 931	236 816	-1 115	-0,5
Výsledok hospodárenia v tis.€	-7 557	-2 833	-1 390	-12 031	25 789	37 820	314,3
VH majetok v tis. €	2 824 438	2 888 611	2 960 031	2 896 430	3 002 121	105 691	3,6
z dotácií v tis. €	1 139 018	1 161 385	1 193 431	1 268 319	1 291 929	23 610	1,9
Opravy VH majetku v tis. €	20 641	19 976	19 801	21 520	21 996	476	2,2
Množstvo vody tis.m ³	201 791	201 652	201 464	201 585	200 474	-1 111	-0,6
Využitie kapacít VH majetku	84%	85%	91%	88%	89%	1%	1

Odber povrchovej a energetickej vody a využitie HEP

Regulovanými činnosťami v oblasti využívania povrchových vôd sú odber povrchovej vody, odber energetickej vody z vodných tokov a využívanie hydroenergetického potenciálu (HEP) vodných tokov.

Regulované činnosti v tejto oblasti s monopolným postavením v SR vykonáva štátom ustanovený správca vodných tokov SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, a od 01.05.2023 aj Vojenské lesy a majetky SR, štátny podnik, ktorý na základe novely zákona č. 364/2004 Z. z. vykonáva správu vodných tokov na územiach, ktoré sú potrebné na zabezpečenie úloh obrany štátu.

Na rok 2023, ako na prvý rok regulačného obdobia, boli ceny za odber povrchovej vody z vodných tokov, za odber energetickej vody z vodných tokov a priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu zvýšené.

Vývoj cien za regulované činnosti v oblasti využívania povrchových vôd v eurách

	2019	2020	2021	2022	2023
Cena za odber povrchovej vody za m ³	0,1250	0,1250	0,1250	0,1250	0,1341
Priem. cena za využívanie hydroenergetického potenciálu za 1 MWh	15,9615	15,9615	15,9615	15,9615	16,9524
Cena za odber energetickej vody za tis. m ³	0,1691	0,1691	0,1691	0,1691	0,1669

05

LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

Úrad má, okrem iného, zákonom č. 250/2012 Z. z. zverenú kompetenciu vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ktorými sú vyhlášky. Počas regulačného roka 2023 úrad monitoroval vývoj na trhu s elektrinou a trhu s plynom, pričom vyhodnocoval dopady platnej, ako aj pripravovanej legislatívy na účastníkov trhu, ochranu odberateľov a ochranu oprávnených záujmov regulovaných subjektov.

V rámci vlastnej legislatívnej činnosti sa úrad zaoberal najmä vydávaním cenových vyhlášok. Ďalej úrad, v nadväznosti na zmenu primárnej legislatívy súvisiacu s implementáciou legislatívy EÚ, ako aj s ohľadom na situáciu na trhu s elektrinou a trhu s plynom, vydal nové vyhlášky, ktorými sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a plynom, ako aj nové vyhlášky ustanovujúce podrobnosti o prevádzkovaní sústav.

Na základe splnomocňovacích ustanovení zákona č. 250/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z. a zákona č. 309/2009 Z. z. úrad v sledovanom roku vypracoval, predložil do legislatívneho procesu a následne predložil na publikovanie v Zbierke zákonov SR tieto vyhlášky:

| Cenové vyhlášky

1. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 107/2023 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia dodávky elektriny,
2. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 246/2023 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia vybraných regulovaných činností v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania vybraných regulovaných činností v elektroenergetike,

3. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 370/2023 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v oblasti podpory výroby elektriny a niektoré súvisiace podmienky vykonávania regulovaných činností,
4. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 498/2023 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 323/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností vo vodnom hospodárstve,

| Pravidlá trhu

5. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 207/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy, organizátora krátkodobého trhu s elektrinou a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy,
6. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 208/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sie-

te a prevádzkovateľa zásobníka a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete,

7. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 491/2023 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 208/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete a prevádzkovateľa zásobníka a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete,
8. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 492/2023 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 207/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy, organizátora krátkodobého trhu s elektrinou a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy,

| Ostatné vyhlášky

9. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 92/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky výberového konania na poskytovanie služieb zariadenia na uskladňovanie elektriny,
10. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 230/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú obsahové náležitosti plánu rozvoja distribučnej sústavy,
11. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 493/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú niektoré podrobnosti v oblasti tokov jalového elektrického výkonu a jeho kompenzácie.

Úrad taktiež zabezpečoval zastupovanie pred súdmi a Generálnou prokuratúrou SR, rozhodoval o vydaní predchádzajúcich súhlasov, rozhodoval o certifikácii prevádzkovateľa zásobníka, viedol konanie vo veci riešenia sporu podľa § 38 zákona č. 250/2012 Z. z., vykonával dohľad, poskytoval stanoviská, právne rady, vyjadrenia a konzultácie.

06.

POVOLENIA, POTVRDENIA, OZNÁMENIA

| Povolenia

Úrad vydáva povolenia na podnikanie podľa zákona č. 251/2012 Z. z. a zákona č. 657/2004 Z. z.

Povolenia na podnikanie v energetike – zákon č. 251/2012 Z. z.

V roku 2023 úrad vydal celkom 231 rozhodnutí o vydaní, zmene alebo zrušení povolenia na podnikanie v energetike, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje 11% nárast (za rok 2022 úrad vydal 208 rozhodnutí).

Úrad celkovo:

- vydal 84 nových povolení na podnikanie v energetike; z toho v oblasti elektroenergetiky 61, v oblasti plynárenstva 21 a v oblasti pohonných látok a ropy 2, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje nárast o 65 % (za rok 2022 úrad vydal 51 nových povolení),
- zrušil 15 povolení na podnikanie v energetike; z toho v oblasti elektroenergetiky 11, v oblasti plynárenstva 4 a v oblasti pohonných látok a ropy 0, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje pokles o 43 % (za rok 2022 úrad zrušil 26 nových povolení),
- vydal 132 zmien vo vydaných povoleniach, z ktorých väčšina bola z dôvodu zmeny v rozsahu technických zariadení, zmeny zodpovedného zástupcu alebo identifikačných údajov držiteľa povolenia.

Okrem toho, úrad v roku 2023 zastavil celkom 16 podaní o vydanie, zmenu alebo zrušenie povolenia. Zastavené konania boli z dôvodu späťvzatia podania, nezaplatenia správneho poplatku, alebo nesplnenia podmienok na vydanie, zmenu alebo zrušenie povolenia.

Prehľad podaných žiadostí a vydaných rozhodnutí v roku 2023

	nové povolenia	zrušené a zaniknuté povolenia	zmeny povolení	prerušené konanie	zastavené konanie
elektroenergetika	61	11	101	59	13
plynárstvo	21	4	29	11	3
pohonné látky a ropa	2	0	2	0	0
Celkom	84	15	132	70	16

Prehľad platných povolení v elektroenergetike k 31.12.2023

výroba elektriny	3
prenos elektriny	1
distribúcia elektriny	10
výroba a dodávka elektriny	112
výroba, distribúcia a dodávka elektriny	23
výroba, dodávka a agregácia elektriny	1
distribúcia, dodávka a agregácia elektriny	1
distribúcia a dodávka elektriny	112
dodávka elektriny	209
dodávka a agregácia elektriny	6
dodávka a uskladnenie elektriny	5
dodávka, agregácia a uskladnenie elektriny	1
organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou	1
činnosť výkupu elektriny	1
celkom	486

Prehľad povolení v elektroenergetike (činnosti sa prekrývajú) k 31.12.2023

výroba elektriny	139
distribúcia elektriny	146
dodávka elektriny	470

Prehľad platných povolení v plynárstve k 31.12.2023

výroba plynu	1
výroba a doprava plynu	1
preprava plynu	1
distribúcia plynu	5
distribúcia a dodávka plynu	42
uskladňovanie plynu	2
dodávka plynu	165
celkom	217

Prehľad povolení v plynárstve (činnosti sa prekrývajú) k 31.12.2023

distribúcia plynu	47
dodávka plynu	207

Prehľad platných povolení v energetike – oblasť pohonných látok a ropy k 31.12.2023

prevádzkovanie potrubí na prepravu pohonných látok	1
prevádzkovanie zariadenia na plnenie tlakových nádob	18
prevádzkovanie potrubí na prepravu ropy	2
prevádzkovanie zariadenia na plnenie tlakových nádob a prevádzkovanie zariadenia na rozvod skvapalneného plynného uhľovodíka	1
celkom	22

Povolenia na podnikanie v tepelnej energetike

V roku 2023 úrad vydal celkom 148 rozhodnutí o vydaní, zmene alebo zrušení povolenia na podnikanie v tepelnej energetike.

Úrad celkovo:

- vydal 7 nových povolení v rozsahu podnikania výroba a rozvod tepla,
- zrušil 14 povolení na podnikanie v tepelnej energetike, z toho 13 v rozsahu podnikania výroba tepla, rozvod tepla, 1 v rozsahu podnikania rozvod tepla,
- vydal 127 zmien vo vydaných povoleniach v tepelnej energetike, z ktorých väčšina bola z dôvodu zmeny v rozsahu technických zariadení na výrobu tepla a rozvod tepla, prípadne zmenou zodpovedného zástupcu alebo identifikačných údajov držiteľa povolenia,
- zastavil 4 konania o zmenu povolenia, pričom v jednom prípade vzal žiadateľ svoj návrh späť, v dvoch prípadoch žiadateľ neodstránil nedostatky podania a v jednom prípade odpadol dôvod.

Prehľad vydaných rozhodnutí v roku 2023

	nové povolenia	zrušené povolenia	zmeny povolení	prerušené konanie	zastavené konanie
Tepelná energetika	7	14	127	46	4

Prehľad platných povolení v tepelnej energetike k 31.12.2023

výroba a rozvod tepla	302
výroba tepla	14
rozvod tepla	10
celkom	326

Potvrdenia

Úrad vydáva potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti podľa zákona č. 251/2012 Z. z. a potvrdenia o výrobe elektriny z lokálneho zdroja podľa zákona č. 309/2009 Z. z.

Potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti podľa zákona č. 251/2012 Z. z.

V roku 2023 vydal úrad celkom 687 potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti, čo oproti roku 2022 predstavuje nárast o 177%.

Z celkového počtu 687 potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti bolo vydaných:

- 624 na výrobu alebo uskladňovanie a dodávku elektriny zariadeniami na výrobu elektriny alebo zariadeniami na uskladňovanie elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1 MW vrátane,
- 2 na výrobu a dodávku plynu z bioplynu,
- 6 na predaj stlačeného zemného plynu určeného na pohon motorových vozidiel,
- 28 na predaj skvapalneného plynného uhľovodíka v tlakových nádobách,
- 25 na predaj skvapalneného plynného uhľovodíka určeného na pohon motorových vozidiel vrátane plnenia nádrže motorového vozidla skvapalneným plynným uhľovodíkom určeným na pohon motorových vozidiel s výnimkou plnenia tlakových nádob,
- 2 na prepravu skvapalneného plynného uhľovodíka v tlakových nádobách.

Z celkového počtu vydaných potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti v roku 2023 bolo vydaných:

- 23 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny v malých vodných elektrárňach,
- 542 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny vo fotovoltaických zariadeniach,
- 49 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny v bioplynových staniciach a ČOV,
- 17 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny v kogeneračných jednotkách,
- 54 potvrdení na predaj stlačeného zemného plynu a skvapalneného plynného uhľovodíka.

Prehľad vydaných potvrdení podľa § 6 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z.

Výroba a dodávka elektriny zariadeniami na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1 MW vrátane

rozdelenie činnosti výroby elektriny	počet vydaných potvrdení	počet nových potvrdení (nové zariadenia)	počet nových potvrdení (zariadenia prešli od iných subjektov)	počet vydaných potvrdení zmeny(sídla, štatutárny orgán, atď.)/opráv (inštalovaný výkon, adresa, atď.)	počet ukončených potvrdení (zariadenia prešli k iným subjektom)	počet ukončených potvrdení
z vodnej energie	23	6	2	7	2	6
zo slnečnej energie	542	426	4	33	4	75
zo spaľovania	42	12	1	19	1	9
v spaľovacej turbíne s kombinovaným cyklom	17	2	0	10	0	5
SPOLU:	624	446	7	69	7	95

- Z celkového počtu 426 vydaných nových potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti bolo 373 potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti vy-

daných na základe vydania potvrdenia o výrobe elektriny v lokálnom zdroji podľa § 4b ods. 7 zákona č. 309/2009 Z. z.

Výroba a dodávka plynu z bioplynu

počet vydaných potvrdení	počet nových potvrdení (nové zariadenia)	počet nových potvrdení (zariadenia prešli od iných subjektov)	počet vydaných potvrdení zmeny(sídla, štatutárny orgán, atď.)/opráv (inštalovaný výkon, adresa, atď.)	počet ukončených potvrdení (zariadenia prešli k iným subjektom)	počet ukončených potvrdení
2	1	0	1	0	0

Predaj stlačeného zemného plynu určeného na pohon motorových vozidiel

počet vydaných potvrdení	počet nových potvrdení (nové zariadenia)	počet nových potvrdení (zariadenia prešli od iných subjektov)	počet vydaných potvrdení zmeny(sídla, štatutárny orgán, atď.)/opráv (inštalovaný výkon, adresa, atď.)	počet ukončených potvrdení (zariadenia prešli k iným subjektom)	počet ukončených potvrdení
6	6	0	0	0	0

Predaj skvapalneného plynného uhľovodíka v tlakových nádobách

počet vydaných potvrdení	počet nových potvrdení (nové zariadenia)	počet nových potvrdení (zariadenia prešli od iných subjektov)	počet vydaných potvrdení zmeny(sídla, štatutárny orgán, atď.)/opráv (inštalovaný výkon, adresa, atď.)	počet ukončených potvrdení (zariadenia prešli k iným subjektom)	počet ukončených potvrdení
28	24	0	2	0	2

Predaj skvapalneného plynného uhľovodíka určeného na pohon motorových vozidiel vrátane plnenia nádrže motorového vozidla skvapalneným plynným uhľovodíkom určeným na pohon motorových vozidiel s výnimkou plnenia tlakových nádob

počet vydaných potvrdení	počet nových potvrdení (nové zariadenia)	počet nových potvrdení (zariadenia prešli od iných subjektov)	počet vydaných potvrdení zmeny(sídla, štatutárny orgán, atď.)/opráv (inštalovaný výkon, adresa, atď.)	počet ukončených potvrdení (zariadenia prešli k iným subjektom)	počet ukončených potvrdení
25	21	0	4	0	0

Preprava skvapalneného plynného uhľovodíka v tlakových nádobách

počet vydaných potvrdení	počet nových potvrdení (nové zariadenia)	počet nových potvrdení (zariadenia prešli od iných subjektov)	počet vydaných potvrdení zmeny (sídla, štatutárny orgán, atď.) / opráv (inštalovaný výkon, adresa, atď.)	počet ukončených potvrdení (zariadenia prešli k iným subjektom)	počet ukončených potvrdení
2	2	0	0	0	0

Potvrdenia o výrobe elektriny v lokálnom zdroji podľa zákona č. 309/2009 Z. z.

V roku 2019 začal úrad vydávať potvrdenia o výrobe elektriny v lokálnom zdroji podľa § 4b ods. 7 zákona č. 309/2009 Z. z.

Lokálnym zdrojom sa podľa zákona č. 309/2009 Z. z. rozumie zariadenie na výrobu elektriny z OZE, ktoré vyrába elektrinu na pokrytie spotreby odberného miesta identického s odovzdávacím miestom tohto zariadenia na výrobu elektriny a ktorého celkový inštalovaný výkon nepresiahne maximálnu rezervovanú kapacitu takéhoto odberného miesta. Inštitút lokálneho zdroja, ktorý je založený na výrobe a spotrebe energie na jednom mieste, sa nepovažuje za podnikanie v energetike.

K 31.12.2023 úrad celkovo vydal 766 potvrdení o výrobe elektriny v lokálnom zdroji.

Potvrdenia (lokálne zdroje)	vydané (nové + zmeny)	ukončené
2019	10	
2020	45	
2021	68	
2022	200	1
2023	759	7

Oproti roku 2022 celkový počet vydaných potvrdení o výrobe elektriny v lokálnom zdroji predstavuje skoro štvornásobný nárast a to na základe niekoľkých výziev a možnosti dotácií, ako aj možnosti budovania fotovoltických zariadení (elektrárni) distribučnými spoločnosťami (využívanie formy splátkového kalendára), ktoré zabezpečili kompletnú dokumentáciu a realizáciu projektu.

Enormný nárast vydaných potvrdení o výrobe elektriny v lokálnom zdroji začal už v roku 2022 a následne pokračoval aj v roku 2023. Tento nárast bol spôsobený zmenou právnej úpravy s účinnosťou od 01.04.2022, kedy podľa § 4b ods. 12 zákona č. 309/2009 Z. z. výrobca elektriny v lokálnom zdroji môže v rozsahu maximálnej rezervovanej kapacity lokálneho zdroja dodávať do sústavy elektrinu vyrobenú v lokálnom zdroji, ktorá nie je spotre-

bovaná v odbernom mieste identickom s odovzdávacím miestom lokálneho zdroja.

Ak technické podmienky pripojenia lokálneho zdroja do distribučnej sústavy neumožňujú zmluvne dohodnúť maximálnu rezervovanú kapacitu lokálneho zdroja vo výške celkového inštalovaného výkonu lokálneho zdroja, maximálna rezervovaná kapacita lokálneho zdroja sa dohodne v nižšej hodnote, ktorú technické podmienky pripojenia lokálneho zdroja do distribučnej sústavy umožňujú.

Pred touto novelou zákona č. 309/2009 Z. z. výrobca elektriny v lokálnom zdroji, ktorý mal oprávnenie na dodávku elektriny, mohol predat elektrinu vyrobenú v lokálnom zdroji, ktorá nie je spotrebovaná v odbernom mieste identickom s odovzdávacím miestom lokálneho zdroja; maximálna rezervovaná kapacita lokálneho zdroja bola najviac 10 % celkového inštalovaného výkonu lokálneho zdroja.

Osvedčenia

Novelizáciou zákona č. 251/2012 Z. z. s účinnosťou od 01.10.2022 vznikla možnosť vytvárania energetických spoločností a komunít vyrábajúcich energiu z OZE.

Vydaním vyhlášky č. 207/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy, organizátora krátkodobého trhu s elektrinou a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy, boli nastavené procesné podmienky na vykonávanie činnosti energetického spoločenstva a komunity vyrábajúcej energiu z OZE.

V roku 2023 bolo vydané jedno osvedčenie pre energetické spoločenstvo.

Oznámenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z.

Subjekty (osoby), ktoré vykonávajú dodávku plynu alebo dodávku elektriny za nákupné ceny bez akéhokoľvek ďalšieho navýšenia alebo prevádzkujú verejne prístupnú nabíjaciu stanicu, sú v zmysle § 4 ods. 9 zákona č. 251/2012 Z. z. túto skutočnosť povinné ohlásiť v lehote do 30 dní oznámiť úradu začiatok, ukončenie a zmenu tejto činnosti.

V roku 2023 úrad evidoval celkovo 11 oznámení v elektroenergetike a 4 oznámenia v plynárenstve. Úradu bolo doručených 26 oznámení o zahájení prevádzky verejne prístupných nabíjajúcich staníc.

S účinnosťou od 01.10.2022 podľa § 4 ods. 4 zákona č. 251/2012 Z. z. podnikaním v energetike nie je výroba elektriny v zariadení na výrobu elektriny s inštalovaným výkonom do 11 kW výrobcom elektriny, ak si neuplatňuje podporu doplatkom podľa osobitného predpisu, a uskladňovanie elektriny v zariadení na uskladňovanie elektriny s inštalovaným výkonom do 11 kW prevádzkovateľom zariadenia na uskladňovanie elektriny.

Rovnako s účinnosťou od 01.10.2022 sa oznamovacia povinnosť podľa § 4 ods. 9 zákona č. 251/2012 Z. z. nevzťahuje na zdroje s inštalovaným výkonom do 11 kW.

Subjekty (osoby) aj napriek uvedenej skutočnosti počas celého roku 2023 zasielali úradu informáciu o spustení malého zdroja, resp. zariadení na výrobu elektriny s inštalovaným výkonom do 11 kW výrobcom elektriny v celkovom počte 778 oznámení.

Oznámenia v zmysle zákona č. 657/2004 Z. z.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z. právnická osoba, ktorá vyrába teplo alebo vykonáva rozvod tepla podľa § 1 ods. 3 písm. b) a fyzická osoba alebo právnická osoba, ktoré vykonávajú činnosť podľa § 1 ods. 3 písm. c) a d) sú povinné túto skutočnosť oznámiť úradu najneskôr do 30 dní od začatia výkonu týchto činností; oznamovacia povinnosť sa nevzťahuje na osobitné objekty a zariadenia v pôsobnosti a užívaní Ministerstva obrany SR, Ozbrotejných síl SR, Ministerstva vnútra SR, Slovenskej informačnej služby a Zboru väzenskej a justičnej stráže.

V roku 2023 bolo doručených 26 oznámení v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) úrad je povinnou osobou na sprístupňovanie informácií.

V roku 2023 bolo na úrad podaných 52 žiadostí o sprístupnenie informácií v zmysle zákona o slobode informácií (ďalej len „žiadosť“).

Jedna žiadosť bola v rámci dňa v celom rozsahu vzatá späť z dôvodu jej bezpredmetnosti.

Ďalšia žiadosť bola odložená, nakoľko po odoslaní výzvy úradu na jej doplnenie, žiadateľ informoval úrad o vybavení tejto žiadosti povinnou osobou, ktorá predmetnú žiadosť, v zmysle § 15 ods. 1 zákona o slobode informácií, postúpila úradu na vybavenie.

Úrad vybavil 50 žiadostí, pričom:

- 24 žiadateľom boli sprístupnené informácie,
- v 25 prípadoch boli vydané rozhodnutia nasledovne:
- v 13 prípadoch úrad sčasti nesprístupnil informácie, z dôvodu ochrany obchodného tajomstva regulovaných subjektov a/alebo ochrany osobnosti a osobných údajov a/alebo častí informácií úrad nemal k dispozícii,
- v 6 prípadoch bolo dôvodom nesprístupnenia informácií skutočnosť, že nimi úrad nedisponoval,
- v ďalších 6 prípadoch podaná žiadosť nebola žiadosťou podľa zákona o slobode informácií,
- v jednom prípade bola žiadosť sčasti vybavená a následne postúpená na priame vybavenie inej povinnej osobe v zmysle § 15 ods. 1 zákona o slobode informácií.

V sledovanom roku boli vyžiadané hlavne nasledovné informácie:

- návrhy cien konkrétnych regulovaných subjektov,
- konkrétne rozhodnutia úradu,
- informácie k vydaným a zmeneným povoleniam na podnikanie, vrátane príloh,
- výklady k všeobecne záväzným právnym predpisom,
- zoznamy verejných funkcionárov úradu,
- otázky k energetickej kríze a vývoji cien na burzách,

- parametre vstupujúce do výpočtu hodnoty WACC, sadzby, TPS, TSS a iné.

V sledovanom roku sa v jednom prípade žiadateľ odvolal, pričom predseda, ako odvolací orgán, potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu, nakoľko sa jednalo o žiadosť, ktorá nebola žiadosťou o sprístupnenie informácií podľa § 3 ods. 1 zákona o slobode informácií, t. j.

nebolo možné jej vybavenie v režime zákona o slobode informácií, keďže si vyžadovala spracovanie na základe konkrétnej žiadosti žiadateľa, resp. vypracovanie odpovedí na konkrétne otázky žiadateľa a rovnako zodpovedanie žiadateľom formulovaných otázok by bolo poskytnutím analýz a prognóz, ktorými úrad nedisponoval a sú vylúčené z informácií, ktoré sú sprístupňované na základe zákona o slobode informácií.

Štatistika žiadostí o sprístupnenie informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z.

rok	2019	2020	2021	2022	2023
Podané	38	57	67	51	52
Odložené	2	1	1	1	1
Vybavené, z toho:	36	56	66	50	50
Sprístupnené informácie	30	45	47	18	24
Vydané rozhodnutia o nesprístupnení, resp. sčasti sprístupnené informácie	1	6	8	26 a z toho 1 žiadosť len sčasti postúpená	25
Postúpené na priame vybavenie na odborný organizačný útvar úradu ako podnet alebo inej povinnej osobe	5	5	11	6	žiadosť len sčasti postúpená
Späťvzatie / úplné alebo sčasti	0	0	0	0	1
Odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu	0	1	3 žiadatelia sa vo veci odvolali opätovne 3-krát	2	1
Odvolanie zamietnuté odvolacím orgánom	0	1	1	1+2 žiadosti, resp. odvolania z roku 2021	1

07

VÝKON KONTROLY

Úrad vykonáva kontroly v regulovaných subjektoch na základe pôsobnosti vyplývajúcej najmä zo zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. Ich dôvodom je ochrana zraniteľných odberateľov, dohľad nad fungovaním trhu s regulovanými komoditami, ako aj dodržiavanie právnych predpisov v oblasti regulácie, najmä vyhlášok úradu.

Úrad sa zameriaval aj na administratívne kontroly podkladov, ktoré mal k dispozícii z vlastných zdrojov. Na základe nich mohol následne začať správne konania z podnetu úradu.

Pri výkone kontrol sa úrad zameriaval aj na ochranu práv spotrebiteľa ako zraniteľnejšej strany pri odberateľsko-dodávateľských vzťahoch, najmä na dodržiavanie ustanovení obchodných podmienok dodávateľov elektriny a plynu.

V roku 2023, na základe organizačnej zmeny úradu, ku ktorej došlo v roku 2022, okrem odboru kontroly vykonával kontroly dodržiavania zákona č. 250/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z., všeobecne záväzných právnych predpisov a dodržiavania rozhodnutí úradu aj odbor OZE a KVET, a to v oblasti OZE a KVET.

Prehľad kontrolných zistení

V roku 2023 úrad vykonal kontroly v 39 regulovaných subjektoch, z toho 33 kontrol vykonal odbor kontroly a 6 odbor OZE a KVET, ktoré boli v 8 regulovaných subjektoch vykonané na základe doručených podaní a v 31 regulovaných subjektoch boli vykonané na základe plánu kontrolnej činnosti.

Úrad ukončil v 33 regulovaných subjektoch kontroly vypracovaním protokolu o výsledku vykonanej kontroly,

to znamená so zisteným porušením platnej právnej úpravy, 5 kontrol bolo ukončených vypracovaním záznamu o výsledku vykonanej kontroly, teda bez zistenia porušenia platnej právnej úpravy a 1 kontrola bola ukončená úradným záznamom bez prerokovania protokolu, nakoľko regulovaný subjekt nepredložil úradom požadované doklady, neodpovedal na žiadosť o vyjadrenie sa k nepredloženiu úradom požadovaných dokladov a ani iným spôsobom nekontaktoval úrad a v priebehu kontroly bolo Okresným súdom v Prešove na jeho majetok vyhlásené konkurzné konanie.

Z 33 kontrol, ktoré boli ukončené vypracovaním protokolu o výsledku vykonanej kontroly, boli 3 kontroly vykonané odborom OZE a KVET, na základe plánu kontrol odboru OZE a KVET a z 5 kontrol, ktoré boli ukončené vypracovaním záznamu o výsledku vykonanej kontroly, boli 3 kontroly vykonané odborom OZE a KVET, z toho 2 na základe plánu kontrol odboru OZE a KVET a 1 kontrola bola vykonaná na základe doručeného podania, pričom zo 6 kontrol vykonaných odborom OZE a KVET boli 3 v oblasti OZE a 3 v oblasti OZE a KVET.

Kontroly, ktoré vykonal odbor kontroly, boli zamerané na dodržiavanie platných právnych predpisov pri vykonávaní regulovaných činností v sieťových odvetviach za obdobie rokov 2019–2023. V tejto súvislosti boli kontroly zamerané na dodržiavanie úradom schváleného rozsahu

cenovej regulácie, vecnej regulácie a regulácie kvality.

V roku 2023 boli vykonané kontroly v 22 regulovaných subjektoch, ktoré vykonávajú činnosti v elektroenergetike, pričom v 3 prípadoch išlo o oblasť OZE a v 3 prípadoch išlo o oblasť OZE a KVET, z toho u 15 z nich bolo zistených 63 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. V oblasti plynárenstva úrad vykonal kontroly v 11 regulovaných subjektoch, pričom u 8 z nich bolo zistených 25 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. Medzi najčastejšie porušenia v elektroenergetike a plynárenstve patrilo nedodržanie schválených obchodných podmienok dodávky elektriny a plynu, fakturácia cien bez cenového rozhodnutia úradu, alebo v rozpore s cenovým rozhodnutím úradu, ďalej to bolo poskytnutie nepravdivých údajov v predložennom vyhodnotení štandardov kvality, chyby vo vyúčtovacích faktúrach (napr. absencia povinných zákonných informácií o podiele OZE, informácie o štandardoch kvality a pod.).

V prípade subjektov, ktoré vykonávajú regulovanú činnosť v tepelnej energetike, úrad vykonal kontroly v 19 subjektoch, z toho v 3 prípadoch išlo o oblasť OZE a KVET, pričom u 13 z nich bolo zistených 25 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. V oblasti tepelnej energetiky bolo najčastejším deliktom, že dodávateľ tepla nezúčtoval so svojimi odberateľmi neoprávnené náklady zahrnuté vo variabilnej zložke maximálnej ceny tepla alebo fixnej zložke maximálnej ceny tepla s primeraným ziskom, čím zadržal finančné prostriedky odberateľov tepla až do splnenia opatrenia uloženého úradom na ich vysporiadanie.

Vo vodnom hospodárstve úrad vykonal kontroly v 10 regulovaných subjektoch a vo všetkých 10 prípadoch zistil 25 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. V oblasti vodného hospodárstva boli najčastejšími deliktmi chybné údaje v tabuľkách predložených na základe výzvy úradu a nesprávne (v rozpore s cenovým rozhodnutím) účtovanie ceny za dodávku a distribúciu vody a za čistenie odpadovej vody.

Okrem vykonávania kontrol na mieste v regulovaných subjektoch úrad aj priamo z úradnej činnosti zistil porušenia ustanovení zákona č. 250/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z., zákona č. 250/2007 Z. z. a nariadenia REMIT. Výsledkom bolo uloženie pokuty odborom kontroly 15 regulovaným subjektom spolu vo výške 56 800 eur, pričom išlo o 13 správnych konaní za 1 až 11 porušení ustanovení zákona č. 250/2012 Z. z. a/alebo č. 251/2012 Z. z. v oblasti regulácie elektroenergetiky a/alebo regulácie plynárenstva a/alebo regulácie tepelnej energetiky alebo vodného hospodárstva, 1 správne konanie za porušenie ustanovení § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 250/2007 Z. z. v spojení s § 7 ods. 1, § 7 ods. 2 písm. a) a b), § 7 ods. 4

a § 8 ods. 1 písm. d) zákona č. 250/2007 Z. z. a 1 správne konanie za porušenie ustanovení čl. 9 ods. 5 a čl. 8 ods. 1 nariadenia REMIT. Okrem týchto 15 regulovaných subjektov úrad zistil priamo z úradnej činnosti porušenia ustanovení zákona č. 250/2012 Z. z. v ďalších 7 regulovaných subjektoch, v ktorých nezačal samostatné správne konania, nakoľko v týchto regulovaných subjektoch vykonal aj kontrolu a zistené porušenia zahrnul do týchto správnych konaní.

Odbor kontroly, okrem kontrol vykonávaných s poverením na výkon kontroly, preveroval splnenie opatrení na odstránenie a nápravu nedostatkov uložených v zápisniciach o prerokovaní protokolu o výsledku vykonanej kontroly, ktoré boli ukončené v rokoch 2018 a 2019 regulovanými subjektami, ktoré neboli odborom kontroly preverené v rámci vykonaných kontrol v nasledujúcich rokoch, nakoľko v týchto regulovaných subjektoch nebola vykonávaná kontrola. Celkovo bolo k 31.12.2023 preverených 17 regulovaných subjektov, v ktorých boli uložené opatrenia na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených pri výkone kontroly, z toho v 4 regulovaných subjektoch boli zistené porušenia ustanovenia § 29 ods. 1 písm. l) zákona č. 250/2012 Z. z. a voči 3 z týchto subjektov bude zahájené správne konanie vo veci uloženia pokuty, v prípade 3 regulovaných subjektov nebolo preverovanie ukončené a bude pokračovať v roku 2024 a v 10 regulovaných subjektoch nebolo zistené porušenie, nakoľko opatrenia na odstránenie a nápravu zistených nedostatkov pri výkone kontroly boli splnené v určenej lehote.

| Zistené porušenia

V prehľade sú uvedené počty jednotlivých druhov porušení zákona č. 250/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z., zákona č. 250/2007 Z. z. a nariadenia REMIT, ktoré odbor kontroly a odbor OZE a KVET zistili výkonom kontroly v regulovaných subjektoch a z úradnej činnosti pri jednotlivých oblastiach:

- E – elektroenergetika
- P – plynárenstvo
- T – tepelná energetika
- V – vodné hospodárstvo

ZISTENÉ PORUŠENIA		OBLASŤ				SPOLU
		E	P	T	V	
§ 13 ods. 4 zákona č. 250/2012 Z. z.	nedodržanie prevádzkového poriadku prevádzkovateľa distribučnej sústavy	1	0	0	0	1
§ 14 ods. 5 písm. a) zákona č. 250/2012 Z. z.	nepredloženie návrhu ceny do 31. 08. 2022 na prvý rok regulačného obdobia 2023–2027 pre regulovanú činnosť pripojenie do sústavy	6	0	0	0	6
§ 14 ods. 5 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.	nepredloženie návrhu ceny do 30. 09. 2022 na prvý rok regulačného obdobia 2023–2027 pre regulovanú činnosť odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou	0	0	0	1	1
§ 14 ods. 5 písm. c) zákona č. 250/2012 Z. z.	nepredloženie návrhu ceny do 31. 10. 2022 na prvý rok regulačného obdobia 2023–2027 pre regulovanú činnosť prístup do distribučnej sústavy a distribúcia elektriny	3	0	0	0	3
§ 15 ods. 6 prvej vety zákona č. 250/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti prevádzkovateľa sústavy alebo prevádzkovateľa siete oznámiť v lehote do 15 dní od doručenia povolenia, že preberá vzorový prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej sústavy alebo vzorový prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorý poskytuje služby pre menej ako 100 000 pripojených odberateľov plynu	1	1	0	0	2
§ 15 ods. 6 tretej vety zákona č. 250/2012 Z. z.	nepredloženie úradu na schválenie návrhu na zmenu prevádzkového poriadku do 90 dní odo dňa, kedy sa zmenili podmienky, na základe ktorých bol prevádzkový poriadok schválený, vrátane zmien vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov	6	0	0	0	6
§ 22 ods. 4 písm. f) zákona č. 250/2012 Z. z.	nezaslanie prehľadu o vyplatených kompenzačných platbách za predchádzajúci kalendárny rok úradu do konca februára	2	1	4	0	7
§ 22 ods. 4 písm. h) zákona č. 250/2012 Z. z.	nezaslanie vyhodnotenia štandardov kvality za predchádzajúci rok úradu do konca februára alebo nezverejnenie vyhodnotenia štandardov kvality za predchádzajúci rok na svojom webovom sídle do konca februára	3	2	4	0	9
§ 22 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z.	neuhrazenie kompenzačnej platby odberateľovi za nedodržanie štandardov kvality vo výške a spôsobom určeným podľa vyhlášky úradu	2	3	0	0	5
§ 23 ods. 1 zákona č. 250/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti osoby, ktorá má vlastnícky vzťah alebo nájomný vzťah k majetku, ktorý sa používa na vykonávanie regulovanej činnosti podľa § 2 písm. c) šiesteho bodu a siedmeho bodu, požiadať úrad o registráciu na základe písomnej žiadosti do 30 dní od zaradenia majetku do účtovnej evidencie alebo odo dňa uzatvorenia nájomnej zmluvy	0	0	0	1	1
§ 23 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z.	neoznámenie zmeny údajov uvedených v potvrdení o registrácii úradu do 15 dní od vzniku tejto zmeny	0	0	0	4	4
§ 29 ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2012 Z. z.	nevykonávanie regulovanej činnosti na základe a v rozsahu povolenia, potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti alebo potvrdenia o registrácii	1	0	1	0	2
§ 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.	nevykonávanie regulovanej činnosti v súlade s právoplatným rozhodnutím alebo potvrdením úradu a nedodržanie cenovej regulácie podľa všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného úradom	26	7	9	5	47
§ 29 ods. 1 písm. c) zákona č. 250/2012 Z. z.	nezúčtovanie nákladov pri výrobe, distribúcii a dodávke tepla, ktoré sa nepovažujú za ekonomicky oprávnené náklady, v lehote a spôsobom ustanoveným úradom	0	0	15	0	15
§ 29 ods. 1 písm. k) zákona č. 250/2012 Z. z. (resp. § 29 ods. 1 písm. j) zákona č. 250/2012 Z. z. v znení zákona č. 256/2022 Z. z.)	neposkytnutie úradu bezodplatne úplných a pravdivých údajov, podkladov, dokladov a akýchkoľvek informácií potrebných na účely podľa tohto zákona a na výkon pôsobnosti úradu v rozsahu, spôsobom a v lehotách určených úradom	19	6	3	16	44
§ 29 ods. 1 písm. l) zákona č. 250/2012 Z. z.	nevykonanie opatrenia určeného úradom podľa § 9 ods. 1 písm. e) v určenej lehote	1	0	3	1	5
§ 29 ods. 1 písm. n) zákona č. 250/2012 Z. z. (resp. § 29 ods. 1 písm. o) zákona č. 250/2012 Z. z. v znení zákona č. 256/2022 Z. z.)	nedodržanie pravidiel trhu	8	4	0	0	12
§ 34 ods. 2 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.	neposkytnutie požadovanej súčinnosti zodpovedajúcej oprávneniam zamestnancov úradu pri výkone kontroly podľa § 33 ods. 1 písm. b)	1	0	0	0	1

171

ZISTENÉ PORUŠENIA		OBLASŤ				SPOLU
		E	P	T	V	
§ 4 ods. 7 zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie oznamovacej povinnosti v lehote 30 dní pri nepodnikaní v energetike	2	0	0	0	2
§ 6 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z.	podnikanie v energetike bez alebo v nesúlade s povolením alebo potvrdením o splnení oznamovacej povinnosti	2	0	0	0	2
§ 10 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti písomne požiadať úrad o vykonanie zmeny v povolení, ak sa zmenili podmienky a skutočnosti, na ktorých základe bolo vydané povolenie	2	0	0	0	2
§ 11 ods. 16 písm. e) zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie oznamovacej povinnosti v lehote 30 dní pri zmene vykonávania povolenej činnosti	2	0	0	0	2
§ 17 ods. 12 zákona č. 251/2012 Z. z.	nedoručenie konečného vyúčtovania platieb za dodávku elektriny odberateľovi elektriny v domácnosti najneskôr do štyroch týždňov po vykonaní zmeny	1	0	0	0	1
§ 34 ods. 2 písm. c) zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti odberateľovi elektriny poskytovať informácie o podiele jednotlivých druhov primárnych energetických zdrojov elektriny	1	0	0	0	1
§ 34 ods. 2 písm. d) zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti odberateľovi elektriny poskytovať informácie o vplyve výroby elektriny	1	0	0	0	1
§ 34 ods. 2 písm. h) zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti odberateľovi elektriny poskytovať informácie o jeho právach týkajúcich sa prostriedkov na urovanie sporu	1	0	0	0	1
§ 34 ods. 3 zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti uvádzať informácie podľa § 34 ods. 2 písm. c), d) a h) zákona č. 251/2012 Z. z. na vyhotovenej faktúre za dodávku elektriny alebo v materiáli zasielanom súčasne s takouto faktúrou a v propagačných materiáloch zasielaných koncovým odberateľom elektriny	4	0	0	0	4
§ 64 ods. 7 písm. p) bod 1. zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti prevádzkovateľa distribučnej siete zverejniť na webovom sídle vzor žiadosti o prístup do distribučnej siete	0	1	0	0	1
§ 64 ods. 7 písm. p) bod 2.3. zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti prevádzkovateľa distribučnej siete zverejniť na webovom sídle vzor zmluvy o pripojení do distribučnej siete	0	1	0	0	1
§ 64 ods. 7 písm. p) bod 2.5. zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti prevádzkovateľa distribučnej siete zverejniť na webovom sídle vzor žiadosti o pripojenie do distribučnej siete a montáž meradla pre odberateľa plynu mimo domácnosti,	0	1	0	0	1
§ 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 250/2007 Z. z. v spojení s § 7 ods. 1, § 7 ods. 2 písm. a) a b), § 7 ods. 4 a § 8 ods. 1 písm. d) zákona č. 250/2007 Z. z.	porušenie zákazu používať nekalé obchodné praktiky	0	1	0	0	1
čl. 9 ods. 5 nariadenia REMIT	nesplnenie povinnosti oznámiť národnému regulačnému orgánu zmenu v súvislosti s informáciami uvedenými v registračnom formulári	1	0	0	0	1
čl. 8 ods. 1 nariadenia REMIT	nesplnenie povinnosti poskytnúť Agentúre pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky záznamy o transakciách na veľkoobchodných trhoch s energiou vrátane pokynov na obchodovanie	1	0	0	0	1
SPOLU		98	28	39	28	193

Opatrenia na odstránenie nedostatkov

Úrad v zmysle § 9 ods. 1 písm. e) zákona č. 250/2012 Z. z. ukladá po zistení porušení platnej právnej úpravy opatrenia na odstránenie a nápravu nedostatkov, pričom v sledovanom roku uložil pri vykonávaní kontroly 19 opatrení, z toho 15 opatrení v oblasti tepelnej energetiky, 2 opatrenia v oblasti vodného hospodárstva, 1 opatrenie v oblasti plynárenstva a 1 opatrenie v oblasti OZE, pričom toto opatrenie uložil odbor OZE a KVVET.

Úrad uložil 8 regulovaným subjektom 16 opatrení na vysporiadanie ekonomicky neoprávnených nákladov s odberateľmi tepla, odberateľmi pitnej vody a producentami odpadovej vody v celkovej výške 128 528,80 eur, z toho:

- vysporiadanie s odberateľmi tepla
 - variabilná zložka maximálnej ceny tepla 85 105,81 eur,
 - fixná zložka maximálnej ceny tepla 26 407,52 eur,
- vysporiadanie s odberateľmi pitnej vody 11 928,46 eur,
- vysporiadanie s producentami odpadovej vody 5 087,01 eur,

pričom zároveň v jednom z týchto regulovaných subjektov uložil aj 1 opatrenie v oblasti tepelnej energetiky, a to splniť opatrenie na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených pri vykonávaní kontroly z predchádzajúcej kontroly.

Jednému regulovanému subjektu úrad uložil opatrenie v oblasti plynárenstva, a to vystaviť odberateľom opravné vyúčtovanie za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu.

Jednému regulovanému subjektu úrad uložil opatrenie v oblasti OZE.

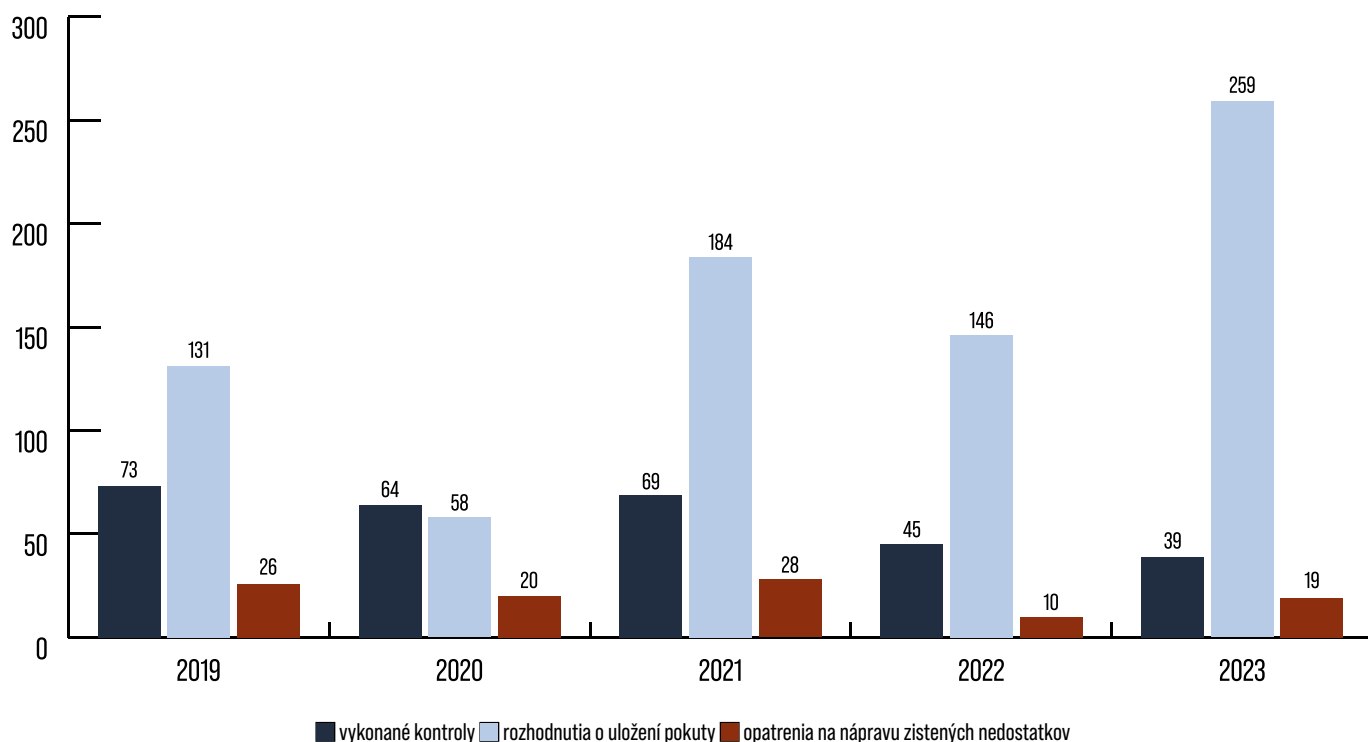
Pokuty za porušenie zákona uložené na 1. stupni správneho konania

V prehľade úrad uvádza sankcie uložené na I. stupni správneho konania za celý úrad, tzn. že tabuľka okrem uložených pokút odborom kontroly za porušenia zistené pri kontrolách v regulovaných subjektoch a priamo z úradnej činnosti, obsahuje aj uložené pokuty za porušenia zistené z úradnej činnosti inými organizačnými útvarmi úradu.

Prehľad o správnych konaniach

VYDANÉ ROZHODNUTIA		POČET	POKUTA [€]
I. SPRÁVNE KONANIE NA ZÁKLADE ZISTENÍ Z KONTROL V REGULOVANÝCH SUBJEKTOCH			
(7 z nich spojených aj so zisteniami porušení z úradnej činnosti – porušenia zákona č. 250/2012 Z. z. v oblasti regulácie elektroenergetiky, tepelnej energetiky a vodného hospodárstva)		31	125 600,00
II. SPRÁVNE KONANIE NA ZÁKLADE ZISTENÝCH PORUŠENÍ Z ÚRADNEJ ČINNOSTI	uloženie pokuty za porušenia zákona č. 250/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z., zákona č. 250/2007 Z. z. a nariadenia REMIT v oblasti regulácie elektroenergetiky, plynárenstva, tepelnej energetiky a vodného hospodárstva	15	56 800,00
	uloženie pokuty za porušenia zákona č. 250/2012 Z. z. v oblasti regulácie elektroenergetiky	127	349 100,00
	uloženie pokuty za porušenia zákona č. 250/2012 Z. z. v oblasti regulácie elektroenergetiky a plynárenstva	13	16 600,00
	uloženie pokuty za porušenia zákona č. 250/2012 Z. z. v oblasti regulácie tepelnej energetiky	9	9 550,00
	uloženie pokuty za porušenia zákona č. 250/2012 Z. z. v oblasti regulácie vodného hospodárstva	46	56 500,00
	uloženie pokuty za porušenia zákona č. 250/2012 Z. z., týkajúce sa štandardov kvality, v oblasti regulácie elektroenergetiky, plynárenstva a tepelnej energetiky	18	25 950,00
SPOLU		259	640 100,00

Prehľad o počte vykonaných kontrol, počte uložených opatrení a rozhodnutí o uložení pokuty

Podnety a sťažnosti

V roku 2023 vo všeobecnosti, rovnako ako v predchádzajúcom roku, pokračoval negatívny dopad nárastu cien za energie na odberateľov, najmä čo sa týka podnikateľských subjektov. Najčastejší dôvod, pre ktorý sa spotrebiteľia rozhodli obrátiť na úrad v sledovanom roku boli, tak ako aj v predchádzajúcom roku, ceny energií, najmä elektriny a plynu, ktoré boli vzhľadom na vývoj trhu aj naďalej nestabilné. Spotrebiteľom nebolo celkom zrejmé, či majú dohodnutú správnu cenu, či spĺňajú podmienky na zaradenie do regulovaného segmentu, prípadne za akých podmienok môžu mať štátom regulovanú cenu komodity.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2022 klesol počet podaných podnetov vybavovaných odborom ochrany spotrebiteľa celkovo na 572 podnetov, teda o 111 podnetov menej, ako za predchádzajúci rok, čo je menej o 16,3 %. Rovnako v sledovanom roku boli úradu doručené niektoré podania (52), ktoré nepatrili do kompetencie úradu a ktoré úrad následne postúpil orgánom príslušným na ich vybavenie.

Počet podnetov vybavovaných odborom ochrany spotrebiteľa

	2019	2020	2021	2022	2023
Počet doručených podnetov	350	353	538	683	572
z toho počet odstúpených podnetov mimo úradu	41	50	48	27	52
z toho počet podnetov ukončených odpoveďou/ stanoviskom	223	222	388	530	477
z toho počet podnetov ukončených inak	86	81	102	126	43

Okrem odboru ochrany spotrebiteľa aj odbor kontroly bolo doručených 21 podnetov fyzických a právnických osôb, pričom 2 z nich zaradil do plánu kontrol, 2 podania boli postúpené na vybavenie na iný orgán štátnej správy a 3 podania boli použité ako podklad pre správne konanie.

Odbor kontroly v centrálnej evidencii úradu doručených sťažností a petícií zaevidoval 1 sťažnosť, ktorej vybavenie nebolo k 31.12.2023 ukončené.

Alternatívne riešenie sporov

Úrad je podľa zákona č. 391/2015 Z. z. orgánom alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov, ktoré vyplývajú zo zmlúv o pripojení do distribučnej sústavy, zmlúv o pripojení do distribučnej siete, zmlúv o združenej dodávke elektriny, zmlúv o združenej dodávke plynu, zmlúv o dodávke a odbere tepla, zmlúv o dodávke pitnej vody a zmlúv o odvádzaní odpadovej vody, uzatvorených so subjektom vykonávajúcim regulovanú činnosť podľa § 1 písm. c) zákona č. 250/2012 Z. z. Úrad taktiež v zmysle § 9 ods. 1 písm. o) zákona č. 250/2012 Z. z. vykonáva alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov koncového odberateľa elektriny, koncového odberateľa plynu, odberateľa, ktorý dodané teplo využíva na vlastnú spotrebu, odberateľa vody alebo producenta odpadových vôd, ktorý je spotrebiteľom podľa osobitného predpisu a rozhoduje o uložení sankcie za správne delikty spáchané porušením povinností ustanovených v osobitnom predpise.

V sledovanom roku bolo úradu doručených celkovo 5 návrhov na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov. Z toho 3 návrhy boli podané na základe zákona č. 391/2015 Z. z., kde stranou v spore bola fyzická osoba spotrebiteľ a 2 návrhy boli podané v súlade s § 37 zákona č. 250/2012 Z. z., kde stranou v spore bola právnická osoba-koncový odberateľ.

Z uvedených návrhov bol 1 návrh v súlade s pravidlami alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov odmietnutý z dôvodu neopodstatnenosti podania podľa § 13 ods. 2 písm. c) zákona č. 391/2015 Z. z.

Jeden z podaných návrhov bol odmietnutý odložením z dôvodu, že neboli porušené práva spotrebiteľa v zmysle § 19 zákona č. 391/2015 Z. z.

V 2 prípadoch podaných na základe § 37 zákona č. 250/2012 Z. z. došlo k márnemu uplynutiu lehoty. Oba prípady sa týkali fakturácie a subjekt, voči ktorému návrh smeroval, uzavrel so stranou sporu dohodu mimo alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov, v ktorej čiastočne vyhovel požiadavkám navrhovateľa.

V jednom prípade nedošlo do 31.12.2023 k ukončeniu alternatívneho riešenia sporu.

Štatistika alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov

	2019	2020	2021	2022	2023
Prijaté návrhy	18	9	4	13	5
- odmietnuté *	3	5	1	2	1
- dohoda v prospech spotrebiteľa *	3	0	1	1	0
- odložené resp. márne uplynutie lehoty*	12	0	2	10	3
- odôvodnené stanovisko*	0	4	0	0	0
- nevybavený návrh na alternatívne riešenie sporu do 31. 12. 2023	0	0	0	0	1

* zákonné dôvody ukončenia alternatívneho riešenia sporu v zmysle § 17 až 20 zákona č. 391/2015 Z. z. a § 37 zákona č. 250/2012 Z. z.

Najčastejším dôvodom, pre ktorý podávali spotrebiteľia návrhy na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov bola v roku 2023 fakturácia, pričom 80 % navrhovateľov malo pochybnosti o správnosti fakturácie spotreby zo strany regulovaného subjektu. Spotrebiteľia sa domáhali prešetrenia správnosti nameraných údajov o spotrebe, fakturácie spotreby dodávateľom a následnej opravy, resp. zmeny vystavenej faktúry spotreby a 20 % návrhov sa týkalo zmluvných podmienok. Za okolnosti spôsobujúce väčšinu spotrebiteľských sporov riešených alternatívne možno označiť veľké rozdiely medzi regulovanými a neregulovanými cenami, nedostatočnú komunikáciu zo strany regulovaného subjektu, resp. medzi spotrebiteľom a regulovaným subjektom a taktiež nedostatočnú vedomosť a informovanosť spotrebiteľa o jeho právach, ale najmä povinnostiach, vyplývajúcich mu ako odberateľovi zo zákona.

Možno konštatovať, že regulované subjekty, ako aj spotrebiteľia vo všeobecnosti dodržiavajú závery riešenia spotrebiteľských sporov. Úrad nedisponuje informáciami, ktoré by nasvedčovali tomu, že dochádza k nerešpektovaniu záverov alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov, prípadne k ich úmyselnému porušovaniu. K zefektívneniu a skvalitneniu alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov môže prispieť najmä zvyšovanie informovanosti spotrebiteľov o možnostiach riešenia ich problémov, ako aj nárast skúseností poverených osôb, ktoré sa zaoberajú agendou alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov. Skutočnosťou je, že pri nevôli jednej zo strán uzavrieť dohodu, úrad nemá inú možnosť, ako ukončiť konanie odôvodneným stanoviskom.

Monitorovanie regulovaných činností

Úrad pre zabezpečenie rovnováhy medzi záujmami spotrebiteľa a regulovaným subjektom monitoruje činnosť regulovaných subjektov, s cieľom získania potrebných informácií tak, aby mal k dispozícii dostatočné nástroje na preverenie štruktúry a výšky vynaložených nákladov na výkon regulovaných činností, za účelom nastavenia transparentnej a nediskriminačnej regulácie a zabránenia zneužívania vertikálnej integrácie regulovaných subjektov. Monitoring činností regulovaných subjektov prebieha sledovaním dodržiavania štandardov kvality, dosiahnutých ekonomických ukazovateľov, postupu obstarávania tovarov a služieb a uzatvárania zmlúv o poskytovaní služieb v rámci prepojených podnikov.

Pravidlá pre rozvrhovanie aktív, pasív, nákladov, výnosov

Na účely zabránenia vzniku diskriminácie a krížových dotácií v zmysle § 16 zákona č. 250/2012 Z. z. úrad na základe žiadosti 18 subjektov spĺňajúcich podmienky schválil za rok 2023 pravidlá pre rozvrhovanie aktív, pasív, nákladov, výnosov samostatne za každú jednu činnosť v celkovom počte 18 pravidiel.

Monitoring ekonomických ukazovateľov

Úrad monitoruje ekonomické ukazovatele regulovaných subjektov, sleduje vplyv cenovej a vecnej regulácie na dosiahnuté výsledky hospodárenia a ekonomickú efektívnosť regulovaných subjektov v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva prostredníctvom vybraných ekonomických ukazovateľov.

V roku 2023 úrad monitoroval údaje o oddelenej evidencii za rok 2022, pričom obdržal celkom 1 031 záznamov od jednotlivých účastníkov trhu v nasledovnej štruktúre:

- 971 záznamov len z oblasti elektroenergetiky,
- 8 záznamov len z oblasti plynárenstva,
- 52 záznamov súčasne z oblasti elektroenergetiky a plynárenstva.

V prevažnej miere bolo preukázané splnenie jednotlivých hodnotených parametrov celkom v priemere na úrovni 81,10 %, čo predstavuje zlepšenie oproti predchádzajúcemu roku (84,10 %), nakoľko energetické spoločnosti boli vystavené viacerým nepriaznivým externým faktorom, ako vojna na Ukrajine, vysoké ceny elektrickej energie alebo výrazný rast inflácie. Aj napriek tomu re-

gulované subjekty dokázali vytvoriť vhodné podmienky na udržanie finančnej stability a dosiahnutie priaznivých ekonomických výsledkov.

Štandardy kvality

Monitorovaním štandardov kvality úrad chráni právo spotrebiteľa, aby tento v podmienkach dominantného postavenia regulovaného subjektu za cenu, ktorú za energie a vodu platí dostal primeranú kvalitu. Vyhlášky, ktorými sú ustanovené štandardy kvality, si primárne kladú za cieľ chrániť spotrebiteľa v podmienkach dominantného postavenia regulovaného subjektu podnikajúceho v niektorom zo sieťových odvetví. Kompenzačné platby majú v regulácii kvality podpornú funkciu, ktorá má za cieľ motivovať regulované subjekty k zvyšovaniu úrovne dodržiavania štandardov kvality a k investíciám, ktoré zabezpečia rast bezpečnosti, stability a rozvoja infraštruktúry regulovaných subjektov.

Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v elektroenergetike

Elektroenergetika	Prenos elektriny	Distribúcia elektriny	Dodávka elektriny
Počet predložených vyhodnotení	1	131	153
Počet zaznamenaných udalostí	2	7 941 581	2 237 017
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	14 936	471
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,00%	0,19%	0,02%

Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v plynárenstve

Plynárenstvo	Uskladňovanie plynu	Preprava plynu	Distribúcia plynu	Dodávka plynu
Počet predložených vyhodnotení	2	1	40	57
Počet zaznamenaných udalostí	777	168	37 156	960 775
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	1	100	158
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,00 %	0,01 %	0,27 %	0,02 %

Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v tepelnej energetike

Tepelná energetika	Dodávka tepla
Počet predložených vyhodnotení	284
Počet zaznamenaných udalostí	43 682
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	38
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,08 %

Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí vo vodárenstve

Vodárenstvo	Dodávka pitnej vody	Odvádzanie odpadovej vody
Počet predložených vyhodnotení	404	410
Počet zaznamenaných udalostí	68 043	47 155
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	241	136
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,35 %	0,29 %

Prehľad o vyplatených kompenzačných platbách

Regulovaná činnosť		Vyplatené kompenzačné platby
Elektroenergetika	Prenos elektriny	0,00 €
	Distribúcia elektriny	248 878,25 €
	Dodávka elektriny	11 142,64 €
	Spolu	260 020,89 €
Plynárenstvo	Uskladňovanie plynu	0,00 €
	Preprava plynu	0,00 €
	Distribúcia plynu	3 780,00 €
	Dodávka plynu	6 811,58 €
	Spolu	10 591,58 €
Tepelná energetika	Dodávka tepla	16 205,00 €
	Spolu	16 205,00 €
Vodárenstvo	Dodávka pitnej vody	1 163,38 €
	Odvádzanie odpadovej vody	74,84 €
	Spolu	1 238,22 €
SPOLU		288 055,69 €

Spolu za rok 2023 bolo odberateľom vyplatených 288 055,69 eur.

Obstarávanie tovarov a služieb a uzatváranie zmlúv

Úrad za účelom vytvorenia rovnakých podmienok na trhu monitoruje činnosť prevádzkovateľov sústav a sietí tak, aby sa im zabránilo využívať vertikálnu integráciu. Regulovaný subjekt, ktorý vykonáva regulovanú činnosť v elektroenergetike alebo plynárenstve a je súčasťou vertikálne integrovaného podniku, je povinný predložiť úradu na schválenie zmluvu o poskytovaní služieb alebo jej zmenu. V roku 2023 bolo úradom schválených 12 zmlúv.

S cieľom zabezpečenia vyššej miery kontroly a hospodárenia teplárenských a vodárenských spoločností, úrad od roku 2020 monitoruje aj uzatváranie zmlúv o poskytovaní služieb s prepojeným podnikom, ak takéto zmluvy teplárenské a vodárenské spoločnosti uzatvárajú, mimo proces verejného obstarávania. V roku 2023 bolo schválených 32 zmlúv o poskytovaní služieb, ktoré s prepojeným podnikom uzatvoril subjekt, ktorý podniká v oblasti teplárenstva a vodárenstva.

Účelom schvaľovania zmlúv o poskytovaní služieb, v prvom rade za splnenia podmienky, že regulovaný subjekt pri vykonávaní regulovanej činnosti dodržiava primeranosť vynaložených nákladov, je optimalizovanie nákladov na výkon regulovaných činností.

Úrad ďalej sleduje transparentné metódy obstarávania tovarov, služieb potrebných pre výkon regulovanej činnosti u subjektov, ktoré sú súčasťou vertikálne integrovaných podnikov a vykonávajú činnosť v elektroenergetike a plynárenstve.

Podľa § 29 ods. 3 zákona č. 250/2012 Z. z. úrad zaevidoval 964 vyhlásených obchodných verejných súťaží oznámených 19 regulovanými subjektami. Z obchodných verejných súťaží vyhlásených v roku 2023 a v predchádzajúcom období bolo v sledovanom roku ukončených 826 a zrušených 66 obchodných verejných súťaží. Ukončených bez víťaza bolo 15 obchodných verejných súťaží. K 31.12.2023 prebiehalo 244 obchodných verejných súťaží.

V zmysle § 29 ods. 6 zákona č. 250/2012 Z. z. 99 regulovaných subjektov, ktoré nie sú vertikálne integrované, oznámilo úradu 945 realizovaných zákaziek, ktorých hodnota je vyššia ako 300 000 eur.

Obchodné a finančné dohody

Uzatváranie obchodných a finančných dohôd prevádzkovateľa prepravnej siete s inou osobou, ktorá je súčasťou toho istého vertikálne integrovaného plynárenského podniku úrad sleduje s cieľom zabezpečenia kontroly jeho nezávislosti od ostatných častí vertikálne integrovaného podniku.

Úrad udelí súhlas s uzavretím zmluvy alebo jej zmenou, ak prevádzkovateľ prepravnej siete preukáže, že podmienky zmluvy alebo jej zmeny zodpovedajú podmienkam obvyklým v bežnom obchodnom styku, inak úrad súhlas s uzavretím zmluvy alebo jej zmenu neudelí. V priebehu roka 2023 bolo úradom schválených 5 obchodných dohôd.

Zabezpečené množstvo elektriny a/alebo plynu

S účinnosťou od 01.07.2023 v súlade s vyhláškou č. 207/2023 Z. z. a vyhláškou č. 208/2023 Z. z., majú dodávateľia elektriny a plynu, ktorí zabezpečujú dodávku elektriny alebo plynu koncovým odberateľom, na základe zmluvy o dodávke elektriny alebo plynu alebo na základe zmluvy o združenej dodávke elektriny alebo plynu, povinnosť zasielať na úrad informácie o zabezpečenom množstve elektriny a/alebo plynu. Od 01.07.2023 zasiela úradu informácie o zabezpečenom množstve elektriny a/alebo plynu na mesačnej báze približne 130 dodávateľov elektriny a plynu.

8

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Tak ako rok 2022 aj sledovaný rok bol poznamenaný turbulentným vývojom energetiky. Napriek pretrvávajúcim problémom sa podarilo udržať bezpečnosť dodávok energie v krajinách EÚ. Ako reakciu na dosiahnutie vrcholu cien energií v auguste 2022, EK iniciovala diskusie k návrhu, ktorým sa mení koncepcia trhu EÚ s elektrinou. Cieľom reformy malo byť dosiahnutie, aby ceny elektriny boli menej závislé od kolísavých cien fosílnych palív, aby ochránili spotrebiteľov pred prudkými nárastmi cien, urýchlili zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a zlepšili ochranu spotrebiteľa. Ďalej zaviedla reštriktívne opatrenia voči Rusku zahŕňajúce úplný zákaz dovozu čierneho uhlia a zákaz dovozu ropy prepravovanej po mori. EÚ postupne úplne ukončila dovoz ruského čierneho uhlia, znížila svoju závislosť od ruskej ropy približne o 90 % a dovoz ruského plynu klesol od marca 2021 do marca 2023 o 75 %. Situácia na trhu s komoditami sa tak stala nestabilná, ťažko predvídateľná, pričom veľký dôraz sa kladie na riadenie výroby a spotreby. Masívna produkcia elektriny z OZE si vyžaduje investície do flexibility, skladovania energie a povinné úspory energií spôsobujú zmenu riadenia spotreby.

Vzhľadom na pretrvávajúcu tesnú rovnováhu medzi ponukou a dopytom môže mať prerušenie dodávok plynu značný vplyv na ceny plynu a elektriny, čo značne škodí hospodárstvu, znižuje konkurencieschopnosť, trhová likviditu a negatívne ovplyvňuje celý reťazec. Ochrana spotrebiteľa je jednou z prioritných otázok, ktorej sa v priebehu roka 2023 venovala značná pozornosť.

Význam cezhraničnej spolupráce a solidarity regulátorov najmä v regionálnom kontexte otvára možnosti vyu-

žitia a zdieľania súboru nástrojov a odborných znalostí na koordinované riešenie cezhraničných a globálnych problémov.

EÚ čeliac energetickej kríze zintenzívnila a urýchlila inštaláciu technológií energie z obnoviteľných zdrojov. Celkovo sa podiel energie z obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe v priebehu rokov 2022 a 2023 výrazne zvýšil a EÚ sa dohodla na urýchlčení zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom 42,5 % v energetickom mixe EÚ do roku 2030 a s ambíciou dosiahnuť 45 %.

Rok 2023 bol náročným a mimoriadne aktívnym rokom v prijímaní legislatívnych aktov, usmernení či odporúčení EÚ s dopadom na národnú činnosť:

- RED III-Smernica (EÚ) 2023/2413, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001, nariadenie (EÚ) 2018/1999 a smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o podporu energie z OZE,
- EED-2023/1791 – o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955;
- v marci 2023 bol spustený proces revízie dvoch dôležitých právnych aktov: REMIT II a EMD – Usporiadanie trhu s elektrinou–prebiehajúce rokovania k novelizácii balíka;
- prebiehajúce rokovania o balíku pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom;

- Nariadenie Rady (EÚ) 2023/706, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2022/1369, pokiaľ ide o predĺženie obdobia znižovania dopytu pri opatreniach na zníženie dopytu po plyne a posilnenie podávania správ a monitorovania v súvislosti s ich vykonávaním;
- vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1162 o požiadavkách interoperability a nediskriminačných a transparentných postupoch prístupu k údajom z merania a o spotrebe;
- AFIR – Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1804 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá;
- Nariadenie Rady (EÚ) 2023/2919 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu (predĺženie doby uplatňovania);
- Nariadenie rady (EÚ) 2023/2920 o mechanizme korekcie trhu na ochranu občanov EÚ a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami (predĺženie doby uplatňovania).

Zástupcovia úradu boli aj v priebehu roka 2023 aktívnymi členmi viacerých tematických pracovných skupín fungujúcich na platformách ACER a CEER. Úrad poskytol súčinnosť pri tvorbe metodík, pripomienkovaní dokumentov, pravidiel pre spoločný trh s elektrinou a plynom, posilňovanie cezhraničnej energetickej infraštruktúry či monitorovanie a dohľad nad veľkoobchodnými trhami s energiou. Dôležitou aktivitou úradu v súvislosti s budovaním jednotného trhu s elektrinou bolo zapojenie do pracovných skupín zložených zo zástupcov regulátorov (a prevádzkovateľov prenosových sústav) regiónu výpočtu kapacity Core, ktorí intenzívne diskutovali, pripravovali a pripomienkovali návrhy a dolaďovali pravidlá pre prepojenie denných, vnútrodených či dlhodobých trhov s elektrinou a vyrovnávacích trhov.

V oblasti plynárenstva prebiehali diskusie k pripravovanému legislatívnemu balíku pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom. V súlade s povinnosťou plnenia zásobníkov stanovených EK predstavovalo zavedenie neutralizačného nemeckého poplatku negatívny dopad na vývoj tranzitných taríf, pričom problematika sa v priebehu roka riešila na úrovni pracovných skupín. Podzemné zásobníky zemného plynu, zaznamenali nárast významu aj z hľadiska bezpečnosti dodávok.

Zahraničné cesty úradu uskutočnené v priebehu roka 2023 boli realizované s cieľom riešenia odborných úloh, výmeny skúseností, účasti na konferenciách a vyplývali predovšetkým z plnenia si povinností úradu z členstva v medzinárodných organizáciách, pracovných skupinách

(najmä ACER, CEER, ERRA či región Core). Dôležitou súčasťou povinností bolo zabezpečenie implementácie spoločných pravidiel pre jednotný trh s elektrinou a plynom v EÚ, riešila sa otázka energetickej krízy a vysokých cien energií a s tým súvisiaca ochrana spotrebiteľov. V rámci prebiehajúceho projektu TSI (Technical Support Instrument) sa uskutočnili workshopy s partnerskými regulačnými úradmi (Španielsko a Maďarsko), s cieľom zdieľať výmenu skúseností v oblasti transpozície smernice (EÚ) 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou do vnútroštátnej legislatívy.

REMIT

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (REMIT) stanovuje pravidlá pre účastníkov trhu aktívnych na veľkoobchodnom trhu s elektrinou a plynom. Cieľom nariadenia je prehlbenie dôvery v integritu pri obchodovaní na veľkoobchodných trhoch v EÚ, pričom tento európsky právny predpis zakazuje zneužívanie dôverných informácií v obchodnom styku a manipuláciu s trhom vrátane pokusu oň. V priebehu roka 2023 prebiehala komplexná novelizácia tohto nariadenia, ktorej cieľom je upraviť legislatívny rámec tak, aby bol schopný adekvátne reagovať na nové výzvy na trhu, riešiť prípady manipulácie na trhu s medzištátnymi dôsledkami a využívania algoritmickeho obchodovania s energiou. Odbor medzinárodnej spolupráce bol aktívne zapojený do príslušných pripomienkových konaní.

Úrad vykonáva na základe zákona č. 250/2012 Z. z. s účinnosťou od 01.09.2012 registráciu účastníkov veľkoobchodného trhu, skúma podozrivé prípady zneužitia trhu a má právomoc udeľovať sankcie v prípade porušenia nariadenia. Na európskej a cezhraničnej úrovni koordinuje monitorovanie trhov a spoluprácu medzi národnými regulátormi ACER. V úzkej súčinnosti s ACER, ktorý z údajov o transakciách identifikuje podozrivé prípady, úrad bližšie skúma obdržané upozornenia na pravidelnej báze. Ďalšími prostriedkami (okrem vlastného monitoringu regulačného orgánu), ktorými sa dostávajú potenciálne prípady porušenia REMIT na prešetrenie regulátorom, sú hlásenia energetických búrz, či iných obchodných a brokerských platforiem (tzv. PPAT), či anonymné podania iných účastníkov trhu. Tejto činnosti sa úrad venoval aj v priebehu roka 2023.

V súlade s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1348/2014 zo 17. decembra 2014 o oznamovaní údajov, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 REMIT, sú účastníci trhu povinní zaregistrovať sa v národnom registri účast-

níkov trhu a oznamovať údaje o veľkoobchodných transakciách cez poverené osoby, ktorými sú tzv. registrované oznamovacie mechanizmy (RRM) certifikované ACER.

Úrad k 31.12.2023 evidoval 175 zaregistrovaných účastníkov trhu pôsobiacich na slovenskom veľkoobchodnom trhu s energiou. Väčšina účastníkov trhu oznamovala ACER údaje o transakciách prostredníctvom slovenských RRM, ktorými sú spoločnosti OKTE, a.s., a Solien, s. r. o.

| Twinningové projekty

Úrad v sledovanom roku spoločne s partnerskými inštitúciami z Talianska a Grécka pokračoval v twinningovom projekte EÚ, zameranom na poskytnutie odbornej pomoci a budovanie kapacít dvom orgánom štátnej správy Palestíny: PENRA (Palestínsky úrad pre energetiku a prírodné zdroje) a PERC (Palestínska regulačná rada pre elektrickú energiu).

Úrad zároveň v roku 2023 začal participáciu na twinningovom projekte pre Malawijský regulačný úrad (MERA). Dvojčlenné konzorcium poskytovateľov vedie talianska agentúra Gestore dei Servizi Energetici GSE SpA a úrad vystupuje v tomto projekte ako junior partner.

9

HOSPODÁRENIE

Úrad plnil záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu za sledovaný rok a hospodáril s pridelenými finančnými prostriedkami nasledovne:

| Plnenie príjmov

K 31.12.2023 boli celkové príjmy plnené vo výške 538 558,01 eur, z toho čiastka 535 022 eur predstavovala zaplatené pokuty, uložené úradom, regulovaným subjektom, a iné nedaňové príjmy vo výške 3 536,01 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje plnenie tohto záväzného ukazovateľa na 179,52 %, oproti schválenému rozpočtu úradu, kde položka plnenia príjmov predstavovala 300 000 eur.

| Plnenie výdavkov

Schválený rozpočet celkových výdavkov na sledovaný rok bol rozpísaný vo výške 5 614 497 eur. K 31.12.2023 bol rozpočtovými opatreniami Ministerstva financií SR a platobnej jednotky Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR upravený na výšku 6 373 043,90 eur. Skutočné čerpanie výdavkov k 31.12.2023 dosiahlo výšku 6 373 013,85 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 100 % (úspora 30 eur).

Vydal/Published by:

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Regulatory Office for Network Industries
Tomášikova 28C, Bratislava, 2024

Editoval/Edited by: Radoslav Igaz, Monika Pôbišová

Preklad/Translation: Progres centrum s. r. o.